

ISLAMO ŽINIA

رسالة الإسلام باللغة الليتوانية

Autorius

Dr. Abd Ar-Rahman bin Abd Al-Kareem Ash-Sheha

د. عبد الرحمن بن عبد الكريم الشيحة

Vertė:

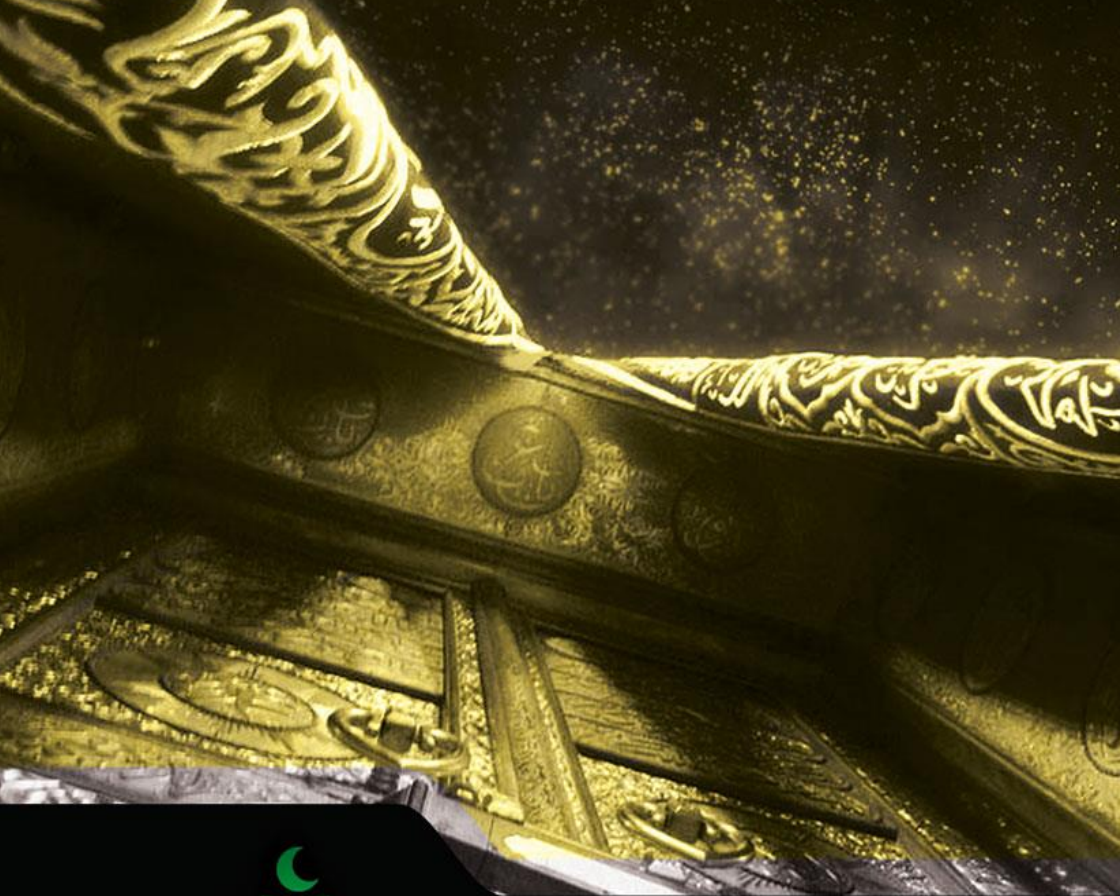
EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER (EIRC)

المركز الأوروبي للدراسات الإسلامية

& Rasa Vaitiekūnaitė

Redagavo:

Agnė Stonkutė

ISLAM LAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM

Vardan Allaho Ar-Rahman (Gailestingojo) Ar-Raheem (Maloningojo)!

Šlovė Allahui, pasaulių Viešpačiui, taika ir palaima mūsų Pranašui Muchammedui, jo šeimai ir visiems bendražygiams.

Ižanga

Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „O Rašto žmonės! Susitarkime dėl žodžio, vienodo mums ir jums, kad nesilankstysime niekam kitam, išskyrus Allahą, ir nieko neprisidursime Jam į bendrininkus, ir kad vieni iš mūsų nepaverstų kitų viešpačiais lygiais Allahui. Na bet jeigu jie nususuktų, sakykite: „Liudykite, kad mes – musulmonai.“ (Koranas, 3:64)¹

Islamo religija – tikroji, nes ji yra prigimtinė (*fitra*) ir pati aiškiausia. Tie, kurie priima islamą, gali klausinėti apie visus, juos dominančius, dalykus. Bet atsakinėti į religinius klausimus leidžiama ne kiekvienam. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „Viešpats mano uždraudė šlykštybes, tas kurios aiškios ir slaptos, nuodėmę ir piktadarystę be teisės, ir priskirti Allahui bendrininkus, apie ką Jis nesiuntė jokio įrodymo, ir kad kalbėtumėte apie Allahą tai, ko jūs nežinote.“ (Koranas, 7:33)

¹ Čia ir toliau skaičiai prie citatų iš Korano reiškia Korano skyriaus (*sūros*) ir eilutės (*ajos*) numerį. Korano vertimas atliktas, remiantis knyga „Koranas: literatūrinis prasių vertimas“ (vertė R. Jakubauskas, S.Geda, Vilnius: Kronta, 2010) (vert. past.).

Islamas atsakinėti į religinius klausimus suteikė teisę tik išmanantiems žmonėms, kurie supranta *šariją*. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Klauskite gi žinančių Priminimą žmonių, jeigu patys nežinote.“ (Koranas, 16:43)

Islamo religijos Pasiuntinys ir Pranašas Muchammedas išaiškino pražūtingas pasekmes, kai apie religinius dalykus ²ﷺ klausiama neišmanančių žmonių. Jis ^ﷺ pasakė:

„Iš tiesų Allahas neatima žinių, atimdamas jas iš Savo vergų. Jis atima žinias per mokslininkų mirtis, taip, kad kai neliks nė vieno mokslininko, žmones valdys neišmanėliai. Jų klausinės, ir jie spręs be išmanymo. Tokiu būdu jie išklys iš tiesaus kelio ir paklaidins kitus.“³

Islame neegzistuoja visiškai neaiškių dalykų, kuriais reikia akiai tikėti ir apie kuriuos negalima nieko klausinėti. Išimtimi yra tik dalykai, kurių ribotas žmogaus protas nepajėgus suvokti. Iš tokių yra slėpinio dalykai, apie kuriuos mūsų Viešpats Aukščiausiasis nieko mums nepranešė. Todėl, kad žmonijai jų pažinimas neduotų jokios naudos. Bet jei slėpinio dalykuose žmonijai yra kokios nors naudos, mūsų Viešpats Aukščiausiasis juos išaiškino, pasiųsdamas apreiškimą Savo Pranašui ^ﷺ. Mūsų smegeninėje sukasi daugybė klausimų, į kuriuos ieškome atsakymų. Islamas į visus juos atsako paprastai ir įtikinamai. Pavyzdžiui, jei kas nors paklaustų apie

²ﷺ – *Sallallahu aleihi uas-sallam* – iš arabų kalbos, tebūnie jam taika ir Allaho palaima, sakoma kaskart paminėjus Pranašą Muchammedą ^ﷺ (vert. past.).

³ Al-Bukhari (100)

tai, kaip jis atsirado šiame pasaulyje, atsakymą rastų Allaho žodžiuose:

„Mes jau sukūrėme žmogų iš molio esencijos, po to įdėjome jį lašu į patikimą vietą, paskui sukūrėme iš lašo kraujo krešulį, ir sukūrėme iš kraujo santirščio lyg kramtytos mėsos gabalėlį, sukūrėme iš šito gabalėlio kaulus ir aptraukėme kaulus mėsa, paskui Mes išauginome jį kitu tvariniu, - palaimintas Allahas, Geriausiasis iš kūrėjų!“ (Koranas, 23:12-14)

Jei kas nors pasidomėtų savo vieta šioje visatoje ir apie savo padėtį tarp gausybės Allaho sutvėrimų, tai būtinai atsakymą rastų Allaho žodžiuose:

„Mes pagerbėme Adomo sūnus ir leidžiame jiems keliauti per sausumą bei marias. Mes apdovanojome juos gėrybėmis ir suteikėme jiems pirmenybę prieš daugelį, kuriuos esam sukūrę.“ (Koranas, 17:70)

Jei kas nors paklaustų, kaip jis turi elgtis su kitais šioje visatoje egzistuojančiais Allaho sutvėrimais, atsakymą rastų Allaho žodžiuose:

„Allahas, Kuris padarė jūrą jums pavaldžią, kad plauktų ja Jo įsakymu laivai ir kad jūs ieškotumėte Jo malonės; ir galbūt jūs būsite dėkingi! Ir Jis padarė pavaldžius jums visa tai, kas padangėse, ir tai, kas žemėje. Iš tikrųjų, tai – ženklai žmonėms, kurie mąsto!“ (Koranas, 45:12-13)

O jei pasidomėtų, dėl ko buvo sukurtas, tai būtinai atsakymą į savo klausimą rastų Aukščiausiojo žodžiuose:

„Aš juk sukūriau džinus ir žmones tik tam, kad jie mane garbintų. Aš nenoriu iš jų jokios dalies ir negeidauju, kad jie Mane maitintų. Juk Allahas – dalies Skyrėjas, galios Valdytojas, Stiprus!“ (Koranas, 51:56-58)

Jei žmogus paklaustų apie visą šį pasaulį sukūrusį Kūrėją, vertą garbinimo, tai atsakymą rastų Allaho žodžiuose:

„Sakyk: „Jis – Allahas – Vienas, Allahas, Amžinas; negimė ir nebuvo gimdytas, ir nėra Jam lygių nė vieno!“ (Koranas, 112:1-4)

Ir šiuose Allaho žodžiuose:

„Jis – Pirmas ir Paskutinis, Akivaizdus ir Artimiausias, ir Jis žino apie visus dalykus.“ (Koranas, 57:3)

Ir Šlovingame Korane Aukščiausiasis pasakė:

„Jis – Allahas, nēr dievybės, išskyrus Jį. Jis Valdovas, Šventas, Taikus, Ištikimas, Saugantis, Galingas, Visagalis, Išdidus; Šlovė Allahui, aukščiau Jis to, ką Jam priskiria į bendrininkus. Jis – Allahas, Kūrėjas, Sutvėrėjas, Suteikiantis formą. Jam priklauso patys gražiausi vardai. Šlovina Jį tai, kas padangėse ir žemėje. Jis – Galingas, Išmintingas!“ (Koranas, 59:23-24)

Jei žmogus pasidomėtų, kokių keliu jis pasiektų širdies, sielos ir kūno nusiramimą, jis būtinai atsakymą rastų Allaho žodžiuose:

„Tie, kurie patikėjo ir kurių širdys rimsta minint Allahą, - o taip! Be abejonės tik Allahą beminint rimsta širdys.“ (Koranas, 13:28)

Jei žmogus paklaustų, kuris kelias nuves į sėkmę ir garbingą gyvenimą, tai atsakymą būtinai rastų Allaho žodžiuose:

„Kas darė gera – vyras ar moteris – ir jie tikintys, Mes būtinai suteiksime jiems malonų palaimintą gyvenimą ir apdovanosime juos geriausiu, už tai, ką jie darė.“ (Koranas, 16:97)

Jei žmogus pasidomėtų apie padėtį tų, kurie neįtikėjo Allahą Aukščiausiąjį ir Jo apreiškimu, tai atsakymą rastų Allaho žodžiuose:

„O kas nusigręš nuo Manojo Priminimo, to iš tikrųjų laukia sunkus gyvenimas! Ir prikėlimo Dieną Mes atvesime jį aklą.“ Jis sakys: „Viešpatie, kam prikėlei mane aklą, juk anksčiau aš buvau regintis?“ Tars jam: „Pasiėkdavo tave Mūsų ženklai, o tu užmiršdavai juos – taip ir nūnai liksi užmirštas.“ (Koranas, 20:124-126)

Jei jis paklaustų apie idealią ir pilną religiją, apimančią visas gyvenimo sritis ir tinkamą kiekvienai vietai ir laikmečiui; tiek atskiram žmogui, tiek ir visai visuomenei; tiek religiniuose, tiek ir buitiniuose dalykuose, tai atsakymą būtinai rastų Allaho žodžiuose:

„Šiandien Aš išbaigiau jums jūsų religiją ir atskleidžiau jums Savo malonę, ir pasitenkinau suteikęs jums islamą kaip religiją.“ (Koranas, 5:3)

Jei žmogus ieškotų tikrojo tikėjimo, kurį išpažindamas patektų į Rojų, tai atsakymą būtinai rastų Aukščiausiojo žodžiuose:

„Tas, kas ieško kitos religijos, nei islamo, tas nebus išklaustas, ir Paskutiniajame gyvenime atsidurs tarp patyrusių nuostolį.“ (Koranas, 3:85)

Jei jis paklaustų apie savo santykius su kitais žmonėmis, atsakymą rastų Allaho žodžiuose:

„O žmonės! Mes sukūrėme jus iš vyro ir moters ir padarėme jus tautomis ir gentimis, kad pažintumėte vienas kitą. Juk kilniausias tarp jūsų – pats dievobaimingiausias. Iš tikrųjų Allahas – Visažinis, Išmanantis!“ (Koranas, 49:13)

Jei žmogus paklaustų, kaip jam elgtis su žiniomis, atsakymą rastų Allaho žodžiuose:

„Išaukština Allahas tuos jūsiškius, kurie patikėjo, ir tuos, kuriems duotas išmanymas, skirtingais laipsniais.“ (Koranas, 58:11)

Jei jis ieškotų atsakymo, kaipgi baigsis jo gyvenimas, tai atsakymą būtinai rastų Allaho žodžiuose:

„Kiekviena siela paragaus mirties, bet tik Prikėlimo dieną jums su kaupu bus duotas atlygis. Ir kas bus nutolintas nuo Ugnies ir įvestas į Rojų, tas yra lydymas sėkmės, o dabartinis gyvenimas tėra pasitenkinimas suvedžiojimais.“ (Koranas, 3:185)

Jei žmogus paklaustų apie prikėlimo po mirties galimybę, atsakymą būtinai rastų Aukščiausiojo žodžiuose:

„Ir pateikia jis Mums palyginimus, bet užmiršo, kaip pats atsirado. Jis kalba: „Kas atgaivins kaulus, kurie sutrūnijo?“ Sakyk: „Atgaivins Tasai, Kuris sukūrė juos pirmąsyk, ir Jis išmano apie visą kūriniją. Jis – Tas, Kuris

iš žalio medžio padarė jums ugnį, ir štai – jūs ją įkuriate.“ Negi Tas, Kuris sutvėrė padanges ir žemę, nesugebės sukurti panašių į juos? Taip, Jis – Kūrėjas, Išmintingas! Jo įsakymas, ko nors įsigeidus, - užtenka tarti Jam: „Būk!“ - ir tai išsipildo.“ (Koranas, 36:78-79)

Jei jis paklaustų apie darbus, kuriuos po žmogaus mirties priims Aukščiausiasis, atsakymą rastų Allaho žodžiuose:

„Iš tiesų tie, kurie patikėjo ir darė gerus darbus, jiems skirti Firdaus sodai Rojuje.“ (Koranas, 18:107)

Jei žmogus paklaustų, kur pateks po prikėlimo ir surinkimo, jis būtinai rastų aiškų atsakymą į šį lemtingą klausimą. Yra tik du amžini keliai - į Rojų arba į Pragarą, ir nėra trečiojo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų iš Rašto žmonių ir daugiadievių, kurie nepatikėjo, atsidurs Pragaro Ugnyje, - amžinai būvantys ten. Jie – blogiausieji iš sutvėrimų. Iš tiesų tie, kurie patikėjo ir darė gerus darbus, šitie – geriausiai iš sutvėrimų. Atlygis jiems pas jų Viešpatį – Edeno sodai, kur žemai teka upės, - amžinajam buvimui ten. Allahas patenkintas jais, ir jie patenkinti Juo. Tai – tiems, kurie bijo savo Viešpaties.“ (Koranas, 98:6-8)

Brangus skaitytojau!

Visiškai atsakingai pareiškiu, kad islamas gali išspręsti visas šiuolaikines problemas. Tai užtikrina sekimas islamu ir jo įgyvendinimas. Pasaulis jau paragavo visų egzistuojančių filosofijų ir religijų. Laikas parodė jų trūkumus ir neveiksmingumą, nepaisant to, kad joms pavyko išspręsti kai

kurias problemas. Tad kodėl gi pasauliui neatsisukus į islamą ir jo neįgyvendinus? F.Filvis 4 rašė: „Paskutiniu metu laikraščiuose pasirodė straipsniai, kuriuose vakarų filosofai ir rašytojai teigia, jog šiuolaikinės religijos beviltiškai atgyvenusios ir kad paprasčiausiai reikia jų atsikratyti. Toks nusiteikimas apnuogina pesimizmą, nuo kurio kenčia daugelis vakarų rašytojų dėl to, kad paniro į krikščionybės liūną. Bet taip teigdami, jie didžiai klysta dėl islamo, kuris savyje turi vienintelį visaapimančią atsakymą į visus klausimus. Jis, kaip visada, pasiruošęs tapti verta pamaina šioms religijoms.“

Brangus skaitytojai!

Nesuklysiu sakydamas, jog šiandieną daugybė musulmonų labai nutolę nuo teisingų islamiškų principų. Dažnai musulmonai neįgyvendina islamo mokymų ir nesiekia jo išaukštintų tikslų. Islamas – tai ne šiaip sau dvasinė religija, kurios atstovai kai kada atlieka tam tikrų rūšių garbinimą; islamas – tai tikėjimas ir įstatymas, garbinimas ir tarpusavio santykiai, religija ir valstybė, visomis šių žodžių prasmėmis. Kartais sakoma: „Žemėje nėra didingesnės religijos. Jei tik jos atstovai įgyvendintų jos principus ir elgtųsi pagal jos įstatymus! Jei tik jie vadovautųsi islamo įstatymais ir nedarytų draudžiamų dalykų, bei perduotų jį kitoms tautoms pagal Allaho įsakymą:

„Šauk į Viešpaties kelią išmintingai ir gražiai pamokslaudamas ir vesk ginčą su jais gražiuoju!“ (Koranas, 16:125)

⁴Britanijos laivyno generolas, Pirmojo ir Antrojo pasaulinio karo dalyvis. Išaugęs vakarų krikščioniškoje visuomenėje. Bet nepaisant to, susipažinęs su Šlovinguoju Koranu ir islamiškais veikalais, 1942m. priėmė islamą. Žr. Imad Ad-Din Chalil knygoje „Apie islamą jie pasakė“.

Džak Resler⁵ savo knygos „Arabų civilizacija“ įžangoje pasakė: „Žodžio „islam“ prasmė gali turėti tris skirtingas reikšmes: pirmoji – religija, antroji – valstybė, trečioji – civilizacija.“ Trumpai tariant, islamas – unikali civilizacija!“

Islamo tikėjimo mokymas, garbinimas, santykiai, principai ir įstatymai nuo jų perdavimo Pranašui Muchammedui ﷺ iki mūsų dienų nepasikeitė. Pasikeitė musulmonai. Jei musulmonas suklydo ar padarė kažką draudžiamą, tai nereiškia, kad tam jį paskatino islamo principai. Pateiksime paprastą pavyzdį, paaiškinantį šį dalyką. Jei žmogui duosime tam tikrą, į dalis išardytą prietaisą ir pridėsime detalią gamyklinę instrukciją, kurioje aiškiai aprašyta, kaip surinkti prietaisą, bet tas žmogus suklys ir prietaisą surinks neteisingai, tai nereikš, kad instrukcijoje buvo klaidų. Bet ką gi tuomet galima pasakyti? Galimi trys variantai:

- 1 – Žmogus nesekė tiksliais instrukcijos nurodymais;
- 2 – Žmogus neteisingai pritaikė instrukciją;
- 3 – Žmogus nesuprato instrukcijos. Tokiu atveju, jis turi kreiptis į gamintoją, kad jam paaiškintų, kaip surinkti prietaisą, kad šis veiktų.

Visa tai tinka ir islamui. Tas, kuris nori pažinti islamą, informaciją turi imti iš patikimų šaltinių. Religinės žinios imamos iš tų, kurie jų turi. Pavyzdžiui, ligonis kreipiasi į gydytoją, o statantis namą – į architektą. Ir taip visose srityse.

⁵ Šiuolaikinis prancūzų tyrinėtojas, islamiškojo instituto Paryžiuje dėstytojas. Žr. Imad Ad-Din Chalil knygoje „Apie islamą jie pasakė“.

Labai tikiuosi, kad kiekvienas, skaitantis šią nedidelę knygelę, nepasiduos asmeniniams religiniams jausmams ar filosofinėms pažiūroms. Viliuosi, kad kiekvienas perskaitys šią knygelę siekdamas pažinimo ir tiesos, o ne norėdamas surasti klaidų ar trūkumų. Esu įsitikinęs, jog gerbiamas skaitytojas pasitelks savo protą ir nepasiduos jausmams, kad nebūtų panašus į tuos, apie kuriuos Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir kai sakys jiems: „Sekite tuo, ką atsiuntė Allahas! - jie sako: „Ne, mes seksim tuo, ką radome pas mūsų tėvus.“ O jeigu jų tėvai buvo nieko nesupratę ir nėjo tiesiu keliu?“ (Koranas, 2:170)

Civilizuoto kultūringo, logiškai mąstančio žmogaus niekas negali priversti jo tikėti ar ką nors jam primesti. Protingas žmogus tyrinėja, atranda ir mokosi. Kai jis ką nors pažįsta ir kuo nors įsitikina, tučtuojau skuba tai perimti. Tokiam žmogui nepakanka tik sužinoti ir įsitikinti, jis stengiasi tuo pasidalinti su kitais žmonėmis. Jis moko neišmanėlius ir taiso klystančius.

Pripažįstu, jog šioje nedidelėje knygelėje temą išdėsčiau nepilnai. Todėl kad islamas, kaip jau minėjome anksčiau, yra visaapimanti sistema, sutvarkanti visus religinius ir buitinius dalykus. Natūralu, jog tam prireiktų ištisų knygų tomų, o ne vienos nedidelės knygelės! Todėl apsiribojau glaustu kai kurių islamo principų ir pagrindinių moralinių-etinių taisyklių, svarbių siekiantiems islamo religijos pažinimo, paminėjimu.

Galbūt kas nors pasakys, kad šiuolaikinėse visuomenėse egzistuoja kai kurie panašumai su islamiškąja sistema. Atsakymas į šį klausimą būtų toks: kas anksčiau atsirado –

islamas ar šiuolaikinės sistemos? Islamo *šarija* atsirado gerokai anksčiau egzistuojančių sistemų ir įstatymų. Žmonija pagal islamą gyvena keturiolika šimtmečių! O šiandieną egzistuojančios sistemos ir įstatymai gali būti perimti iš islamo ir jo įstatymų. Ypač turint galvoje, jog nuo islamo egzistencijos pradžios jį įdėmiai tyrinėjo nemusulmonų orientalistai, kurių tikslai ir ketinimai absoliučiai skyrėsi nuo žmonių, ieškančių tiesos, nes jie islamą tyrinėjo tam, kad jį paneigtų ir iškraipytų.

Dr. Abd Ar-Rahman bin Abd Al-Kareem Ash-Sheha

www.islamland.com

Pamatiniai islamo religijos principai

Allaho Pasiuntinys ﷺ per atsisveikinimo *chadžą* Minos slėnyje pasakė:

„Ar žinote, kokia dabar diena?“ Bendražygiai atsakė: „Allahas ir Jo Pasiuntinys žino geriausiai!“ Jis ﷺ pasakė: „Iš tiesų tai – uždraustoji diena! Ar žinote, koks tai miestas?“ Bendražygiai atsakė: „Allahas ir Jo Pasiuntinys žino geriausiai!“ Jis ﷺ pasakė: „Tai – uždraustasis miestas! Ar žinote, koks tai mėnuo?“ Bendražygiai atsakė: „Allahas ir Jo Pasiuntinys žino geriausiai!“ Jis ﷺ pasakė: „Tai – uždraustasis mėnuo!“ Jis ﷺ pasakė: „Iš tiesų Allahas uždraudė jums jūsų kraują, nuosavybę ir garbę panašiai kaip draudžiama ši jūsų diena, ši jūsų mėnesį ir šiame jūsų mieste.“⁶

Vienu iš pamatinių islamo principų yra gyvybės, garbės, turto, proto, palikuonių išsaugojimas bei rūpinimasis silpnaisiais ir bejėgiais. Allahas Aukščiausiasis apie draudimą kėsintis į gyvybę sako:

„Ir nežudykite sielos, ką uždraudė Allahas, išskyrus pagal teisę.“ (Koranas, 17:33)

Apie draudimą kėsintis į garbę Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir nesiartinkite prie svetimavimo, juk tai – šlykštybė ir blogas kelias!“ (Koranas, 17:32)

⁶Al-Bukhari (5696)

Apie draudimą kėsintis į turtą Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir neteisėtai neiekvokite savo turto tarpusavy.“ (Koranas, 2:188)

Apie draudimą pasikėsinti į protą Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Vynas (svaigalai), azartiniai žaidimai, gyvuliai paaukoti stabams, būrimas strėlyčių laidymu – niekšybės, šėtono išmonė. Tai šalinkitės šito, – galbūt tapsite laimingi!“ (Koranas, 5:90-91)

Apie draudimą kėsintis į palikuonis Allahas Aukščiausiasis sako:

„O kuomet jis nususuka, tai vaikšto žemėje, kad platintų ten nedorą ir pražudytų ir pasėlius ir palikuonis, - o Allahas nemėgsta nedorybės!“ (Koranas, 2:205)

Apie silpnųjų teises Allahas Aukščiausiasis sako:

a) Apie tėvų teises:

„Ir nusprendė tavo Viešpats, kad jūs negarbintumėte nieko, išskyrus Jį, ir tėvams – geradarystė. Jeigu sulauks pas tave senatvės vienas iš jų arba abu, - tai nesakyk jiems: „Fui!“ - ir nešauk ant jų, o kreipkis į juos pagarbiai. Ir ištiesk jiems abiems nuolankumo sparną iš gailestingumo ir sakyk: „Viešpatie! Pagailėk jų, kaip jie mane augino mažą.“ (Koranas, 17:23-24)

b) Apie našlaičių teises:

„Todėl našlaičio tu neenk!“ (Koranas, 93:9-10)

Allahas Aukščiausiasis sako apie našlaičių turto išsaugojimą:

„Ir nesiartinkite prie našlaičio nuosavybės, nebent su nuostata jo naudai.“ (Koranas, 6:152)

c) Apie vaikų teises:

„Neužmušinėkite savo vaikų baimindamiesi skurdo – Mes maitiname juos ir jus kartu.“ (Koranas, 6:151)

d) Apie ligonių teises Pranašas ﷺ pasakė:

„Išlaisvinkite belaisvius, maitinkite alkstančius ir lankykite ligonius.“⁷

e) Apie pagyvenusių žmonių teises Pranašas ﷺ pasakė:

„Kas nėra gailestingas mūsų mažiesiems ir negerbia mūsų vyresnio amžiaus žmonių, - tas nėra vienas iš mūsų.“⁸

f) Apie stokojančiųjų teises:

„Ir prašančio neišvaryk!“ (Koranas, 93:10)

Pranašas ﷺ pasakė: **„Allahas padės tam, kuris padės savo broliui, kai šiam ko nors reikės.“**⁹

⁷Al-Bukhari (2881)

⁸Abu Daud, patikimas *chadisas*.

⁹Muslim (2580)

Dvasinė islamo pusė

Islamas, kaip ir anksčiau egzistavusios dieviškosios religijos, atėjo su konkrečiais principais ir tikėjimo tiesomis, kuriais turi tikėti ir pagal kuriuos turi elgtis jo išpažinėjai. Jie privalo be jokios prievartos su islamu supažindinti kitus žmones, elgdamiesi pagal Aukščiausiojo žodžius:

„Nėr prievartos religijoje. Jau aiškiai atsiskyrė tiesus kelias nuo paklydimo. Kas netiki *taghutu* ir tiki Allahą, tas laikosi už pačios tvirčiausios atramos, kuri jau nesulūš. Iš tikrųjų Allahas – Girdintis, Žinantis!“ (Koranas, 2:256)

Islamas nurodo savo pasekėjams kviesti į jį geriausiais būdais, elgiantis pagal Aukščiausiojo žodžius:

„Šauk į Viešpaties kelią išmintingai ir gražiai pamokslaudamas ir vesk ginčą su jais gražiuoju! Iš tikrųjų tavo Viešpats geriau žino, kas iškrypo iš Jo kelio, o kas – ne; Jis geriau pažįsta einančius teisingu keliu!“ (Koranas, 16:125)

Įsitikinimas – pagrindinis dalykas islame, nes jei žmogų privertė ištarti tai, kuo jis netiki širdimi, tai bus veidmainystė, dėl kurios perspėja islamas, ir ji yra pati blogiausia netikėjimo rūšis. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų veidmainiai – apatinėje Ugnies pakopoje, ir niekad nesurasi, kas jiems padėtų.“ (Koranas, 4:145)

Garbinimas islame

Islamas atėjo su rinkiniu garbinimo dalykų, susijusių su tikėjimu, žodžiais ir veiksmais.

Pirma: garbinimas, susijęs su tikėjimu, dar vadinamas „tikėjimo stulpais“.

1. Tikėjimas Allahą

Allaho viendievytė turi tris sudedamąsias:

A) Vienybė viešpatavime (*tauchyd ar-rububija*) – nepajudinamas tikėjimas Jo egzistavimu; tuo, kad tik Jis yra vienintelis šios būties Kūrėjas, Valdovas ir Valdytojas. Allahas – absoliutus visko, kas egzistuoja Šeimininkas. Įvyksta tik tai, ko Jis įsigeidė ar užsinorėjo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jam priklauso ir sukūrimas, ir valdžia. Palaimintas Allahas, pasaulių Viešpats!“ (Koranas, 7:54)

Savo Knygoje Allahas išaiškino tai, kas nurodo Jo Vienybę sutvėrimo dalykuose ir kitos tikrosios dievybės, šalimais Jo, egzistavimo neįmanomumą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Allahas neėmė Sau nieko į sūnus, ir nebuvo su Juo jokios dievybės. Priešingu atveju bet kuris dievas pasiimtų su savim, ką sukūręs, ir vieni iš jų išsiauštintų prieš kitus. Šlovė Allahui, Jis yra aukščiau to, ką Jam priskiria!“ (Koranas, 23:91)

B) Vienybė garbinime (*tauchyd al-uluhija*) – nepajudinamas tikėjimas tuo, kad tik Allahas vertas garbinimo ir niekas kitas, išskyrus Jį. Tokiu būdu musulmonas pasikliauna tik Juo, Tik Jo prašo, tik į Jį kreipiasi sunkumo akimirką ir tik Jam prisiekinėja. Musulmonas visus garbinimo veiksmus skiria tik Allahui. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes nesiuntėme nė vieno pasiuntinio iki tavęs, kuriam nebūtų apreikšta: „Nėra kitos dievybės, išskyrus Mane. Tad garbinkite Mane!“ (Koranas, 21:25)

C) Vienybė varduose ir savybėse (*tauchyd al-asma ua as-sifat*) – nepajudinamas tikėjimas tuo, jog tik Allahui priklauso gražiausi vardai ir išaukštintosios savybės; ir kad jam nebūdingi jokie trūkumai. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Allaho vardai gražiausi: šaukite Jį jais ir palikite tuos, kurie neigia Jo vardus. Bus jiems atlyginta už tai, ką jie išdarinėja!“ (Koranas, 7:180)

Mes tvirtiname, jog Allahui priklauso tie vardai ir savybės, kuriais Jis Save apibūdino Savo Knygoje, ir kuriais Jį apibūdino Jo Pasiuntinys Muchammedas ﷺ. Visi šie vardai ir savybės nepanašios į Jo kūrinių vardus ir savybes, ir mes neužduodame klausimo: „Kaip?“ - jų neiškrapome, neneigiame ir nesugretiname su kūrinių vardais ir savybėmis. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nėr nieko panašaus į Jį. Jis – Girdintis, Regintis!“ (Koranas, 42:11)

2. Tikėjimas angelais

Tikējimas tuo, kad Allahas turi gausybę angelu, kuriu skaičiams neziņo niekas, išskyrus Jį. Jie besąlygiškai paklūsta Allaho valiai, vykdo Jo įsakymus, stebi ir saugo šią visatą ir joje esančią kūriniją. 10 Jiems patikėtos padangės ir žemė, ir visi jų veiksmai šiame pasaulyje yra paskirstyti jų Kūrėjo Valia pagal jų pareigas. Allahas Aukščiausiasis apie angelus sako:

„Ir atliekančiais įsakymą!“ (Koranas, 79:5)

Ir Allahas Aukščiausiasis sako:

„Prisiekiu pavedimus paskirstančiais!“ (Koranas, 51:4)

Angelai – tai kūriniai iš šviesos. Pranašas ﷺ pasakė:
„Angelai sukurti iš šviesos, džinai – iš bedūmės liepsnos, o Adomas – iš to, apie ką mums buvo pranešta.“¹¹

Angelai yra slėpinių pasaulio dalis. Nepaisant to, jog žmonės negali matyti angelu, Allahas juos apdovanojo galimybe įsikūnyti į įvairius pavidalus, kad, galiausiai, žmonės juos pamatytų, kai to įsigeis Allahas. Aukščiausiasis pranešė, jog Gabrielius, tebūnie jam taika, Mariją aplankė žmogaus pavidalu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„...Ir atsitvėrė nuo jų, įsitaisiusi uždangą. Mes pasiuntėm pas ją Mūsų Dvasią (Gabrielių), ir stojo jis jos akyse gražiai sudėto žmogaus pavidalu. Ji tarė: „Aš prašau, kad apgintų mane nuo tavęs Gailestingasis, jeigu tu esi dievobaimingas.“ Jis tarė: „Aš esu tavojo Viešpaties pasiuntinys, kad dovanočiau tau skaistų kūdikį.“ (Koranas, 19:17-19)

¹⁰Ibn Al-Kaijim „*Ighasa al-Lahfan*“ (2/120)

¹¹Muslim (2996)

Allaho Pasiuntinys ﷺ matė angelą Gabrielių, tebūnie jam taika, pavidale, kuriuo jį sukūrė Allahas. Gabrielius turėjo šešis šimtus sparnų.¹²

Angelai turi sparnus. Kai kurie turi du sparnus, kiti – tris, o likusieji – daugiau. Allahas Aukščiausiasis Korane sako:

„Šlovė Allahui, dangaus ir žemės Kūrėjui, angelus skyrusiam pasiuntiniais, kartu su dviem, trim ir keturiais sparnais, Jis pagausina kūriniųjų tai, ką įsigėidžia. Allahas turi galios kiekvienam daiktui!“ (Koranas, 35:1)

O likusias angelų egzistavimo detales žino tik Allahas Aukščiausiasis.

Angelai visą savo laiką praleidžia minėdami ir šlovindami Allahą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jie šlovina Jį naktį ir dieną nepaliaudami.“ (Koranas, 21:20)

Allahas angelus sukūrė, kad jie Jį garbintų:

„Niekada nei Mesijas, nei artimiausieji angelai nepasididžiuos būti Allaho vergais! O kas pasididžiuos Jam tarnauti ir išpuiks, - tuos Jis surinks visus pas Save.“ (Koranas, 4:172)

Jie buvo sukurti tam, kad vykdytų jiems Allaho patikėtas užduotis. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jie bijo savo Viešpaties, kuris viršum jų, ir daro tai, kas jiems įsakyta.“ (Koranas, 16:50)

¹²Al-Bukhari (4575)

Angelai nėra Allaho vaikai, bet mes turime juos mylėti ir gerbti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Bet vis tiek kai kurie jų sako: „Prisiėmė Gailestingasis Sau kūdikį.“ Šlovė Jam! Jie gi (angelai) – garbingi vergai. Jie nekalba anksčiau Jo, ir pagal jo įsakymus veikia.“ (Koranas, 21:26-27)

Angelai nėra Allaho bendrininkai. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir neįsakys Jisai jums, kad paimtumėte angelus ir pranašus viešpačiais. Argi Jis įsakytų jums netikėjimą tada, kai jūs – atsidavusieji?“ (Koranas, 3:80)

Apie kai kuriuos angelus Allahas mums pranešė paminėdamas jų vardus ir veiklą. Pavyzdžiui:

- Gabrielius, tebūnie jam taika, atsakingas už apreiškimų perdavimą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nusileido su juo (Koranu) Ištikimoji Dvasia (Gabrielius) (ir nuleido jį) į tavo širdį, kad taptum vienas iš perspėjančiųjų.“ (Koranas, 26:193-194)

- Mikailas, tebūnie jam taika, atsakingas už lietu ir augalijos dygimą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Kas tampa priešų Allaho ir Jo angelų, ir Jo pasiuntinių, ir Gabrielio, ir Mikailo... tai juk ir Allahas - priešas netikintiesiems!“ (Koranas, 2:98)

- Mirties angelas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tark: „Priims jūsų baigtį mirties angelas, kuriam jūs paskirti, paskui jūs būsite sugražinti pas savo Viešpatį.“ (Koranas, 32:11)

- Israfil, tebūnie jam taika, atsakingas už rago pūtimą, po kurio Teismo dieną visi bus prikelti ir surinkti atsiskaitymui. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir kada pūstels į Raga, tai nebus tądien jokios giminytės, ir neklausinės jie vienas kito.“ (Koranas, 23:101)

- Malik, tebūnie jam taika, - Pragaro sargas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir ėmė jie klykti: „O Malikai! Tepribaigia mus tavo Viešpats!“ Jis tarė: „Jūs pasiliksite čia amžinai.“ (Koranas, 43:77)

- Pragaro sargai (*az-Zadanija*), atsakingi už Pragaro gyventojų nubaudimą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir tešaukia savo šutvę – Mes pašauksim sargybinius!“ (Koranas, 96:17-18)

- Kiekvienam žmogui priskirti du angelai. Vienas jų užrašinėja gerus darbus, o antrasis – blogus. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Štai priima (užrašinėja darbus) du priėmėjai (angelai), sėdintys iš dešinės ir iš kairės. Užtenka jam ištarti žodį ir prie jo jau stovi prižiūrėtojas.“ (Koranas, 50:17-18)

- Riduan, tebūnie jam taika, – Rojaus sargas.

Egzistuoja ir kiti angelai, atsakingi už žmogaus apsaugą ir t.t., kurių vardai ir pareigos paminėti Korane ir *sunnoje*. Apie likusius angelus mes nežinome, bet privalome jais visais tikėti.

Tikėjimo angelais vaisiai

1 – Žinojimas apie Allaho visagalybę, jėgą ir visažinystę, nes kūrinių didingumas nurodo Kūrėjo didybę.

2 – Siekimas daryti gerus darbus ir vengti nuodėmių: tiek viešumoje, tiek ir paslapčia. Musulmonas įsisąmonina, jog jo žodžius ir darbus stebi angelai, ir kad viskas, ką jis daro, užrašoma jo naudai, arba nenaudai.

3 – Atsiribojimas nuo suklaudinimų ir išsigalvojimų, kuriuose skendi netikintieji slėpinių pasauliu.

4 – Žinojimas apie Allaho gailestingumą ir rūpestį Savo vergais, nes Allahas Aukščiausiasis žmogui priskyre angelus, kurie jį saugo ir jam padeda.

3. Tikėjimas Raštais

Tikėjimas Raštais – tai tikėjimas tuo, jog Allahas pasiuntė dieviškąsias knygas Savo pasiuntiniams, kad jie perduotų jas žmonėms. Šiose knygose buvo tiesa ir pasakojimas apie Allaho viendievybę – Jo viešpatavime, Jo Vienintelio garbinime ir gražiuosiuose Jo varduose bei išaukštintose savybėse. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes jau siuntėme Savo pasiuntinius su aiškiais ženklais ir nuleidome sykiu su jais Knygą ir svarstyklę, kad žmonės gyventų teisybėje.“ (Koranas, 57:25)

Musulmonas privalo tikėti visais dieviškaisiais Raštais, kuriuos Allahas pasiuntė iki Šlovingojo Korano. Bet jis neturi pagal juos elgtis arba jais vadovautis, nes jie buvo pasiūsti tik tam tikram laikmečiui ir konkrečiai tautai. Korane Allahas paminėjo šias knygas:

1 – *Suchuf Ibrahim ua Musa* (Abraomo ir Mozės, tebūnie jiems taika, ritinėliai). Korane paminėti kai kurie šiuose ritinėliuose buvę religiniai postulatai. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Argi jam nepranešta apie tai, kas Mozės ritinėliuose ir Abraomo, kuris visiškai įvykdė (Allaho paliepimus)? Nei vienai sielai nereikės nešti kitos sielos naštos. Žmogus gaus tik tai, ko jis siekė. Jo siekiai bus pastebėti, o paskui jam bus visiškai už tai atlyginta.“ (Koranas, 53:36-41)

2 – *At-Taurat* (Tora) – tai Mozei, tebūnie jam taika, pasiūstas dieviškasis Raštas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes apreiškėm Torą, kurioje vadovavimas ir šviesa; pagal ją teisia pranašai, kurie atsidavę, tuos, kurie išpažįsta judaizmą. Rabinai ir dvasininkai – elgdavosi taip pat remdamiesi tuo, kas jiems patikėta saugoti iš Allaho Rašto, ir jie – to liudytojai. Nebijokite žmonių, o bijokite Manęs! Nepardavinėkite Mano ženklų už niekšingą kainą! O kas nusprendžia ne pagal tai, ką atsiuntė Allahas, tai šitie – netikintieji. Ir užrašėme Mes jiems joje, kad siela – už sielą, ir akis – už akį, ir nosis – už nosį, ir ausis – už ausį, ir dantis – už dantį, o žaizdą – atsilyginimas tuo pačiu. O kas teisia ne pagal tai, ką atsiuntė Allahas, tie – neteisieji.“ (Koranas, 5:44-45)

Šlovingajame Korane paminėtos kai kurios Toros dalys, konkrečiai, Allaho Pasiuntinio Muchamedo ﷺ paminėjimas ir aprašymas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Muchammedas – Allaho Pasiuntinys. O tie, kurie su juo, - griežti netikintiesiems, geraširdžiai vienas kitam. Tu matai juos besilenkiančius, priklaupiančius ant kelių. Jie siekia Allaho malonės ir palaimos. Atpažinsi juos – iš ženklų jų veiduose nuo nusilenkimų prie žemės. Taip jie pristatyti Toroje.“ (Koranas, 48:29)

Taipogi Šlovingame Korane pasakyta ir apie kai kuriuos Toroje paminėtus įstatymus. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir užrašėme Mes jiems joje, kad siela – už sielą, ir akis – už akį, ir nosis – už nosį, ir ausis – už ausį, ir dantis – už dantį, o žaizdą – atsilyginimas tuo pačiu. O kas paaukos šitai kaip išmalda, tai – bus išpirka už jį. O kas teisia ne pagal tai, ką atsiuntė Allahas, tie – neteisingieji.“ (Koranas, 5:45)

3 – *Az-Zabur* (Psalmynas) – Dovydui, tebūnie jam taika, pasiūstas Raštas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir davėme mes Dovydui psalmyną.“ (Koranas, 4:163)

4 – *Al-Indžil* (Evangeliija) – dieviškasis Raštas, kurį Allahas pasiuntė Jėzui, tebūnie jam taika. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir pasiuntėme Mes jų pėdomis Jėzų, Marijos sūnų, patvirtindami teisingumą to, kas siūsta prieš jį Toroje, ir dovanojome Mes jam Evangeliją, kurioje – vadovavimas ir šviesa, ir patvirtindami teisingumą to, kas pasiūsta iki jo

Toroje, kaip vadovavimą bei pamokymą dievobaimingiesiems.“ (Koranas, 5:46)

Šlovingame Korane paminėta, jog Toroje ir Evangelijoje buvo perduota gera žinia apie Pranašo Muchammedo ﷺ atėjimą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir štai tarė Jėzus, Marijos sūnus: „O Izraelio sūnūs! Aš – Allaho pasiuntinys pas jus, patvirtinęs teisingumą to, kas pasiūsta iki manęs Toroje, ir skelbiantis gerą žinią apie Pasiuntinį, kuris ateis po manęs. Jo vadas Achmadas (Muchammedas).“ (Koranas, 61:6)

5 – *Al-Kuran* (Koranas). Privaloma tikėti, kad tai – Allaho Kalba, kurią angelas Gabrielius, tebūnie jam taika, perdavė Muchammedui ﷺ aiškia arabų kalba. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nusileido su juo (Koranu) Ištikimoji Dvasia (Gabrielius) (ir nuleido jį) į tavo širdį, kad taptum vienas iš perspėjančiųjų. Jis apreikštas arabų kalba aiškia.“ (Koranas, 26:193-195)

Šlovingasis Koranas iš visų anksčiau atsiųstų dieviškųjų Raštų skiriasi šiomis ypatybėmis:

- Šlovingasis Koranas yra paskutinis ir užbaigiantis dieviškasis Raštas, patvirtinantis visus anksčiau atsiųstus Raštus. Jis niekuomet nebus pakeistas ar iškraipytas. Allahas Aukščiausiasis sako:

“Ir Mes apreikšėme tau Raštą, kuriame tiesa, patvirtinantį teisingumą to, kas siūsta iki jo iš Raštų, ir tam,

kad būtų vertas pasitikėjimo liudytojas prieš juos.“ (Koranas, 5:48)

- Šlovinguoju Koranu Allahas atšaukė visus ankstesnius Raštus, nes jame yra visi dieviškieji amžinieji principai, tinkantys visur ir visada. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Šiandien Aš išbaigiau jums jūsų religiją ir atskleidžiau jums Savo malonę, ir pasitenkinau suteikęs jums islamą kaip religiją.“ (Koranas, 5:3)

- Šlovingasis Koranas pasiūstas visiems žmonėms, o ne kuriai nors konkrečiai tautai, kaip ankstesnieji Raštai. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Alif, liam, ra. Knyga – atsiuntėme Mes ją tau, kad išvestum žmones iš tamsumų į šviesą, jų Viešpačiui leidus, į kelią Galingojo, Šlovingojo.“ (Koranas, 14:1)

Kalbant apie likusius Raštus, nepaisant to, kad pamatiniais religijos dalykais jie vieningi su Šlovinguoju Koranu, vis dėlto jie buvo pasiūsti konkrečioms tautoms, su tik joms skirtais įstatymais, būdingais jų laikmečiui, ir neskirtais ateinančioms kartoms. Pavyzdžiui, Jėzus, tebūnie jam taika, pasakė: **„Aš esu siūstas tik pas pražuvusias Izraelio namų avis.“** (Mt 5, 24)

- Šlovingojo Korano skaitymas ir mokymasis mintinai yra garbinimas. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė:

„Tam, kuris perskaitys bent vieną raidę iš Allaho Knygos, bus užrašytas vienas geras darbas, o už kiekvieną gerą darbą bus atlyginta dešimteriopai, ir aš nesakau, kad

„Alif, liam, mym“ - viena raidė, ne, „alif“ - raidė, „liam“ - raidė ir „mym“ - raidė.“¹³

- Savo įstatymais Šlovingasis Koranas apima visus principus, kuriais remiasi pati geriausia visuomenė. Resler savo knygoje „Arabų civilizacija“ rašė: „Korane yra visų problemų sprendimai. Jis jungia religinius, teisinius ir moralinius įstatymus. Koranas siekia įkurti socialinės vienybės sistemą. Jis siekia palengvinti sunkumus, nelaimes ir išlaisvinti žmones nuo išgalvotų ir nebūtų dalykų. Koranas siekia padėti silpniesiems, kviečia geradarystei ir gailestingumui... Įstatymų leidyboje Koranas kasdieniam gyvenimui nustatė visas įmanomas detalias taisykles. Jis sutvarkė visų rūšių žmonių tarpusavio sutartis ir paveldimumo sritį. Šeimos srityje Koranas kiekvienam nariui nustatė vaidmenį ir elgesį. Jis nurodė kaip reikia elgtis su vaikais, vergais, gyvūnais; kaip rūpintis sveikata, rūbais ir t.t.“
- Šlovingasis Koranas patvirtina istorinius įvykius per apreiškimų perdavimą pasiuntiniams ir pranašams, bei paaiškina, kaip į juos sureagavo jų tautos. Visa tai aprašyta pradedant Adomu, tebūnie jam taika, ir baigiant Muchammedu

- Allahas Aukščiausiasis apsaugojo Koraną nuo papildymo ar sutrumpinimo; nuo prieštaravimų, padirbinėjimų ir iškraipymų, kad Koranas amžiams – iki Teismo dienos - liktų žmonijai orientyru. Allahas Aukščiausiasis sako:

¹³At-Tirmizi (2910), Al-Albani įvėtinio *chadisq* patikimu.

„Juk Mes – Mes atsiuntėme Priminimą, ir juk Mes jį saugome.“ (Koranas, 15:9)

Allahas neįsipareigojo apsaugoti ankstesnių dieviškųjų Raštų. Nes jie buvo pasiūsti konkrečioms tautoms ir ribotam laikotarpiui. Būtent dėl to šie Raštai buvo iškraipyti ir pakeisti. Apie Toros iškraipymus Allahas Aukščiausiasis sako:

„Negi jūs tikitės, kad jumis patikės. Taigi buvo grupė tų, kurie girdėjo Allaho Žodį ir sąmoningai iškraipė jį po to, kai jie jį suprato.“ (Koranas, 2:75)

Apie krikščionių padarytus Evangelijos iškraipymus Allahas sako:

„Ir su tais, kurie sako: „Mes – krikščionys! - sudarėme sutartį. Ir jie pamiršo dalį to, kas jiems buvo priminta, ir Mes sukėlėme tarp jų nesantaiką ir neapykantą iki Prikėlimo dienos. O paskui praneš jiems Allahas, ką jie išdirbinėjo! O Rašto žmonės! Pas jus atėjo Mūsų pasiuntinys, kad išaiškintų daugelį dalykų iš to, ką jūs slepiate iš Rašto, ir daug ką praleidžiate pro ausis. Atėjo pas jus šviesa (Muchammedas) iš Allaho ir Aiškus Raštas.“ (Koranas, 5:14-15)

Judėjai ir krikščionys iškraipė savo religijas, judėjai įsivaizduoja, kad Uzairas – Allaho sūnus, o krikščionys įsivaizduoja, kad Mesijas – Allaho sūnus. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir tarė judėjai: „Uzairas – Allaho sūnus.“ Ir tarė krikščionys: „Mesijas – Allaho sūnus.“ Šitie žodžiai jų lūpose panašūs į žodžius tų, kurie anksčiau netikėjo.

Tepražudo juos Allahas! Kaip jie nutolę nuo tiesos!“ (Koranas, 9:30)

Bet Koranas juos paneigė, ištaisydamas jų iškraipytą tikėjimo mokymą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „Jis – Allahas – Vienas, Allahas, Amžinas; negimė ir nebuvo gimdytas, ir nėra Jam lygių nė vieno!“ (Koranas, 112:1-4)

Iš paminėtų dalykų paaiškėja, kad Evangelijos, kurios yra šiandieną ir kuriomis vadovaujasi žmonės, nėra nei Allaho, nei Jėzaus, tebūnie jam taika, žodžiai. Šie žodžiai net nėra jo mokinių ir pasekėjų! Šiose knygose tik kai kurie Jėzaus, tebūnie jam taika, gyvenimo faktai, jo nurodymai ir patarimai, kurie, galiausiai, buvo iškraipyti ar pakeisti, dėl tam tikrų tikslų pasiekimo. Vienas dvasininkas T. D. Takir rašė: „Toku būdu aš iš Evangelijos išėmiau kai kurias pastraipas, kad ji atitiktų visuomenės reikalavimus ir tikslus, dėl kurių ji buvo parašyta. Tam naudojau patikimus tekstus, tačiau, be abejonės, aš juos keičiau, iškraipiau, pridėjau ir pašalinau iš jų tai, kas netiko autoriaus tikslams.“¹⁴

Tikėjimo Raštais vaisiai

1 – Žinojimas apie Allaho meilę ir gailėstingumą Savo vergams. Jis pasiuntė jiems Raštus ir nurodė kelią, kuriuo eidami jie gali pasiekti Jo pasitenkinimą. Allahas Aukščiausiasis neapleido žmonių, kad šie neišklystų ir nepasektų paskui šėtoną ir savo aistromis.

¹⁴Aziz Al-Samad „Islam ir krikščionybė“

2 – Žinojimas apie neribotą Allaho išmintį. Kiekvienai tautai Jis skyrė jai tinkamiausius įstatymus.

3 – Tikinčiųjų, gyvenusių po Raštų atsiuntimo, išbandymas. Tas, kuris patikėjo savo pranašu, privalo tikėti ir visais anksčiau atsiųstais dangiškais Raštais, paminėtais pranašo knygoje.

4 – Allahas pagausina apdovanojimą už gerus darbus Savo vergams, juk tas, kuris patikėjo savo Raštu, o taip pat Raštais, pasiųstais iki jo, gaus dvigubą apdovanojimą.

4. Tikėjimas pasiuntiniais

Tikėjimas pasiuntiniais – tai tikėjimas tuo, kad Allahas išrinko iš žmonių pasiuntinius ir pranašus, kurie perduodavo žmonėms Allaho įstatymus, kad būtų įgyvendinta viendievytė, visomis trimis jos sudedamosiomis dalimis, o taipogi perteikta Allaho religija. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes nesiuntėme nė vieno pasiuntinio iki tavęs, kuriam nebūtų apreikšta: „Nėra kitos dievybės, išskyrus Mane. Tad garbinkite Mane!“ (Koranas, 21:25)

Allahas Savo pasiuntiniams įsakė perduoti žmonėms Jo įstatymus, kad žmonėms nebeliktų prieš Jį jokių pasiteisinimų. Pasiuntiniai džiugindavo Allaho pasitenkinimu ir Jo Rojumi tuos žmones, kurie įtikėdavo Jį ir tuo, ką Jis atsiuntė. Pasiuntiniai taipogi perspėdavo dėl Allaho rūstybės ir Jo bausmės tuos, kurie neįtikėjo Jį ir tuo, ką Jis atsiuntė. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes siunčiame pasiuntinius tik nešančius geras žinias ir perspėjančius; kas patikėjo ir pasitaisė – tiems nėra ko bijoti, ir jie nebus nuliūdinti! O tuos, kurie laikė melu Mūsų ženklus, palies juos kančia už tai, kad jie nelabieji!“ (Koranas, 6:48-49)

Allaho pranašų ir pasiuntinių būta labai daug. Jų tikslų skaičių žino tik Allahas. Aukščiausiasis sako:

„Mes jau siuntėme pasiuntinius iki tavęs. Tarp jų yra tokių, apie kuriuos Mes tau papasakojome, o yra ir tokių, apie kuriuos Mes tau nepasakojom.“ (Koranas, 40:78)

Būtina jais visais tikėti bei tuo, kad jie buvo paprastais žmonėmis ir neturėjo kokių nors nežmogiškų galių. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir iki tavęs Mes siuntėme tik vyrus, kuriems siuntėme apreiškimus; tad klauskite Priminimo žmonių, jeigu patys nežinote! Mes nesuteikėme jiems tokio kūno, kuris nevalgytų maisto, ir nebūdavo jie amžini.“ (Koranas, 21:7-8)

Allahas Aukščiausiasis apie Pranašą Muchammedą ﷺ taip pasakė:

„Sakyk: „Išties aš juk – žmogus, panašus į jus; atsiųstas man apreiškimas apie tai, kad Dievas jūsų – Vienintelis Dievas. Ir kas tikisi susitikimo su savo Viešpačiu, tegul daro gerus darbus ir garbindamas savąjį Viešpatį prie Jo nieko ne priduria.“ (Koranas, 18:110)

Apie Jėzų, tebūnie jam taika, Allahas pasakė:

„Mesijas, Marijos sūnus, - tik pasiuntinys, buvo jau iki jo pasiuntinių, o motina jo – teisuolė. Abu jie valgė maistą. Žiūrėk, kaip Mes aiškiname jiems ženklus; paskui pažiūrėk, kokie jie nusisukę nuo teisybės!“ (Koranas, 5:75)

Pranašai neturėjo kokių nors dieviškųjų savybių. Jie negalėjo suteikti naudos ar pakenkti; jie nevaldė visatos ir t.t. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „Aš negaliu nieko pakreipti nei savo naudai, nei pakenkimui, jeigu to neįsigeis Allahas. Jeigu aš žinočiau tai, kas paslėpta, aš padidinčiau sau visokį gėrį, ir manęs nepaliestų blogis.“ (Koranas, 7:188)

Būtina tikėti, kad pranašai ir pasiuntiniai perdavė Allaho žinią ir išsaugojo tai, kas jiems buvo patikėta. Taip pat būtina tikėti, kad jie pasižymėjo pačiu geriausiu būdu ir jų poelgiai buvo patys geriausi, ir kad Allahas apsaugojo juos nuo melo, klastos, išdavystės ir spragų perduodant Allaho žinią. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nėr buvę, kad pasiuntinys duodavo ženklus kitaip, nei Allahui leidus.“ (Koranas, 13:38)

Mes privalome tikėti visais pranašais. Tas, kuris tiki tik kai kuriais iš jų, yra netikintis ir palieka islamą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų tie, kurie netiki Allahą ir Jo pasiuntiniais ir nori atskirti Allahą nuo Jo pasiuntinių, kalba: „Mes tikime vienais ir netikime kitais.“ Ir nori surasti tarpinį kelią, jie – netikintieji iš esmės. Ir paruošėm Mes netikintiesiems žeminančią kančią!“ (Koranas, 4:150-151)

Korane paminėti 25 pranašų ir pasiuntinių vardai. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tai – Mūsų įrodymas, kuri Mes padovanojome Abraomui prieš jo tautą. Mes iškeliamo pakopomis tuos, kuriuos norim, iš tiesų tavo Viešpats – Išmintingas, Žinantis! Ir dovanojome Mes jam Izaoką ir Jokūbą; abu juos Mes vedėm tiesiu keliu; dar anksčiau vedėme Mes Nojų, ir iš jo palikuonių – Dovydą, Saliamoną ir Jobą, ir Juozapą, ir Mozę, ir Aaroną. Taip Mes atlyginam darantiems gera! Ir Zachariją, ir Joną, ir Jėzų, ir Eliją, - jie visi iš teisuolių. Ir Izmaelį, ir Elišą, ir Joną, ir Lotą – ir visus Mes išaukštinom virš pasaulių.“ (Koranas, 6:83-86)

Apie pranašą Adomą, tebūnie jam taika, Allahas pasakė:

„Iš tiesų Allahas išrinko Adomą ir Nojų, ir Abraomo giminę, ir Imrano giminę virš pasaulių.“ (Koranas, 3:33)

Apie pranašą Eberą, tebūnie jam taika, Allahas pasakė:

„...Ir (pasiuntėme) adiečiams brolių jų Eberą. Jis tarė: „O tauta mano! Garbinkite Allahą, nėr jums dievybės, išskyrus Jį! Nejaugi jūs netapsite dievobaimingi?“ (Koranas, 7:65)

Apie pranašą Salichą, tebūnie jam taika, Allahas pasakė:

„...Ir pasiuntėme samudiečiams brolių jų Salichą. Jis tarė: „O tauta mano! Garbinkite Allahą, nėra jums jokios dievybės, išskyrus Jį.“ (Koranas, 11:61)

Apie pranašą Šuaibą, tebūnie jam taika, Allahas pasakė:

„...Ir pas madjaniečius – jų brolių Šuaibą. Jis tarė: „O tauta mano! Garbinkite Allahą – neturite jokios dievybės, išskyrus Jį!“ (Koranas, 7:85)

Apie pranašą Idrisą, tebūnie jam taika, Allahas pasakė:

„Prisimink taip pat Izmaelį ir Idrisą, ir Zulkiflą... Jie visi iš kantriųjų.“ (Koranas, 21:85)

Apie Pranašą Muchammedą ﷺ Allahas pranešė, kad jis yra paskutinis pranašas ir pasiuntinys, po kurio jau nebebus pasiuntinių iki Teismo dienos:

„Muchammedas nebuvo tėvas kuriam nors iš jūsų vyrų, o tik – Allaho Pasiuntinys ir pranašų antspaudas (paskutinis iš pranašų). Allahas žino kiekvieną daiktą!“ (Koranas, 33:40)

Pranašo Muchammedo ﷺ religija papildo ir užbaigia visas ankstesnes religijas. Islamas – tai tikroji ir pilna religija, mylinti savo pasekėjus ir tokia išliks iki Teismo dienos.

Tarp pasiuntinių buvo tokių, kurie pasižymėjo ypatingu ryžtingumu. Jie buvo ištvermingiausi ir kantriausi pasiuntiniai, tvėrę sunkumus Žinios perdavimo kelyje. Tai – Nojus, Abraomas, Mozė, Jėzus ir Muchammedas, tebūnie jiems visiems taika. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Štai priėmėm Mes iš pranašų priesaiką – ir iš tavęs, ir iš Nojaus, Ir Abraomo, ir Mozės, ir Jėzaus, Marijos sūnaus, ir priėmėm iš jų griežtą priesaiką.“ (Koranas, 33:7)

Tikėjimo pasiuntiniais vaisiai

1 – Žinojimas apie Allaho gailestingumą ir meilę Savo vergams. Jis pasiuntė jiems pasiuntinius, kurie perdavė Jo įstatymus ir kurie buvo žmonėms geras pavyzdys.

2 – Tikinčiųjų, gyvenusių po pasiuntinių, išbandymas. Tas, kuris patikėjo savo pranašu, privalo patikėti ir visais kitais, jo knygoje paminėtais pranašais.

3 - Allahas pagausina apdovanojimą už gerus darbus Savo vergams, juk tas, kuris patikėjo savo Raštu, o taip pat Raštais, pasiūstais iki jo, gaus dvigubą apdovanojimą.

5. Tikėjimas Teismo diena

Tikėjimas Teismo diena – tai tikėjimas tuo, jog šis žemiškasis gyvenimas kažkada baigsis ir išnyks. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Bet kuris, joje (žemėje) esantis, išnyks (mirtingas), ir liks tik Veidas tavojo Viešpaties, kuriam priklauso šlovė ir garbė.“ (Koranas, 55:26-27)

Kuomet Allahas įsigeis, kad šis gyvenimas išnyktų, Jis įsakys angelui Israfilui, tebūnie jam taika, papūsti į ragą. Ir tada visi numirs. Paskui Allahas įsakys jam papūsti antrą kartą, ir tada visi žmonės gyvi pakils iš savų kapų. Visi jie, pradedant Adomu, bus prikelti ir surinkti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir papūs į Ragą, ir nutrenkti bus tarsi žaibo tie, kurie danguje, ir tie, kurie žemėje, išskyrus tuos, kuriuos įsigeis Allahas palikti. Paskui papūs antrąsyk, ir štai – jie stovi ir žvelgia.“ (Koranas, 39:68)

Tikėjimas Teismo diena apimą tikėjimą viskuo, ką mums pranešė mūsų Viešpats, Šventas Jis ir Didis, Savo Knygoje, ir viskuo, ką mums perdavė Jo Pasiuntinys ﷺ. Tai apima įvykius po mirties:

1 – Tikėjimas gyvenimu kape (*barzakh*), kuris prasideda žmogui numirus ir tęsis iki prikėlimo Teismo dieną; jis arba mėgausis savo kapu, jeigu buvo tikintis, arba kęs jame kančias, jei buvo netikintis. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Faraono giminę apsupo (užgriuvo) pikta bausmė – Ugnis, į kurią jie įstumiami, rytą ir vakarą, o tądien, kai išmuš Valanda... „Veskite Faraono giminę į didžiausias kankynes!“ (Koranas, 40:45-46)

2 – Tikėjimas prikėlimu. Teismo dieną Allahas prikels visus Savo tvarinius nuogais, basais ir neapipjaustytais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Galvoja tie, kurie nepatikėjo, kad jie niekad nebus prikelti. Sakyk: „Taip, prisiekiu Viešpačiu savo, jūs būsite prikelti; paskui jums bus pareikšta tai, ką jūs padarėte, ir tai Allahui lengva.“ (Koranas, 64:7)

Prikėlimą neigė daugybė žmonių, tačiau Koranas pateikė gausybę pavyzdžių, kuriais Allahas įrodo prikėlimo ir surinkimo galimybę, tuo pačiu atmesdamas jų abejones. Iš šių pavyzdžių yra:

a) Apmąstymai apie negyvos žemės atgaivinimą, kai Allahas iš jos užaugina gyvus augalus. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir matai tu bevaisę žemę. Bet užtenka Mums nuleisti į ją vandenį, ji išjuda ir išbrinksta, ir išaugina įvairiausių augalų poras. Taip dedasi todėl, kad Allahas yra Tiesa ir kad Jis gaivina mirusiuosius, ir kad Jis turi galios kiekvienam daiktui, ir todėl, kad Valanda, dėl kurios nėra abejonių, ateina, ir todėl, kad Allahas prikels tuos, kurie kapuose.“ (Koranas, 22:5-7)

b) Padangių ir žemės sutvėrimo, daug didingesnio už žmogaus sukūrimą, apmąstymas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir nejaugi jie nematė, kad Allahas, Kuris sukūrė padanges ir žemę ir nenusilpo juos kurdamas, gali atgaivinti mirusius? Taip, iš tikrųjų, Jis – Galingas kiekvienam daiktui!“ (Koranas, 46:33)

c) Žmogaus miego ir pabudimo iš jo apmąstymas. Miegas panašus į prikėlimą po mirties. Jis dar vadinamas „mažąja mirtimi.“ Allahas Aukščiausiasis sako:

„Allahas priima sielas jų mirties mirksnį, o tą, kuri nemirusi, Jis priima ją miego metu; čiumpa tą, kuriai nusprendė mirtį, ir paleidžia kitą iki numatyto laiko. Iš tiesų tai – ženklai žmonėms, kurie mąsto!“ (Koranas, 39:42)

d) Pirmojo žmogaus sukūrimo apmąstymas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir pateikia jis Mums palyginimus, bet užmiršo, kaip pats atsirado. Jis kalba: „Kas atgaivins kaulus, kurie sutrūnijo?“ Sakyk: „Atgaivins Tasai, Kuris sukūrė juos pirmąsyk, ir Jis išmano apie visą kūriniją.“ (36:78-79)

3 – Tikėjimas surinkimu. Allahas surinks visus Savo tvarinius atsiskaitymui ir jiems bus parodyti jų darbai. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tađien, kai Mes pajudinsim kalnus ir tu pamatysi atsivėrusią žemę, ir surinksim Mes juos ir nė vieno iš jų nepaliksime. Ir pristatyti jie bus tavo Viešpačiui eilėmis: „Atėjote pas Mus tokie, kokius Mes jus sutvėrėmė pradžioje. Jūs gi tvirtinot, kad Mes neskyrėme jums pasimatymo.“ (Koranas, 18:47-48)

4 – Tikėjimas tuo, kad liudys žmogaus kūno organai. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir sakys jie savo odoms: „Kodėl liudijate prieš mus?“ Jos tarė: „Privertė mus kalbėti Allahas, Kuris privertė kiekvieną daiktą.“ Sukūrė Jis jus pirmąjį kartą, ir pas Jį jūs būsite sugražinti. Ir nesistengėte jūs slėptis nuo klausos, regos ir odos liudijimo. Bet jūs manėte, kad Allahas nežino tų dalykų, kuriuos darote.“ (Koranas, 41:21-22)

5 – Tikėjimas klausinėjimu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sustabdykite juos, ir jie bus paklausti: „Kas jums, kodėl jūs nepadedate vienas kitam?“ Taip, šiandien jie nuolankūs.“ (Koranas, 37:24-26)

6 – Tikėjimas tiltu ir ėjimu juo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Kiekvienam iš jūsų teks eiti virš jo (Pragaro); tavo Viešpačiui tai – nuspręstas dalykas. Paskui Mes išgelbėsime tuos, kurie buvo dievobaimingi, ir paliksime skriaudėjus ten beklūpančius.“ (Koranas, 19:71-72)

7 – Tikėjimas darbų svėrimu. Tiems, kurie darė gera, už jų darbus, tikėjimą ir sekimą savo pasiuntiniais bus atlyginta geru. O tiems, kurie darė bloga, bus atlyginta pagal jų darytą blogį, netikėjimą ir savo pranašų nesiklausymą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir pastatysime Mes tiksliai Svarstyklės Prikėlimo dienai. Nebus nė viena siela nuskriausta niekuo; nors tai būtų ir garstyčios grūdelio svorio, Mes atnešime ir tai. Pakanka to, kad Mes skaičiuojame!“ (Koranas, 21:47)

8 – Tikėjimas ritinėlių ir darbų knygos pateikimu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir kam bus įteikta jo knyga į dešinę, su tuo bus lengvai atsiskaityta, ir sugrįš į savo šeimą džiaugsmingas. O kam bus paduota jo knyga iš už nugaros, tas šauksis sau pražuvimo, ir degs Liepsnoje.“ (Koranas, 84:7-12)

9 – Tikėjimas atpildu amžinajame gyvenime Rojumi arba Pragaru. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų iš Rašto žmonių ir daugiadiėvių, kurie nepatikėjo, atsidurs Pragaro Ugnyje, - amžinai būvantys ten. Jie – blogiausieji iš sutvėrimų. Iš tiesų tie, kurie patikėjo ir darė gerus darbus, šitie – geriausieji iš sutvėrimų. Atlygis jiems pas jų Viešpatį – Edeno sodai, kur žemai teka upės, - amžinajam buvimui ten visados. Allahas patenkintas jais, ir jie patenkinti Juo. Tai – tiems, kurie bijo savo Viešpaties.“ (Koranas, 98:6-8)

10 – Tikėjimas vandens telkiniu ir užstojimu. Čia priklauso visa tai, ką pranešė Allaho Pasiuntinys ﷺ.

Tikėjimo Teismo diena vaisiai

1 – Ruošimasis šiai Dienai ir pastovus gerų darbų darymas, tikintis Allaho apdovanojimo. Nuodėmių palikimas ir jų šalinimas iš baimės būti Allaho nubaustiems tą Dieną.

2 – Tikinčiųjų, kurie nepajėgė įsigyti kokių nors žemiškųjų gėrybių, paskatinimas, nes tikintieji tikisi amžinojo apdovanojimo Būsimajame gyvenime.

3 – Galimybė atskirti tikruosius tikinčiuosius nuo likusiųjų.

6. Tikėjimas likimu ir lemtimi

Tikėjimas likimu ir lemtimi – tai tikėjimas tuo, kad Allahas amžinai viską apie viską žinojo, dar prieš kam nors įvykstant. Jis žinojo ir žino, kas buvo, yra ir bus. Jis viską sutvėrė pagal Savo Žinojimą ir Nulėmimą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų Mes juk kiekvieną daiktą kūrėme pagal matą!“ (Koranas, 54:49)

Visa, kas buvo, yra ir bus – Allahui žinoma dar prieš tam įvykstant. Jei Allahas įsigėidžia, kad kas nors įvyktų, tai ir įvyksta. Pranašas ﷺ pasakė:

„Allaho vergas pilnai neįtikėjo tol, kol netiki nulėmimu, geruoju ir bloguoju; ir kol vergas neįsisąmonins, jog visko, kas atsitiko, negalima buvo išvengti; o tai, kas jį aplenkė, negalėjo jam nutikti.“¹⁵

¹⁵At-Tirmizi (2144), Al-Albani įvertino *chadisą* patikimu.

Šis tikėjimas nereiškia, kad žmogus turi liautis daręs tai, kas nuo jo priklauso. Pavyzdžiui, jei žmogus nori turėti vaikų, jis privalo dėl šio tikslo stengtis – turi vesti. Tačiau šis žingsnis gali išpildyti jo tikslus, t. y. jis susilauks vaikų, bet gali ir neišpildyti – viskas priklauso nuo Allaho noro, nes pačios savaime pastangos negarantuoja rezultatų. Visos, nuo mūsų priklausančios pastangos, kurias mes darome, yra Allaho nulėmimo. Būtent todėl, kai Allaho Pasiuntinio ﷺ bendražygiai paklausė: „**Allaho Pasiuntiny, kaip manai, ar turime gydytis šarijos užkalbėjimais (rukija) ir vaistais bei visokeriopai vengti ligų? Negi visa tai gali pakeisti Allaho Lemtį?**“ Pranašas ﷺ jiems atsakė: „**Visa tai yra Allaho Lemies dalis.**“¹⁶

Alkis, troškulys, šaltis – visa tai yra Allaho Lemies dalis. Žmonės stengiasi numalšinti alkį maistu; troškulį – gėrimu; apsisaugoti nuo šalčio rengdamiesi šiltus rūbus. Tokiu būdu žmonės atsikrato to, kas buvo jiems nulemta – alkio, troškulio ir šalčio, priemonėmis, kurios taip pat buvo jiems nulemtos – maistu, gėrimu ir šiltais drabužiais. Jie keliauja nuo nulėmimo į nulėmimą.

Tikėjimo likimu ir lemtimi vaisiai

1 – Pasitenkinimas lemtimi suteikia sielos ramybę. Žmogus nepergyvena ir neliūdi dėl to, ko neteko. Niekam ne paslaptis, kad sielos nerimas priveda prie daugelio psichinių ligų. Visas nerimas ir liūdesys atsispindi fizinėje žmogaus būkleje. O

¹⁶ Achmad, At-Tirmizi, Ibn Madžah, Al-Chakim, Al-Albani į *chadisq* vertino geru.

tikėjimas likimu ir lemtimi juos sunaikina, kaip apie tai sako Allahas Aukščiausiasis:

„Bet kokia nelaimė, kuri įvyksta žemėje ir su jumis, užrašyta Knygoje dar prieš tai, kai jus sukūrėme. Iš tiesų tai lengva Allahui! Mes (pranešėme apie tai tam), kad jūs neliūdėtumėte dėl to, kas jus aplankė, ir nesidžiaugtumėte tuo, ką Jis jums dovenojo. Allahas nemyli visokių pagyrūnų, pasipūtėlių.“ (Koranas, 57:22-23)

2 – Kvietimas tyrinėti ir atrasti tai, ką Allahas sukūrė šioje visatoje. Sunkumai, su kuriais susiduria žmogus, pavyzdžiui, ligos, skatina jį ieškoti gydymo būdų bei atrasti tai, kas galėtų nuo jo nutolinti šią lemtį. Tokiu būdu žmogus ieško vaistų tame, ką šioje visatoje sukūrė Allahas.

3 - Žmogui nutikusių nelaimių ir sunkumų palengvinimas. Pavyzdžiui, jei prekyboje nuostolius patyręs žmogus dėl jų pergyvens ir liūdės, tai gali jam pavirsti tikra tragedija. Ir, galiausiai, ant jo pečių užgrius dvi bėdos: prekybos nuostoliai ir nerimas. Bet tikintis likimu ir lemtimi pasitenkina tuo, kas įvyko, ir žino, kad visa tai jam buvo nulemta ir būtinai turėjo įvykti. Pranašas ﷺ pasakė:

„Stiprus tikintysis Allahui geriau ir yra Jo mylimesnis už silpną tikintįjį, nors kiekviename iš jų yra gėrio. Siek to, kas tau būtų naudinga, prašyk Allaho pagalbos ir nerodyk silpnumo, o jei tau kas nors atsitiks, nesakyk: „Jei būčiau padaręs taip, tai būtų buvę taip ir taip,“ - bet sakyk: „Tai

nulémė Allahas, ir Jis padarė, ką panorėjo,“ - nes iš tiesų tie „jeigu“ atveria šėtonui kelią jo darbams.“¹⁷

Tikėjimas lemtimi – tai nėra nuo žmogaus priklausančių priežasčių apleidimas, kaip klaidingai mano kai kurie žmonės. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė vienam žmogui, kuris jo paklausė:

„O Allaho Pasiuntiny! Ar aš privalau pirma pririšti kupranugarį ir tada pasikliauti, ar kupranugarį paleisti ir tada pasikliauti?“ Į tai Pranašas ﷺ atsakė: „Pririšk kupranugarį ir pasikliauk.“¹⁸

¹⁷Muslim (2664)

¹⁸Ibn Hibban (731), Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

Antra: garbinimas, susijęs su žodžiais ir veiksmais, dar vadinamas „islamo stulpais“

Šiuo garbinimu remiasi kiekvieno atskiro žmogaus islamas. Pagal šiuos veiksmus, išoriškai galima atpažinti: musulmonas šis žmogus ar ne. Iš šių garbinimo būdų yra tokių, kurie susiję su žodžiais; jiems priklauso dviejų liudijimų (*šahadatain*) ištartimas; tarp jų yra tokių, kurie susiję su veiksmais, kaip maldos ir pasninkas; tarp jų yra tokie garbinimo būdai, kurie susiję su turtu, kaip privalomoji labdara; o taipogi yra tokių, kurie susiję ir su veiksmais, ir turtu – kaip piligrimystė. Islamo tikslu nėra tik išoriškas šių garbinimų atlikimas, priešingai, jis atkreipia ypatingą dėmesį apsivalymui, sielos teisumui ir tobulumui, kurių galima pasiekti atliekant garbinimą paminėtais būdais. Islamo tikslas yra šių garbinimo rūšių įgyvendinimas, o per juos ištaisoma ir sutvirtinama asmenybė. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Juk malda sulaiko nuo niekšybės ir nuo to, kas smerktina.“ (Koranas, 29:45)

Apie privalomąją labdarą (*zakiatq*) Allahas taip pasakė:

„Imk iš jų nuosavybės aukas, kuriomis tu juos apvalysi ir išteisinsi.“ (Koranas, 9:103)

Apie pasninką (*sijam*) Allahas pasakė:

„O jūs, kurie patikėjot! Nurodytas jums pasninkas, kaip nurodytas jis tiems, kur buvo iki jūsų, - gal būsite dievobaimingi!“ (Koranas, 2:183)

Pasninkas auklėja širdį ir padeda susilaikyti nuo sielos troškimų ir aistrų. Būtent taip apie pasninką paaiškino Allaho Pasiuntinys ﷺ, pasakydamas:

„Jei žmogus nesiliaus melavęs ir melagingai elgęsis, tai Allahui nereikia, kad jis atsisakytų savo maisto ir gėrimo!“¹⁹

Apie piligrimystę (*chadžą*) Allahas pasakė:

„Chadžas atliekamas numatytais mėnesiais. Ir kas įsipareigojo per juos atlikti *chadžą*, tai jokio sanguliovimo su moterim, nei palaidumo, nei kivirčo *chadžo metu*.“ (Koranas, 2:197)

Islame garbinimas turi didžiulę reikšmę. Jis auklėja ir vysto pačias geriausias būdo savybes.

Islamo stulpai

Pirmasis stulpas: du liudijimai (*šahadatain*)

Du islamo liudijimai – tai liudijimas, kad nėra kitos dievybės, vertos garbinimo, išskyrus Allahą, ir kad Muchammedas – Allaho vergas ir Pasiuntinys.

Šie liudijimai yra vienu iš žodinių stulpų ir raktas į islamą, ant jo stovi visi likusieji islamo stulpai.

Liudijimo „Nėr dievybės, vertos garbinimo, išskyrus Allahą“ reikšmė

¹⁹Al-Bukhari (1903)

Šis liudijimas yra viendievytės išpažinimas. Dėl šio liudijimo Allahas sukūrė visus Savo tvarinius, Rojų ir Pragarą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Aš juk sukūriau džinus ir žmones tik tam, kad jie mane garbintų.“ (Koranas, 51:56-58)

Šis liudijimas buvo pagrindinė visų pranašų ir pasiuntinių kvietimo dalis, pradedant Nojumi ir užbaigiant Muchammedu, tebūnie jiems visiems taika. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes nesiuntėme nė vieno pasiuntinio iki tavęs, kuriam nebūtų apreikšta: „Nėra kitos dievybės, išskyrus Mane.“ Tad garbinkite Mane!“ (Koranas, 21:25)

Šio liudijimo esmė yra tame, kad nėra jokios kitos dievybės, vertos garbinimo, išskyrus Visagalį Allahą.

Liudijimo „Nėr dievybės, vertos garbinimo, išskyrus Allahą“ sąlygos

1 – Suvokimas, kad viskas, kas garbinama šalimais Allaho, yra melas ir neteisybė. Nėra nieko verto garbinimo, išskyrus Allahą. Jis vienintelis nusipelno, kad Jam būtų skirtas visų pavidalų garbinimas: maldos, maldavimai, viltys, aukojamų gyvulių skerdimas, priesaikos ir t.t. Tas, kuris bent kažkurios formos garbinimą skyrė ne Allahui, siekdamas pagarbinti ir išaukštinti, tas atliko netikėjimo aktą, net jei jis ištarė du liudijimus.

2 – Įsitikinimas nesuderinamas su abejone. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tikintieji – tiktai tie, kurie patikėjo Allahą ir Jo Pasiuntiniu, paskui nepatyrė abejonių ir kovojo savo turtu

ir savo sielomis Allaho kelyje. Jie tikintieji (ištikimieji).“ (Koranas, 49:15)

3 – Šio liudijimo priėmimas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Juk tie, kada jiems buvo sakoma: „Nėr dievybės, išskyrus Allahą!“ - aukštinosi.“ (Koranas, 37:35)

4 – Elgimasis pagal šiuos liudijimus, vykdant Allaho įsakymus ir šalinantis Jo draudimų. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O kas nuolankiai atgręžė savo veidą į Allahą ir kuria gėrį, tai įsitvėrė į patikimą atramą. Tik Allahas sprendžia visus reikalus.“ (Koranas, 31:22)

5 – Teisumas nesuderinamas su melu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Taria jie savo liežuviais tai, ko nėra jų širdyse.“ (Koranas, 48:11)

6 – Nuoširdumas Allaho Vienintelio garbinime. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jiems gi buvo liepta tiktai garbinti Allahą, nuoširdžiai Jam tarnaujant.“ (Koranas, 98:5)

7 – Meilė Allahui, Jo Pasiuntiniui, Jo priartintiesiems ir teisingiesiems vergams, o taipogi neapykanta tiems, kurie kovoja prieš Allahą ir Jo Pasiuntinį ﷺ. Tikintysis meilėje pirmenybę turi suteikti Allahui ir Jo Pasiuntiniui ﷺ, net jei tai prieštarauja jo aistroms. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „Jeigu jūsų tėvai ir jūsų sūnūs, ir jūsų broliai, ir jūsų sutuoktiniai, ir jūsų šeima, ir nuosavybė, kurią įsigijote, ir prekyba, kurios sąstingio bijote, ir būstai,

kuriuos jūs prigijote, mieliau jums nei Allahas ir Jo Pasiuntinys, ir kova Jo kelyje, tai laukite, kol ateis Allahas su Savo nuosprendžiu. O Allahas neveda pagedusios tautos!“ (Koranas, 9:24)

8 – Tikėjimas, kad teisę įvedinėti įstatymus garbinimui ir santykiams, susijusiems tiek su atskiru asmeniu, tiek ir visa visuomene, ką nors leisti ar drausti, turi tik Allahas, Kuris viską smulkiai išaiškino Savo Pranašui ﷺ. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tad imkite tai, ką leido imti jums Pasiuntinys, ir šalinkitės to, ką jis jums uždraudė.“ (Koranas, 59:7)

Liudijimo „Muchammedas – Allaho Pasiuntinys“ reikšmė

Paliudijimas, kad „Muchammedas – Allaho Pasiuntinys“ įpareigoja žmogų paklusti Pranašui Muchammedui ﷺ tame, su kuo jis atėjo; tikėti tuo, ką jis pranešė; šalintis to, ką jis uždraudė. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tad imkite tai, ką leido imti jums Pasiuntinys, ir šalinkitės to, ką jis jums uždraudė.“ (Koranas, 59:7)

Šis liudijimas apima:

1 – Tikėjimą Pranašo ﷺ pasiuntinyse ir tuo, kad jis buvo paskutinis ir pats geriausias pasiuntinys. Po jo jau nebebus nei pranašo, nei pasiuntinio. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Muchammedas nebuvo tėvas kuriam nors iš jūsų vyrų, o tik – Allaho Pasiuntinys ir pranašų antspaudas

(paskutinis iš pranašų). Allahas žino kiekvieną daiktą!“ (Koranas, 33:40)

2 – Tikėjimą Pranašo ﷺ neklystamumu atliekant pasiuntinystės misiją. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir nekalba jis nuo savęs. Tai – tik apreiškimas, kuris apreiškiamas.“ (Koranas, 53:3-4)

O dėl žemiškųjų dalykų, Pranašas ﷺ tebuvo žmogus. Jis kaip ir visi žmonės, galėjo būti teisus, galėjo ir klysti. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė:

„Iš tiesų aš – tik žmogus, o žmonės ateina pas mane su savo ginčais. Ir gali būti, kad kažkuris iš jūsų bus iškalbingesnis už kitą, ir aš pamanyčiau, kad jis pasakė tiesą, ir tuo remdamasis priimsiu jam palankų sprendimą. Tačiau jei aš per klaidą nuspręsiu atiduoti jam tai, kas teisėtai priklauso kitam musulmonui, tai bus ne kas kita, kaip Pragaro liepsnos dalimi, tad lai jis pats tai pasiima arba to atsisako.“²⁰

3 – Tikėjimą tuo, kad Pranašo pasiuntinystės misija skirta, be išimties, visai kūrinijai: žmonėms ir džinams, iki pat Teismo dienos. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir Mes siuntėme tave tik kaip geros žinios nešėją ir perspėjantį mokytoją visiems žmonėms, bet didžioji žmonių dalis nežino.“ (Koranas, 34:28)

4 – Prievolę sekti Allaho Pasiuntinio ﷺ *sunna* nieko jai nepridedant. Allahas Aukščiausiasis sako:

²⁰Al-Bukhari (6566)

„Sakyk: „Jeigu jūs mylite Allahą, tai sekite paskui mane, tada mylės jus Allahas ir atleis jums jūsų nuodėmes“ - iš tiesų Allahas – Atleidžiantis, Gailestingas!“ (Koranas, 3:31)

Antrasis stulpas: malda (salah)

Malda – tai atrama, be kurios religija neišsilaikytų. Tas, kuris paliko maldas – netikintis. Pranašas ﷺ pasakė:

„Visko viršūnė – islamas, o jo atrama – malda.“²¹

Malda – tai konkretūs žodžiai ir veiksmai, kurie pradedami įvadiniu Allaho išaukštinimu žodžiais „*Allahu Akbar*“ (*takbirat al-ichram*) ir užbaigiami žodžiais „*Assalamu alaikum ua Rachmatullah*“ (*taslim*). Musulmonas atlieka maldą garbindamas Allahą ir Jį aukštindamas. Tikintysis maldoje nusilenkia savo Viešpačiui, rodydamas prieš Jam nuolankumą. Malda – tai vergo ryšys su savo Viešpačiu. Kai musulmonas pasineria į žemiškojo gyvenimo malonumus, jo tikėjimas pradeda blėsti, bet kai tik jis išgirsta kvietimą maldai, tikėjimo kibirkštis jame vėl įsižiebia. Tokiu būdu, maldos atlikimo metu, musulmonas visada susijęs su savo Kūrėju. Per parą privaloma atlikti penkias maldas. Musulmonai šias maldas atlieka bendrai mečetėje. Išimtimis yra atvejai, kai dėl svarių priežasčių musulmonas negali ateiti į mečetę ar atlikti maldos su kitais broliais. Taip musulmonai vieni su kitais susipažįsta ir stiprina tarpusavio meilės ir brolybės saitus: lanko ligonius, padeda stokojuojantiems, o tuos, kurie be svarios priežasties nesilanko

²¹At-Tirmizi (2616), Al-Albani įvertino *chadisq* patikimu.

mečetėje, gražiai pamoko. Bendra malda mečetėje sunaikina visus visuomeninius skirtumus, egzistuojančius tarp musulmonų; tikintieji meldžiasi šonas prie šono: pagyvenęs ir jaunas, turtingas ir vargšas, įžymybė ir prasčiokas. Atsisukę viena kryptimi, tuo pačiu metu atlikdami vienodus judesius ir tardami tuos pačius žodžius - visi jie lygūs savo nuolankumu prieš Allahą.

Trečiasis stulpas: labdara (zakiatas)

Labdara – tai tam tikra turto dalis, kurią turtingas musulmonas privalo nuoširdžiai išskirti savo stokojuantiems broliams, garbindamas ir paklusdamas Allahui, kad padėtų jiems išspręsti nepriteklius, bei išgelbėtų juos nuo kitų žmonių maldavimo. Ši labdara yra privaloma kiekvienam musulmonui, turinčiam tam tikros vertės turto. Tai įrodo Allaho Aukščiausiojo žodžiai:

„O jiems gi buvo liepta tikrai garbinti Allahą, nuoširdžiai Jam tarnaujant kaip vienadiaviai, atlikinėti maldą, ir mokėti *zakiatą*. Tai – tiesumo tikėjimas!“ (Koranas, 98:5)

Tas, kuris neigia *zakiato* privalomybę, tampa netikinčiu, nes tai yra plačiai žinomas islamo postulatą. Taipogi tas, kuris neigia *zakiato* privalomybę, trukdo savo stokojuantiems broliams gauti tai, kas jiems priklauso pagal teisę. *Zakiatas* nėra mokestis, kurį savo piliečiams primeta valstybė, kaip teigia kai kurie neišmanantys, islamo nežinantys žmonės. Jei *zakiatas* būtų mokesčiu, jo pareiga gultų ant visų islamiškosios valstybės piliečių pečių: tiek musulmonų, tiek ir nemusulmonų.

Bet, kaip žinia, viena iš *zakiato* sumokėjimo sąlygų yra islamo išpažinimas. Todėl *zakiatas* neprivalomas nemusulmonams.

Islamas nustatė *zakiato* mokėjimo privalomumo sąlygas:

1 – Tam tikros vertės turto (*nisab*) turėjimas. Jei žmogus turi tam tikro turto, kurio islamo nustatyta vertė prilygsta 85 gramams aukso.

2 – Vienerių metų sukaktis. Tai taikoma tokių rūšių turtui kaip jojamasis gyvulys, pinigai ir prekės. Jei jie neišbuvo šeiminingo nuosavybe vienerius mėnulio metus, tai jis neprivalo iš jų sumokėti *zakiato*. O už grūdines kultūras *zakiatas* sumokamas iš karto po derliaus nuėmimo, o už vaisius – iš karto kai jie sunoksta.

Žmonių kategorijos, kurioms priklauso *zakiatas*, yra paminėtos *šarijoje*. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Išties aukos (*zakiat*, aukojami pinigai) – tik neturtėliams ir vargšams, ir tiems, kas renka jas ir dalina (atlygis), – tiems, kurių širdys jaučiasi artimos, ir vergų išpirkai, ir skolininkams Allaho kelyje, ir keleiviams. Toks Allaho sprendimas. Allahas – Žinantis, Išmintingas!“ (Koranas, 9:60)

Zakiatui žmogus privalo išskirti 2,5 nuošimčio savo turto vertės. Vienas *zakiato* tikslų, kurio siekia islamas, yra skurdo visuomenėje išnaikinimas ir tokių pavojingų reiškinių, kaip vagystė, žmogžudystė ir prievartavimas, išgyvendinimas. *Zakiatas* taipogi pažadina tarp musulmonų visuomeninės pagalbos dvasią. Skirtumas tarp *zakiato* ir mokesčių yra

akivaizdus – musulmonas *zakiatą* atiduoda iš visos širdies, be prievartos ar priežiūros. Pats *zakiato* žodis nurodo tikinčiojo sielos ištyrinimą nuo šykštumo, godumo ir žemų troškimų. *Zakiatas* taipogi apvalo sielą nuo prisirišimo prie žemiškojo gyvenimo bei paskatina nepamiršti savo vargingų brolių poreikių. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Kas apsaugotas nuo savo paties šykštumo, - tie laimingi!“ (Koranas, 59:9)

Zakiatas taip pat apvalo vargšų ir stokojančiųjų širdis nuo pavydo ir neapykantos turtingiesiems, jie mato, kaip šie atiduoda dalį savo turto, nes tam juos įpareigojo Allahas. Tokiu būdu turtingieji rūpinasi vargšais.

Islamiškieji tekstai įspėja žmogų dėl atsisakymo sumokėti *zakiatą*. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir tegu nemano tie, kurie šykšti malonių, jiems Allaho dovanotų, kad tai – jiems geriau. Ne, tai blogiau jiems! Prikėlimo dieną bus aprišti jų kaklai vėriniu to, ko jie pašykštėjo.“ (Koranas, 3:180)

Pranašas ﷺ pasakė: **„Prikėlimo dieną kiekvienam aukso ar sidabro savininkui, neatiduodančiam kas priklauso iš jo turto, būtinai padarys ugnines plokšteles, jas įkaitins Pragaros ugnyje ir jomis pridegins jo šoną, kaktą ir nugarą, o joms atvėsus, visa tai kartosis per Dieną, prilygstančiai penkiasdešimčiai tūkstančių metų, kol nesibaigs Allaho vergų Teismas ir tokiam vergui parodys jo kelią į Rojų arba į Ugnį.“**²²

²²Muslim (987)

Ketvirtas stulpas: Ramadano mėnesio pasninkas (sijam)

Musulmonas privalo pasninkauti vieną mėnesį per metus, nuo saulėtekio iki saulėlydžio susilaikydamas nuo maisto, gėrimo, intymių santykių ir visko, kas pažeistų pasninką. Pasninkas buvo įsakytas ne tik Pranašo Muchammedo ﷺ, bet ir ankstesnėms bendruomenėms. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjot! Nurodytas jums pasninkas, kaip nurodytas jis tiems, kur buvo iki jūsų, - gal būsite dievobaimingi!“ (Koranas, 2:183)

Pasninko tikslas yra ne tik susilaikymas nuo materialių, pasninką sulaužančių dalykų, bet tikintysis taipogi privalo susilaikyti ir nuo dvasinių, pasninką sulaužančių, dalykų. Jiems priklauso melas, apkalbos, šmeižtas, išdavystė, tuščiažodžiavimas ir kiti panašūs dalykai. Svarbu paminėti, kad šių dalykų šalinimasis yra kiekvieno musulmono pareiga. Bet per Ramadaną šis draudimas dar griežtesnis, nes Pranašas ﷺ pasakė:

„Jei žmogus nesiliaus melavęs ir melagingai elgęsis, tai Allahui nereikia, kad jis atsisakytų savo maisto ir gėrimo!“²³

Pasninkas – tai kova tarp sielos ir jos troškimų. Pasninkas pakylėja musulmoną virš piktžodžiavimo ir blogų veiksmų. Pranašas ﷺ pasakė:

²³Al-Bukhari (1903)

„Visagalis Allahas pasakė: „Visi Adomo sūnaus atliekami veiksmai yra jam pačiam, išskyrus pasninką, jis – Man, ir Aš už jį atsilyginsiu.“

„Pasninkas yra skydas (nuo Ugnies ir nuodėmiavimo). Tądien kai kuris iš jūsų pasninkauja, lai vengia nepadorių kalbų ir nekelia balso. O jei kas nors ims jį plūsti ar bandys pradėti vaidą, lai tokiam pasako: „Iš tiesų, aš - pasninkaujantis!“ Prisiekiu Tuo, Kurio Rankoje Muchammedo siela, kvapas iš pasninkaujančiojo burnos Allahui malonesnis už muskuso aromata. Pasninkaujantysis patiria džiaugsmą dukart: kai nutraukia savo pasninką, ir susitikęs su savo Viešpačiu, jis džiaugsis pasninkavęs.“²⁴

Pasninkaudamas musulmonas patiria savo stokojančiųjų ir vargšų brolių sunkumus. Musulmonas pradeda geriau pildyti jų teises ir domėtis jų reikalais.

Penktasis stulpas: piligrimystė (chadžas)

Piligrimystė – tai kelionė prie Allaho Uždraustojo Namo, tam tikrų veiksmų, tam tikrose vietose, tam tikru laiku, atlikimui. Kiekvienas pilnametis musulmonas – vyras ar moteris – privalo atlikti piligrimystę bent kartą gyvenime, su sąlyga, kad jis turi jai fizines ir materialines galimybes. Pavyzdžiui, jei žmogus dėl ligos negali atlikti piligrimystės, bet turi jai materialines galimybes, privalo įgalioti kitą žmogų atlikti už jį *chadžą*. Vargšas, neturintis tokios materialinės

²⁴Al-Bukhari (1904)

galimybės, piligrimystės atlikti neprivalo, nes Allahas Aukščiausiasis sako:

„O iš Allaho – žmonėms pareiga *chadžas*, kelionė į namus, - tiems, kas pajėgus įveikti į juos kelią. O kas netiki... tai juk Allahas – Turtingas, neturi poreikio pasauliams!“ (Koranas, 3:97)

Piligrimystė laikoma pačiu didžiausiu islamišku musulmonų susibūrimu. Jos metu suvažiuoja musulmonai iš visų planetos kampelių. Visi jie kreipiasi į Vienintelį Viešpatį, vilki vienodus rūbus, atlieka tas pačias garbinimo apeigas, ir taria tuos pačius žodžius: „Štai aš prieš Tave, o Allah, neturi Tu bendrininkų, štai aš prieš Tave; iš tiesų Tau priklauso visa Šlovė ir Malonė ir Valdžia, nėr tau bendrininkų!“

Šie žodžiai reiškia: „O Allah, mes atkeliavome į šią vietą, atsakydami į Tavo kvietimą, siekdami Tavo pasitenkinimo, patvirtindami Tavo Vienybę ir Valdžią, Tu Vienintelis vertas garbinimo, ir niekas kitas.“

Nėra skirtumų tarp įžymaus ir prasčioko, baltaodžio ir juodaodžio, arabo ir nearabo – visi prieš Allahą lygūs. Jie vienas už kitą pranašesni tik dievobaimingumu, ir tai tik patvirtina musulmonų brolybę bei jausmų ir vilčių vienybę.

Kai kurios islamo religijos ypatybės ir išskirtiniai bruožai

Islamas – užbaigiančioji dieviškoji religija, todėl jis turi pasižymėti tam tikromis ypatybėmis ir būdingais bruožais, kuriais išsiskirtų iš ankstesnių religijų. Užbaigiančioji religija turi atitikti visų laikų ir tautų poreikius iki Teismo dienos išaušimo. Ši religija turi garantuoti laimę visai žmonijai abiejuose pasauliuose.

Islamo ypatybės ir išskirtiniai bruožai

1 – *Šarijos* tekstai aiškiai sako, kad vienintelė religija, kurią priims Allahas yra islamas. Allahas siuntė visus pranašus, tebūnie jiems taika, nuo Nojaus iki paskutiniojo – Muchammedo ﷺ. Pranašas ﷺ pasakė:

„Mano palyginimas su likusiais pranašais, kaip pavyzdys žmogaus, kuris pastatė nuostabaus grožio namą ir viename kampe nepadėjo plytos. Žmonės jį apeina, stebisi ir sako: „Kodėl nepadėjai tos plytos?“ Aš esu toji plyta. Aš – paskutinis pranašas.“²⁵

Prieš Teismo dieną į žemę sugrįš pranašas Jėzus ir pripildys ją teisingumu taip, kaip ji dabar pripildyta neteisybės. Tačiau jis neatneš naujos religijos, bet žmones teis pagal Pranašo Muchammedo ﷺ religiją. Pranašas ﷺ pasakė:

„Teismo diena neišauš tol, kol Marijos sūnus nenusileis pas jus kaip teisingas teisėjas. Jis sulaužys kryžių

²⁵Al-Bukhari (3342)

ir užmuš kiaulę, bei atšauks džizijos mokestį. Turto tuomet bus tiek, kad niekas jo nebepriims (kaip labdaros).“²⁶

Visus Allaho pasiuntinius vienijo kvietimas į viendievybę. Visi jie neigė Allaho panašumus į Jo kūrinčius bei ko nors iš jų garbinimą. Visi pasiuntiniai kvietė tiesiogiai garbinti Allahą, be jokių tarpininkų. Allaho pasiuntiniai žmonėms nurodė tai, kas atneš jiems laimę žemiškajame ir Amžinajame gyvenime. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jis įteisino jums religijoje tai, ką įsakė Nojui, ir tai, ką apreiškė Mes tau, ir ką įsakėme Abraomui ir Mozei, ir Jėzui: „Išpažinkite tikėjimą ir nesiskaldykit (dėl tikėjimo)!“ (Koranas, 42:13)

2 – Islamas panaikino visas ankstesnes dieviškąsias religijas. Jis yra paskutinė ir užbaigianti religija. Allahas nepriims kitos religijos, išskyrus islamą. Allahas Aukščiausiasis sako:

“Ir Mes apreiškėme tau Raštą, kuriame tiesa, patvirtinanti teisingumą to, kas siūsta iki jo iš Raštų, ir tam, kad būtų vertas pasitikėjimo liudytojas prieš juos.“ (Koranas, 5:48)

Islamą – tai paskutinė dieviškoji religija. Allahas įsipareigojo ja pasirūpinti ir išsaugoti ją iki Teismo dienos, skirtingai nuo kitų dieviškųjų religijų. Todėl, kad ankstesnės religijos buvo atsiūstos konkrečioms tautoms ir konkrečiam laikotarpiui. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Juk Mes – Mes atsiuntėme Priminimą, ir juk Mes jį saugome.“ (Koranas, 15:9)

²⁶Al-Bukhari (2476)

Tai reiškia, kad Muchammedas ﷺ – paskutinis pasiuntinys, po kurio jau nebebus nei pranašo, nei pasiuntinio. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Muchammedas nebuvo tėvas kuriam nors iš jūsų vyrų, o tik – Allaho Pasiuntinys ir pranašų antspaudas (paskutinis iš pranašų). Allahas žino kiekvieną daiktą!“ (Koranas, 33:40)

Tai nereiškia, kad nereikia tikėti ankstesniais pranašais ir pasiuntiniais. Taip Jėzus, tebūnie jam taika, papildė Mozės, tebūnie jam taika, religiją, o Jėzaus religiją papildė Muchammedas ﷺ, ir jis ﷺ – visų pranašų antspaudas. Musulmonas privalo tikėti visais dieviškaisiais Raštais ir visais pasiuntiniais. Tas, kuris netiki bent vienu pranašu, tampa netikintis ir išeina iš islamo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų tie, kurie netiki Allahą ir Jo pasiuntinius ir nori atskirti Allahą nuo Jo pasiuntinių, kalba: „Mes tikime vienais ir netikime kitais.“ Ir nori surasti tarpinį kelią, jie – netikintieji iš esmės. Ir paruošėm Mes netikintiesiems žeminančią kančią!“ (Koranas, 4:150-151)

3 – Islamas yra pilniausias ir visaapimantis įstatymas. Ankstesnės dieviškosios religijos turėjo dvasinius pagrindus ir kvietė į sielos tyrinimą, tačiau dažnai neskyrė reikiamo dėmesio žemiškiesiems dalykams ir pilnai nesutvarkė žmogaus gyvenimo. O islamas, kuris atsiųstas kaip paskutinė ir užbaigianti religija, sutvarko visas žmogaus gyvenimo sritis, apimdamas tiek žemiškąjį, tiek ir Amžinąjį gyvenimą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Šiandien Aš išbaigiau jums jūsų religiją ir atskleidžiau jums Savo malonę, ir pasitenkinau suteikęs jums islamą kaip religiją.“ (Koranas, 5:3)

Būtent todėl islamas yra pati geriausia religija. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jūs esate geriausia iš bendruomenių, kuri išvesta žmonėms: jūs įsakote tai, kas gera, ir sulaikote nuo to, kas nepriimtina, ir tikite Allahą. O jeigu patikėtų Rašto žmonės, tai jiems išeitų į gerą. Tarp jų yra tikinčiųjų, bet didžioji dalis – nedorėliai.“ (Koranas, 3:110)

4 – Islamas – tai pasaulinė religija visiems, be išimčių, žmonėms, ir visiems laikams. Islamas nebuvo pasiūstas konkrečiai žmonių grupei ar kokiai nors vienai tautai. Priešingai, islamas – tai religija, vienijanti visus žmones ne rasiniu, tautiniu, patriotiniu ar epochos pagrindu, bet vieno tikėjimo pagrindu. Kiekvienas, įtikėjęs Allahą kaip Viešpatį, ir Muchammedu ﷺ, kaip Pasiuntiniu – stojo po islamo vėliava. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes pasiuntėme tave tik kaip geros žinios skelbėją ir perspėjantį pamokslininką!“ (Koranas, 25:56)

O ankstesnieji pasiuntiniai buvo pasiūsti tik jų tautoms. Allahas apie pranašą Nojų, tebūnie jam taika, pasakė:

„Išties Mes pasiuntėm Nojų pas jo tautą.“ (Koranas, 23:23)

Allahas taip pat sako:

**„... Ir pasiuntēme adiečiams broļi jū Eberā. Jis tarē:
„O tauta mano! Garbinkite Allahā! Nēr jums kitos dievybēs,
išskyrus Jī. Jūs tik išgalvojate melā.“ (Koranas, 11:50)**

Allahas Aukščiausiasis sako:

**„...Ir pasiuntēme samudiečiams broļi jū Salichā. Jis tarē:
„O tauta mano! Garbinkite Allahā, nėra jums jokios dievybēs,
išskyrus Jī.“ (Koranas, 7:73)**

Allahas Aukščiausiasis taip pat sako:

„...Ir Lotā. Tai tarē jis savo tautai: „Nejaugi jūs užsiiminėsite ta šlykštybe, kuria niekas dar iš pasaulių neužsiiminėjo prieš jus?“ (Koranas, 7:80)

Allahas Aukščiausiasis taip pat sako:

„...Ir pas madjaniečius – jū broļi Šuaibā.“ (Koranas, 7:85)

Allahas Aukščiausiasis taip pat sako:

„Po to Mes pasiuntēme paskui juos Možę ir Aaronā pas Faraonā ir jo didikus.“ (Koranas, 10:75)

Allahas Aukščiausiasis taip pat sako:

„Ir štai tarē Jėzus, Marijos sūnus: „O Izraelio sūnūs! Aš – Allaho pasiuntinys pas jus, patvirtinęs teisingumą to, kas pasiūsta iki manęs Toroje.“ (Koranas, 61:6)

Islamas – pasaulinė religija, atsiūsta visiems, be išimčių, žmonėms, visur ir visiems laikams. Būtent todėl musulmonams liepta perdavinėti šią žinią visiems žmonėms. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir taip Mes padarėme jus prisilaikančią vidurio bendruomenę, kad jūs būtumėte liudininkai apie žmones ir kad pasiuntinys būtų liudininkas apie jus.“ (Koranas, 2:143)

5 – Islamo mokymai ir principai yra dieviškosios kilmės. Islamas nekintamas, nepapildomas ir netrumpinamas, nes jis juk nėra žmogaus, kuriam būdingi trūkumai, klystamumas bei pasidavimas išorinių faktorių įtakai, kūrinys. Mes matome, kokie kintantys žmogaus sukurti įstatymai ir sistemos. Vienoje visuomenėje taikomi įstatymai netinkami kitai visuomenei; vieno laikmečio įstatymai netinkami kitam laikmečiui. Kaip kapitalistiniai įstatymai nepritaikomi socialistinėje visuomenėje, ir atvirkščiai. Kiekvienas, kuris kuria įstatymus, įneša į juos ir savo asmenį supratimą ir interesus. Čia taipogi prisideda ir įstatymų nepastovumas. Būna, kad atsiranda žmogus, turintis daugiau žinių už anksčiau buvusį, kuris sugalvojo tą ar kitą įstatymą. Ir dėl to kyla prieštaravimai ir pasipriešinimas.

O islamo įstatymo dieviškoji kilmė reiškia, kad jį atsiuntė visų kūrinių ir pasaulių Kūrėjas! Jis atsiuntė įstatymus, tinkamus Jo tvariniams ir leidžiančius sutvarkyti kiekvieno žmogaus reikalus, koks aukštas bebūtų jo statusas. Allaho įstatymai saugo visos visuomenės teises. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nejaugi nežinojimo laikų teismo jie ilgisi? Kas gi geriau už Allahą teisime žmonėms įsitikinusiems?“ (Koranas, 5:50)

6 – Islamas – vystymosi religija. Būtent tai jį daro tinkamu bet kuriam laikmečiui ir vietai. Islamo religija atėjo su bendrais principais, sąvokomis ir taisyklėmis, kurios apima visus

dalykus. Laikui bėgant ar kintant vietai, pamatiniai tikėjimo ir garbinimo principai – malda, labdara, pasninkas, piligrimystė, bausmės ir t.t. – išlieka nepakitę.

Iškilus kokiems nors naujiems šiuolaikiniams dalykams, sprendimų jiems ieškoma Šlovingajame Korane. Radus jame atsakymą, kitais šaltiniais nebesinaudojama. O jei atsakymo į rūpimą klausimą nerandama Korane, tada jo ieškoma patikimoje Allaho Pasiuntinio ﷺ *sunnoje*. Jei joje randamas atsakymas, tuomet jo nebeieškoma kituose šaltiniuose. O jei atsakymo *sunnoje* nerandama, tuomet mokslininkai, egzistuojantys visais laikais, klausimą išnagrinėja ir pritaiko *idžtihad* principą. Jie naują dalyką vertina per visuomeninės naudos prizmę ir tai, kas atitinka jų epochą ir visuomenę. Šis principas reiškia, jog atsakymo ieškoma Korane ir *sunnoje*, kuriuose yra bendros įstatymų taisyklės. Pavyzdžiui, šioms taisyklėms priklauso: „Visų dalykų pagrindas – leidžiamumas“, „Naudos išsaugojimas“, „Palengvinimas ir sunkumo pašalinimas“, „Žalos pašalinimas“, „Kelių, vedančių į tai, kas draudžiama, užkirtimas“, „Žūtbutinis poreikis draudžiamą padaro leistinu“, „Žūtbutinio poreikio patenkinimas vykdomas pagal būtinumo laipsnį“, „Žalos pašalinimas svarbiau už naudos turėjimą“, „Mažesnio blogio pasirinkimas“, „Blogis nešalinamas blogiu“, „Asmeninės žalos padarymas vardan visuotinės žalos pašalinimo“ ir t.t. Visa tai – *šarijos* taisyklės. *Idžtihadas* jokiais būdais nereiškia sekimo savo aistromis. Priešingai, *idžtihad* tikslas yra bendros naudos visiems žmonėms pasiekimas, neprieštaraujant *šarijos* tekstams. Visa tai leidžia islamui atitikti bet kurį laikotarpį ir vietovę.

7 – Islamo įstatymai visiems be išimties taikomi vienodai. Neegzistuoja skirtumų tarp turtingo ir vargšo, įžymaus ir prasčioko, valdovo ir pavaldinio, baltaodžio ir juodaodžio. Visi prieš *šarijos* įstatymus yra lygūs. Pavyzdžiu paimkime vieną iš žymiausių kureiš genties giminių – Machzum. Kartą kureišiai buvo susirūpinę vienos Machzum giminės moters, kuri vogė, reikalu ir klausinėjo: „**Kas ją užstos prieš Allaho Pasiuntinį ﷺ?**“ **Kiti sakė: „Kas išdrįs su juo kalbėti, išskyrus Allaho Pasiuntinio numylėtinį Usamą ibn Zeid?“** Moterį atvedė pas Allaho Pasiuntinį ﷺ ir Usama ibn Zaid ją užstojo. **Kuomet Allaho Pasiuntinys ﷺ išgirdo Usamos žodžius, pasikeitė jo veido spalva ir jis sušuko: „Nejaugi tu tikiesi atšaukti vieną iš Allaho paskirtų bausmių!?“** Ir tada Usama Allaho Pasiuntiniui ﷺ pasakė: „Paprašyk man atleidimo, o Allaho Pasiuntiny.“ O pavakary Pranašas ﷺ kreipėsi į žmones su pamokslu. Jis tinkamu būdu pašlovino Allahą ir paskui pasakė: „Iš tiesų, prieš jus buvusias tautas pražudė tik tai, kad jei pavogdavo žymus žmogus iš jų tarpo – jie jo neliesdavo, bet jei tą patį nusikaltimą padarydavo vargšas – jie jam įvykdydavo nustatytą bausmę. Prisiekiu Tuo, Kurio Rankoje mano siela, jei Fatima, Muchammedo duktė, pavogtų – nukirsčiau jai ranką!“²⁷

8 – Islamo religijos šaltiniai – nepajudinami ir nekintami. Jų negalima pakeisti, iškraipyti ar pamainyti. Pagrindiniais islamo teisės šaltiniais yra:

a) Šlovingasis Koranas;

²⁷Muslim (1688)

b) Pranašo ﷺ *sunna*.

Šlovingasis Koranas išliko nepakitęs: koku buvo Pranašo Muchammedo ﷺ laikais, tokiu išliko iki mūsų dienų. Jo raidės, *ajos* ir *sūros* nebuvo iškraipytos. Pranašas ﷺ apreiškimo užrašymui pasitelkė labiausiai vertus bendražygius. Tokius kaip Ali, Muauija, Ubai ibn Kab ir Zaid ibn Sabit, tebūnie Allahas jais patenkintas. Kaskart, kai buvo apreiškiama *aja*, Pranašas ﷺ įsakydavo jiems ją užrašyti, bei nurodydavo jos seką *sūroje*. Tokiu būdu Šlovingasis Koranas buvo užrašytas ir išsaugotas bendražygių atmintyje. Musulmonai ypatingai rūpinasi Allaho Knyga, ją tyrinėja, mokosi ir moko jos kitus, siekdami tapti vienais geriausių, apie kuriuos Pranašas Muchammedas ﷺ pasakė:

„Geriausias tarp jūsų yra tas, kuris išmoksta Koraną ir moko jo kitus.“ 28

Musulmonai stengiasi, negailėdami savo jėgų ir turto, tarnauti, rūpintis ir saugoti Koraną. Jie perdavinėjo Koraną iš kartos į kartą, jį skaitydami ir jo mokydamiesi. Pranašas ﷺ pasakė:

„Tam, kuris perskaitys bent vieną raidę iš Allaho Knygos, bus užrašytas vienas geras darbas, o už kiekvieną gerą darbą bus atlyginta dešimteriojai, ir aš nesakau, kad „Alif, liam, mym“ - viena raidė, ne, „alif“ - raidė, „liam“ - raidė ir „mym“ - raidė.“29

²⁸Al-Bukhari. (4739)

²⁹At-Tirmizi (2910), Al-Albani įvėtinio *chadisq* patikimu.

Pranašo ﷺ *sunna* yra antrasis islamiškosios *šarijos* šaltinis. Dauguma savo įstatymų *sunna* remiasi Šlovinguoju Koranu. Ji buvo apsaugota nuo padirbinėjimų ir pamainymų. Allahas išsaugojo *sunną* pasitelkęs teisingus, pasitikėjimo vertus perdavėjus, kurie savo gyvenimus skyrė Allaho Pasiuntinio ﷺ *chadisų* ir jų perdavimo grandinių mokslui. Jie atskyrinėjo patikimus *chadistus* nuo silpnų, bei tyrinėjo jų perdavėjų gyvenimo detales ir jų laipsnius. Galų gale išskirti tie *chadisai*, kuriuos iš tikrųjų pasakė Allaho Pasiuntinys ﷺ. Mus pasiekė patys gryniausi jo ﷺ pasakymai, be jokių melo priemaišų. Norintieji apie *sunnos* išsaugojimo būdus sužinoti daugiau, gali susirasti knygas apie *chadisų* mokslą. Šis mokslas buvo sukurtas tam, kad tarnautų Allaho Pasiuntinio ﷺ *chadisams* ir parodytų kokių nors abejonių dėl pačios *sunnos* neįmanomumą bei nepriimtinumą. Taipogi žmogus pamato, kiek jėgų įdėta tam, kad būtų išsaugota Allaho Pasiuntinio ﷺ *sunna*.

9 – Islamas kviečia į visų žmonių lygybę, remdamasis jų bendra kilme. Vyrai ir moterys, baltaodžiai ir juodaodžiai, arabai ir nearabai – visi kilo iš Adomo, tebūnie jam taika, kuri sukūrė Allahas Aukščiausiasis. Adomas – visos žmonijos protėvis. Paskui Allahas sukūrė Adomui jo žmoną Ievą. Ir iš jų dviejų kilo visi žmonės, kurie yra vienodi savo sukūrimu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O žmonės! Baiminkitės jūsų Viešpaties, Kuris sukūrė jus iš vienos sielos ir iš jos išvedė jai porą. O iš jų abiejų paskleidė daug vyrų ir moterų. Ir bijokite Allaho, Kurio vardu jūs vienas į kitą pretenduojate. Ir gerbkite

giminingus ryšius. Iš tiesų Allahas – jūsų Prižiūrėtojas!“ (Koranas, 4:1)

Pranašas ﷺ pasakė: „**Iš tiesų Allahas jums pašalino ikiislamiško neišmanymo laikams būdingą paprotį puikuotis savo protėviais. Yra tik dievobaimingas tikintysis ir nelaimingas nuodėmiautojas, visi žmonės – Adomo vaikai, o Adomas sukurtas iš molio.**“³⁰

Žmonės, gyvenę anksčiau, ir gyveniantys ateityje – visi jie kilo iš Adomo ir yra jo palikuonys. Visų jų pradžia buvo viena religija ir viena kalba. Laikui bėgant, kai žmonių pasidarė daug, ir jie paplito žemėje, natūraliai atsirado skirtumų: kalbų, odos spalvos ir būdo įvairovė. Šie skirtumai taipogi turėjo įtakos jų mąstysenai ir gyvenimo būdai, o tai privedė prie skirtumų tikėjime. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir buvo žmonės tikrai vieninga tauta (tikinčiųjų), bet pasinėrė į nesutarimus. O jeigu ne Žodis, kuris buvo pirmiau iš tavojo Viešpaties, tai būtų išspręsti visi jų nesutarimai.“ (Koranas, 10:19)

Pagal islamo mokymą visi žmonės vienodi. Nepaisant jų lyties, odos spalvos, kalbos ar charakterio – visi jie prieš Allahą vienodi. Skirtumas yra tik jų artume ar nutolime nuo Allaho įstatymų įgyvendinimo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O žmonės! Mes sukūrėme jus iš vyro ir moters ir padarėme jus tautomis ir gentimis, kad pažintumėte vienas kitą. Juk kilniausias tarp jūsų – pats dievobaimingiausias. Iš tikrųjų Allahas – Visažinis, Išmanantis!“ (Koranas, 49:13)

³⁰Achmad (8721), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

Remiantis islamo patvirtinta lygybe, visi žmonės pagal islamo įstatymą yra vienodai laisvi, kai kalbama apie reguliuojamą laisvę. Būtent religija nustato šios laisvės, iškeliančios žmogų virš viską leidžiančios gyvuliškos laisvės, rėmus. Žmogui suteiktos šios laisvės:

a) Minties laisvė

Minties laisvė ir laisvė išreikšti asmeninę nuomonę. Islamas skatina savo pasekėjus visur ir visada sakyti tiesą, reikšti konstruktyvias ir naudingas nuomones. Islamas kviečia nebijoti smerkti darančiųjų peiktina, nes Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė:

„Pačiu geriausiu džihadu yra tiesos žodis, pasakytas neteisingam valdovui.“³¹

Bendražygiai rungtyniavo tarpusavyje įgyvendindami šį principą. Pranešama, jog kartą vienas žmogus pasakė Umar ibn Al-Khattab, tebūnie Allahas juo patenkintas: „O tikinčiųjų vade, bijok Allaho!“ Tuomet kitas žmogus jam paprieštaravo, sakydamas: „Tu tikinčiųjų vadui sakai: „Bijok Allaho?!“ Tada Umar pasakė: „Palik jį, lai jis tai sako. Nes iš tiesų nebus jumyse gėrio, jei mums nesakysite. Ir mumyse nebus gėrio, jei mes nepriimsime šito iš jūsų.“³²

Taipogi pranešama, kad Umar, tebūnie Allahas juo patenkintas, būdamas tikinčiųjų vadu, kartą sutiko vieną žmogų ir jam tarė: „Kaip tu pasielgtum?“ Tada žmogus atsakė: „Ali ir Zeid pasielgė taip.“ Tada Umar pasakė: „O aš taip

³¹ Abu Daud (4344), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

³² Ibn Al-Džauzi „*Manakib Amir Al-Muminin Umar ibn Al-Khattab*“ 155psl.

pasielgčiau.“ Tada žmogus paklausė: „Tad kas tau trukdo taip pasielgti, juk tu esi tikinčiųjų vadas?“ Į tai Umar atsakė: „Jei nukreipčiau tave į Allaho Knygą ir Jo Pasiuntinio *sunną*, tau reiktų pasielgti taip. Bet aš pateikiau tau savo nuomonę, kuri gali būti teisinga, bet gali būti ir klaidinga. Tokiu būdu mano nuomonė niekaip nepaneigia Ali ir Zeid išreikštų nuomonių.“³³

b) Nuosavybės laisvė

Islamas žmogui suteikia nuosavybės laisvę ir galimybę leidžiamais būdais uždarbiauti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Negeidaukite to, kuo Allahas suteikė vieniems pranašumą prieš kitus. Vyrams dalis to, ką jie įgijo, o moterims – dalis to, ką jos įgijo.“ (Koranas, 4:32)

c) Galimybė įgyti išsilavinimą

Islamas suteikia žmogui galimybę mokytis ir gauti išsilavinimą. Be to, išsilavinimas islame yra viena iš pareigų. Pranašas ﷺ pasakė: **„Žinių įgijimas – kiekvieno musulmono ir musulmonės pareiga.“**³⁴

d) Galimybė gauti naudos iš naudingųjų iškasenų, kurias Allahas patalpino žemėn.

Tai leidžiama pagal tam tikras *šarijos* taisykles. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jis – Tas, Kuris padarė žemę paklusnia jums, tad vaikščiokite ja ir maitinkitės iš Jo dalies; ir pas Jį būsit sugražinti po prikėlimo.“ (Koranas, 67:15)

³³Ibn Al-Kaijim „*Ilam al-Muuakijyn*“

³⁴Ibn Madžah (224), Al-Albani *chadisų* įvertino patikimu.

e) Galimybė užimti vadovaujamus postus visuomenėje

Tokia galimybė egzistuoja tam tikromis sąlygomis. Tokių reikalų patikėjimas tiems, kurie šito neverti, islame laikomas išdavyste ir vienu iš Teismo dienos atėjimo požymių. Pranašas ﷺ pasakė:

„Lauk šios Valandos išmušimo, kai bus prarastas sąžiningumas.“ Beduinas paklausė: „Kaip gi jis bus prarastas?“ Pranašas ﷺ atsakė: „Kai valdžia bus suteikiama tiems, kurie jos nenusipelno, tuomet ir reikia laukti šios Valandos išmušimo!“³⁵

10 – Islame nėra, taip vadinamos, dvasinės valdžios, kuri egzistuoja tarp klerkų kitose religijose. Islamas atėjo sugriauti visų pavidalų tarpininkavimo tarp Allaho ir Jo vergų. Allahas papriekaištavo daugiadiaviams už tai, kad jie garbindami Allahą kreipiasi į tarpininkus. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Išties! Tik į Allahą gali būti nukreiptas švarus tikėjimas. O tie, kurie prisiėmė sau globėjus, išskyrus Jį, jie sako: „Mes garbiname juos tiktai tam, kad jie priartintų mus prie Allaho, kaip galima arčiau.“ (Koranas, 39:3)

Allahas išaiškino tikrąją šių tarpininkų esmę: jie negali nei pakenkti, nei suteikti naudos. Priešingai, šie tarpininkai yra tokie patys sutvėrimai, kaip ir į juos besikreipiantieji. Allahas Aukščiausiasis sako:

³⁵Al-Bukhari (6131)

„Iš tiesų tie, kurių jūs šaukiate, išskyrus Allahą, - vergai, panašūs į jus! Tai šaukitės jų, tegul jie jums atsako, jeigu esate teisūs!“ (Koranas, 7:194)

Islamas sukūrė tiesioginį ryšį tarp Allaho ir Jo vergų. Šis ryšys palaikomas absoliučiu tikėjimu Allahą; kreipimusi tik į Jį iškilus poreikiams; bei Jo Vienintelio atleidimo ir pagalbos prašymu. Visa tai daroma tiesiogiai, be kokių nors tarpininkų. Lai padariusysis nuodėmę iškelia rankas į Allahą ir paprašo Jo pagalbos. Lai jis tai padaro bet kur ir bet kokioje padėtyje. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jeigu kas blogai elgsis arba bus neteisingas pats sau, o paskui paprašys Allaho atleidimo, tai jis ras Allahą Atlaidingą, Maloningą.“ (Koranas, 4:110)

Islame nėra „dvasinių vadovų“, kurie leistų tai, kas uždrausta, arba draustų tai, kas leidžiama, atleidinėtų nuodėmes arba save laikytų Allaho atstovais Jo vergams. Islame niekas negali išgalvoti įstatymų arba tikėjimo tiesų. Niekas negali ko nors įvesti į Rojų arba jį uždrausti, nes įstatymų priėmimo teisė priklauso tik Allahui Vieninteliam. Aukščiausiasis sako:

„Jie pasirinko savo dvasininkus ir vienuolius kaip viešpačius sau, greta Allaho.“ (Koranas, 9:31)

Allaho Pasiuntinys ﷺ šią *ają* taip išaiškino: **„Jie jų negarbino, bet kai jie ką nors jiems leisdavo, jie priimdavo tai kaip leidžiamą, o kai jie ką nors jiems uždrausdavo, jie laikė tai draudžiamu.“**³⁶

³⁶At-Tirmizi (3095), Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

11 – Islamas – tai pasitarimų visais klausimais religija: tiek religiniais, tiek žemiškais klausimais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tiems, kurie atsišaukė savo Viešpačiui ir atlieka malda, o ką nors darydami – tariasi vieni su kitais.“ (Koranas, 42:38)

Pasitarimo principas islamiškoje *šarijoje* yra vienas iš pagrindinių. Ir būtent todėl Allahas Pasiuntiniui ﷺ buvo liepta jį praktiškai taikyti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Per Allahą gailestingumą tu buvai jiems švelnesnis; o jeigu būtum šiurkštus, kietaširdis, tai jie būtų atsitraukę nuo tavęs. Dovanok jiems ir paprašyk jiems atleidimo, ir tarkis su jais dėl reikalo.“ (Koranas, 3:159)

Taikant pasitarimo principą galima suprasti tikrąją reikalų esmę bei priimti teisingą problemos sprendimą. Kai islamo eros pradžioje musulmonai pilnai įgyvendino šį principą tiek religijos, tiek ir buities srityse, jie pasiekė teisingumą ir didybę. Bet vos tik jie nukrypo nuo šio pamato, juos tuoj pat ištiko nuosmukis.

12 – Islamas įsako žmonėms paisyti vienas kito teisių. Tai leidžia užtikrinti tarpusavio supratimą, meilę ir sureguliuoti jų žemiškuosius ir religinius reikalus. Yra tėvų, vaikų, giminaičių, kaimynų, draugų ir kitų žmonių teisės. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir garbinkite Allahą ir nedievinkite šalia Jo ko nors kito. Darykite gera tėvams ir artimiesiems, ir našlaičiams, ir neturtėliams, ir kaimynui iš artimųjų, ir kaimynui, kuris

nėra iš artimųjų, ir keliauninkui, ir tam, ką užvaldė jūsų dešinės. Iš tiesų Allahas nemyli tų, kurie pasipūtę ir pagyrūnai.“ (Koranas, 4:36)

Pranašas ﷺ pasakė: „Nepavydėkite vieni kitiems, neišpūskite kainų, atsisakykite abipusės neapykantos, neatsukinėkite vieni kitiems nugaros, nepertraukinėkite vieni kitiems prekybos ir būkite broliais, o Allaho vergai! Nes musulmonas musulmonui – brolis, todėl nė vienas iš musulmonų neturėtų engti kito, nei jo apgaudinėti, nei elgtis su juo priešiskai, nei palikti jo be pagalbos, čia slypi dievobaimingumas!“ - ir Allaho Pasiuntinys ﷺ tris kartus ranka parodė sau į krūtinę, po to pasakė: „Pakaks žalos tam žmogui, kuris niekina savo brolių islame, ir kiekvienam musulmonui yra neliečiama kito musulmono gyvybė, turtas ir garbė!“³⁷

Pranašas ﷺ taip pat pasakė: „Nė vienas iš jūsų nepatikėjo tol, kol savo broliui islame nelinki to paties, ko trokšta sau.“³⁸

Net islamo priešai turi teises! Kartą, Abu Aziz ibn Umair, Musab ibn Umair brolis, papasakojo:

„Dar iki islamo priėmimo aš buvau mūšio prie Badr belaisvis. Pranašas ﷺ pasakė: „Elkitės su belaisviais gerai!“ Buvau su ansarų grupe. Kai jie pietaudavo ar

³⁷Muslim (2564)

³⁸Al-Bukhari (13)

vakarieniam davė, duodavo man duonos, o patys valgė datules, vykdydami Pranašo ﷺ įsakymą.“³⁹

Islamas netgi suteikė ir užtikrino teises gyvūnams! Pranašas ﷺ pasakė: „**Jei kas nors dėl pramogos užmuš žvirblį, Teismo dieną jis sušuks: „O Viešpatie! Šis žmogus mane užmušė pramogai ir be reikalo.“⁴⁰**

Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „**Viena iš sunkiausių nuodėmių prieš Allahą yra vyro poelgis, kai jis vedė moterį, o po to, kai numalšino savo poreikį, su ja išsiskyrė ir pasiėmė jos vestuvinę dovaną. Taip pat iš sunkiausių nuodėmių yra žmogaus poelgis, kai jis pilnai pasinaudojo kito žmogaus paslaugomis ir paskui pasisavino jo uždarbį. Ir žmogaus, kuris užmušė gyvūną dėl pramogos.“⁴¹**

Pranešama, jog kartą Ibn Umar, tebūnie Allahas juo patenkintas, ėjo pro kuriaiš jaunuolių grupę, kurie pakabinę paukštį šaudė į jį iš lankų. Be to į taikinį nepataikiusios strėlės atitekdavo paukščio savininkui. Pamatę Ibn Umar, jie išsilakstė, o jis pasakė: „Kas tai padarė? Te prakeikia Allahas tuos, kurie tuo užsiėmė! Iš tiesų Allaho Pasiuntinys ﷺ prakeikė žmones, kurie pasidarė sau taikinius iš gyvo sutvėrimo!“⁴²

Kartą Allaho Pasiuntinys ﷺ praeidamas pro kupranugarį, kurio kupra, iš bado, kone susilygino su jo pilvu, pasakė:

³⁹At-Tabarani (409), Al-Albani *chadisa* įvertino silpnu.

⁴⁰Ibn Hibban (5894), Aš-Šaukani pasakė: „Šis *chadisas* perduotas tokiomis perdavėjų grandinėmis, kurias kai kurie mokslininkai laiko patikimomis.“

⁴¹„*As-Silsila as-Sachyha*“

⁴²Al-Bukhari, Muslim (1958)

„Bijokite Allaho dėl šių nebylių gyvūnų! Jodinėkite jais, jeigu jie sveiki, ir valgykite jų mėsą, jeigu jie sveiki.“⁴³

Islamas nurodė visuomenei paisyti individo teisių, o individui nurodė paisyti visuomenės teisių. Visuomenė veikia asmenų naudai, o asmenys – visuomenės naudai. Pranašas ﷺ pasakė:

„Vieno su kitu santykiuose musulmonai panašūs į statinį, kurio atskiros dalys viena kitą palaiko“, - ir, tai pasakęs, jis supynė savo rankų pirštus.⁴⁴

Jei atsiranda prieštaravimų tarp asmeninės ir visuomeninės naudos, tokiu atveju pirmenybė teikiama visuomeninei naudai. Pavyzdžiu galima pateikti avarinės būklės namo nugriovimą, jo savininkams sumokėjus kompensaciją.

13 - Islamas – tai gailestingumo, švelnumo ir užuojautos religija. Visais savo principais islamas kviečia atsisakyti žiaurumo ir nejautrumo. Pranašas ﷺ pasakė:

„Gailestingasis pasigailės gailestingųjų. Būkite gailestingi esantiems žemėje, ir jūsų pasigailės Tasai, Kuris yra danguje!“⁴⁵

Islamas neapsiriboja kvietimu būti gailestingiems ir užjausti tik žmones. Islamo gailestingumas apima ir gyvūnus. Viena moteris pateko į Pragarą dėl katės. Pranašas ﷺ pasakė:

⁴³Ibn Chuzaima (2545), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

⁴⁴Al-Bukhari (467)

⁴⁵At-Tirmizi (323), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

„Viena moteris nusipelnė kančių ir papuolė į Ugnį dėl katės, kurią ji laikė uždarytą tol, kol ši padvėsė iš bado. Ji jos nešėrė ir negirdė, ir neleido jai maitintis tuo, ką rastų ant žemės.“⁴⁶

Jei islamas nurodo rodyti tokį gailestingumą gyvūnų atžvilgiu, tad ką sakyti apie gailestingumą žmogui? Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes pagerbėme Adomo sūnus ir leidžiame jiems keliauti per sausumą bei marias. Mes apdovanojome juos gėrybėmis ir suteikėme jiems pirmenybę prieš daugelį, kuriuos esam sukūrę.“ (Koranas, 17:70)

14 – Islame neegzistuoja vienuolystė, kastracija ir žemiškojo gyvenimo atsisakymas. Islamas nekviečia savo pasekėjų palikti palaimų, kurias vergams sukūrė ir leido Allahas. Pranašas ﷺ pasakė:

„Neapsisunkinkite patys sau, kad jums nebūtų apsunkinta! Nes iš tiesų viena tauta sau apsunkino, ir Allahas jiems apsunkino. Jie ėmė atsiskyrinėti celėse ir vienuolynuose. Allahas pasakė: „O vienuolystę jie patys išsigalvojo.“ (Koranas, 57:27)⁴⁷

Pranašas ﷺ taip pat pasakė: **„Perspėju jus dėl kraštutinumų religijoje. Nes iš tiesų buvusieji iki jūsų pražuvo dėl kraštutinumų religijoje.“⁴⁸**

⁴⁶Al-Bukhari (3295)

⁴⁷Abu Daud (4904)

⁴⁸Achmad, Ibn Madžah, patikimas *chadisas*.

Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „**Iš tiesų Allahas mėgsta matyti Savo malonės poveikį Savo vergui.**“⁴⁹

Tuo pačiu islamas neskatina į žemiškuosius malonumus pasinerti be jokių apribojimų. Islamas – saikingumo ir teisingumo religija, jungianti žemiškąjį gyvenimą su Amžinuoju. Kiekvieną gyvenimą islamas laiko vienas kito papildymu. Tokiu būdu vienas gyvenimas neužgožia kito. Allahas įsakė pusiausvyrą tarp sielos ir kūno. Jei musulmonas pernelyg pasineria į žemiškąjį gyvenimą, jam liepiama dažniau prisiminti dvasinius poreikius, atliekant Allaho įsakytus garbinimo veiksmus. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Kada šaukiama maldai sueigos dieną (penktadienį), tai skubėkite minėti Allahą ir liaukitės prekiavę. Tai geriau jums, jei norit žinoti!“ (Koranas, 62:9)

O jei tikintysis pasineria į garbinimą, jam reikia priminti apie žemiškuosius poreikius, kaip darbas ir savos dalios siekimas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O kada baigta bus malda, tai išsiskirstykite žemėje ir ieškokite Allaho malonės, ir dažnai minėkit Allahą, - galbūt jūs būsit laimingi!“ (Koranas, 62:10)

Islamas giria tą, kuris sugebėjo apjungti šias dvi sritis – dvasinę ir materialią. Allahas Aukščiausiasis sako:

„...Vyrai, kurių nei pirkimas, nei pardavimas neatitraukia nuo Viešpaties paminėjimo, maldų atlikimo,

⁴⁹ „Sachych al-Džami as-Saghyr“ (1887)

zakiato mokėjimo. Jie bijo dienos, kada apsiverčia ir širdys, ir akys.“ (Koranas, 24:37)

Islamas atnešė metodologiją, kuri pagal dieviškuosius įstatymus ir taisykles išsaugo sielos, kūno ir proto teises. Islame nėra kraštutinumų, besaikiškumo ir nuolaidžiavimo. Musulmonui įsakyta prisiminti atsakomybę už savo atliktus veiksmus ir ištartus žodžius. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir kas padarė dulkės svorio gera, pamatys tai, ir kas padarė dulkės svorio bloga, pamatys tai.“ (Koranas, 99:8)

Musulmonui negalima nepaisyti savo kūno poreikių. Jis turi naudoti, valgyti ir gerti tai, ką leido Allahas. Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „Kas uždraudė Allaho papuošalus, kuriuos Jis atsiuntė Savo vergams, ir grožybes, kurios jiems skirtos?“ (Koranas, 7:32)

Islamas teuzdraudė tik žmogui pačius blogiausius ir kenksmingiausius dalykus – tai, kas gali pakenkti žmogaus protui, kūnui, turtui arba visuomenei.

Žmogaus sielą, žvelgiant pro islamo prizmę, sukūrė Allahas. Aukščiausiasis paliko žmogų vietininku žemėje tam, kad šis Jį garbintų ir gyventų pagal Jo įstatymus, todėl niekas neturi teisės atimti sielos. Allahas sielai sukūrė kūną, kuris ją papildo. Jie neatskiriamai viena su kitu susiję, kad siela per kūną galėtų pildyti Allaho įsakymus: atliktų garbinimus, išpildytų kitų sutvėrimų teises ir apgyvendintų žemę. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes sutvėrėme žmogų geriausio pavidalo.“ (Koranas, 95:4)

Būtent todėl Allahas įsakė saugoti kūną ir juo rūpintis pagal Savo įstatymus. Ši tikslą galima pasiekti laikantis šių principų:

a) Apsivalymas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų Allahas myli su atgaila besikreipiančiuosius ir myli apsivalančiuosius!“ (Koranas, 2:222)

Viena iš privalomosios maldos, kurią musulmonas atlieka penkis kartus per parą, sąlygų yra ritualinė švara. Pranašas ﷺ pasakė: **„Malda be apsivalymo nepriimama, ir nepriimama labdara iš pavogto trofėjaus.“**⁵⁰

Po lytinio akto musulmonas privalo atlikti pilną apsiprausimą, todėl, kad Allahas Aukščiausiasis pasakė:

„O jeigu jūs esate džunub būsenos, tai išsimaudykite.“ (Koranas, 5:6)

Išsimaudymas yra patvirtinta *sunna* visai eilei garbinimų, tarp kurių yra penktadieninė malda, dvi šventinės maldos, mažoji ir didžioji piligrimystės.

b) Rūpinimasis savo švara.

– Rankų plovimas prieš valgymą. Aiša, tebūnie Allahas ja patenkintas, perdavė, kad Allaho Pasiuntinys ﷺ, būdamas didžiojo netyrumo (*džunub*) būsenoje, prieš eidamas miegoti atlikdavo mažąjį apsiprausimą. Jis taip pasielgdavo ir prieš valgymą ar gėrimą. Aiša, tebūnie Allahas ja patenkintas, pasakė:

⁵⁰Muslim (224)

„Jis plovė savo rankas ir tik po to valgė ir gėrė.“⁵¹

– Rūpinimasis burnos higiena. Islamas skatina naudotis *siuak*. Tai įrodo Pranašo ﷺ žodžiai: **„Jei nesibaiminčiau ap sunkinti savo *ummos* narių, aš įsakyčiau jiems valytis dantis prieš kiekvieną maldą.“⁵²**

– Šalinimas visko, kas gali tapti mikrobu ir nešvarumų susikaupimo priežastimi. Pranašas ﷺ pasakė: **„Žmogui natūraliais yra penki dalykai: apipjaustymas, gaktos plaukų skutimas, pažastų plaukų rovimas, nagų kirpimas ir ūsų trumpinimas.“⁵³**

c) Valgymas ir gėrimas tik to, kas gera. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Valgykite gėrybes, kuriomis Mes jus apdovanojome, ir dėkokite Allahui, jeigu jūs Jį garbinate.“ (Koranas, 2:172)

Allahas iškėlė gėrybių vartojimo sąlygą: negalima būti besaikiam ir kenkti savo kūnui. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O sūnūs Adomo! Dėkitės savo papuošalus prie kiekvienos mečetės, valgykite ir gerkite, bet nešvaistikite: juk Jis nemyli švaistūnų!“ (Koranas, 7:31)

Allaho Pasiuntinys ﷺ išaiškino patį geriausią maisto ir gėrimo vartojimo būdą, pasakydamas: **„Pati blogiausia talpa, kurią žmogus užpildo, yra jo skrandis. Žmogui pakanka kelių kąsnių, kad išlaikytų savo nugarą tiesią. Bet jei reikia**

⁵¹ „*Sachych An-Nasai*“

⁵² Muslim (252)

⁵³ Al-Bukhari (5939)

daugiau, tada vienas trečdalis (skrandžio tūrio) – maistui, vienas trečdalis – gėrimui ir vienas trečdalis – orui.“ 54

d) Kenksmingo maisto ir gėrimų bei kitų dalykų – dvėselienos, kraujo, kiaulienos, alkoholio, narkotikų, rūkymo – draudimas. Visa tai uždrausta tik vardan žmogaus sveikatos išsaugojimo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jis juk uždraudė jums tik dvėselieną ir kraują, ir kiaulieną, ir tai, kas paskersta ne Allahui. O jeigu kas nors bus priverstas suvalgyti neleistiną, nepareikšdamas nepaklusnumo ir neperžengdamas nustatytų ribų, - nebus čia jam nuodėmės: juk Allahas – Atleidžiantis, Gailestingas!“ (Koranas, 2:173)

Allahas Aukščiausiasis taip pat sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Vynas (svaigalai), azartiniai žaidimai, gyvuliai paaukoti stabams, būrimas strėlyčių laidymu – niekšybės, šėtono išmonė. Tai šalinkitės šito, – galbūt tapsite laimingi! Šėtonas trokšta sukurstyti tarp jūsų nesantaiką ir neapykantą su vynu ir azartiniais žaidimais, ir nukreipti jus nuo Allaho paminėjimo ir nuo maldos. Argi nenustosite tai darę?“ (Koranas, 5:90-91)

e) Užsiiminėjimas naudingų sportu, pavyzdžiui, imtynėmis. Allaho Pasiuntinys ﷺ nugalėjo rukana genties vyrą.⁵⁵

Čia taip pat priklauso įvairios rungtynės. Aiša, tebūnie Allahas ja patenkintas, perdavė, jog kartą kelionės su Pranašu ﷺ metu, jie nusprendė rungtyniauti: **„Bėgome su juo**

⁵⁴At-Tirmizi (4/590), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

⁵⁵Al-Chakim (5903)

(Pranašu) lenktynių, ir aš laimėjau. Kai pastorėjau, vėl bėgome lenktynių ir jis laimėjo. Laimėjęs lenktynes, Pranašas ﷺ man pasakė: „Šis (mano laimėjimas) yra už tą (tavo laimėjimą).“⁵⁶

Plaukimas, šaudymas ir jodinėjimas žirgais yra naudingos sporto šakos. Pranešama, kad Umar ibn Al-Khattab, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: „Mokykite mūsų vaikus šaudyti, plaukti ir jodinėti.“

f) Nusilpusio ar susirgusio kūno gydymas. Pranašas ﷺ pasakė: **„Kiekvienai ligai yra vaistas, tad gydykitės vaistais ir liga bus išgydyta, Allahui leidus.“⁵⁷**

g) Garbinimų, kuriuos įsakė Allahas, atlikimas, nes jie yra maistas sielai. Visa tai būtina tam, kad siela atsikratytų nerimo, kuris neigiamai veikia kūną ir dėl kurio jis gali susirgti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tie, kurie patikėjo ir kurių širdys rimsta minint Allahą, - o taip! Be abejonės tik Allahą beminint rimsta širdys.“ (Koranas, 13:28)

Islame draudžiamas atsainus požiūris į kūną, jo teisių pažeidinėjimas bei jėgų eikvojimas *šarijos* draudžiamiems dalykams. Anas ibn Malik, tebūnie Allahas juo patenkintas, pranešė: **„Į Pranašo žmonių namus atėjo trys vyrai paklausti apie tai, kaip garbino Pranašas. Sužinojus apie tai, jiems pasirodė jo garbinimas nepakankamu (t. y. lengvesniu nei jie įsivaizdavo) ir jie tarė: „Ar mes galime lygintis su**

⁵⁶Abu Daud (3/29), Al-Albani *chadisą* įvertino patikimu.

⁵⁷Muslim (2204)

Pranašu, kai Allahas atleido jam praeties ir ateities nuodėmes?! (t. y. mes privalome labiau garbinti)“ Vienas jų tarė: „Aš melsiuosi visą naktį.“ Kitas tarė: „Aš pasninkausiu kiekvieną dieną nuo saulėtekio iki saulėlydžio ir nepraleisiu nė vienos dienos.“ Trečiasis tarė: „Aš susilaikysiu nuo moterų ir niekada nevesiu.“ Pas juos atėjo Pranašas ﷺ ir pasakė: „Ar jūs tie žmonės, kurie pasakė tokius ir tokius dalykus? Prisiekiu Allahu, aš bijau Allaho labiau už jus ir esu Jam nuolankiausias ir pareigingiausias iš jūsų, bet vis tiek pasninkauju ir nutraukiu pasninką (t. y. nepasninkauju kiekvieną dieną), atlieku naktinę maldą (vieną nakties dalį) ir miegu (likusią) naktį, ir vedu moteris. Tad tas, kuris nusisuka nuo mano *sunnos* (tradicijos) – nėra iš mano pasekėjų.“ 58

15 – Islamas – tai žinių ir vystymosi religija. Būtent tam Allahas ragina žmones. Jis sako:

„Sakyk: „Argi lygūs tie, kurie žino, ir tie, kurie nežino?“ Iš tiesų prisimena perspėjimą tik turintys proto!“ (Koranas, 39:9)

Allahas pasmerkė neišmanymą ir neišmanėlius, sakydamas:

„Tesaugo mane Allahas, kad nepasirodyčiau kvailys!“ (Koranas, 2:67)

Kai kuriuos mokslus islamas laiko asmenine kiekvieno musulmono pareiga. Jie apima tas žinias, be kurių musulmonas negali gyventi ir praktikuoti savo religijos. Taipogi tarp jų yra

58Al-Bukhari (4776)

tokie mokslai, kurių išmanymas yra kolektyvinė pareiga: jei juos išmanys pakankamas žmonių kiekis, visiems likusiems nebus nuodėmės. Iš žemiškųjų dalykų Allahas Savo Pasiuntiniui ﷺ įsakė kaupti tiktai žinias:

„Ir kartok: „Viešpatie mano! Padidink mano žinojimą.“ (Koranas, 20:114)

Islamas pagerbė žinias ir mokslininkus. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Mano bendruomenei nepriklauso tas, kuris negerbia mūsų senolių; kuris negailestingas mūsų mažiesiems; ir kuris nežino turinčiųjų žinių teisių.“**⁵⁹

Islamas mokslininkams suteikia aukštą laipsnį. Pranašas ﷺ pasakė: **„Mokslininko pranašumas prieš paprastą maldininką (pasaulietį, nesiekusį žinių) yra toks, kaip mano pranašumas prieš prasčiausią iš jūsų.“**⁶⁰

Islamas padėjo plisti žinioms ir skatino jų siekti. Žinių siekis islame laikomas vienu iš *džihado* formų, už kurį žmogaus laukia apdovanojimas, ir tai jam bus keliu, vedančiu į Rojų. Pranašas ﷺ pasakė: **„Tas, kuris išvyko įgyti žinių, bus Allaho kelyje tol, kol nesugrįš.“**⁶¹

Allaho Pasiuntinys ﷺ taip pat pasakė: **„Įžengusiajam į žinių paieškos kelią Allahas palengvins jam kelią į Rojų.“**⁶²

Islamas skatina įgyti ne tik *šarijos* žinių, bet ir studijuoti kitus naudingus mokslus. Žinių įgijimas islame laikomas

⁵⁹Achmad (22807), Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

⁶⁰At-Tirmizi (2685), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

⁶¹At-Tirmizi (2647), Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

⁶²At-Tirmizi (5/28), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

garbinimu, už kurį žmogaus laukia apdovanojimas. Toks mokslų pažinimas laikomas kolektyvine pareiga (*fard kifaja*), kaip jau minėjome anksčiau. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nejaugi nematei, kaip Allahas nuleidžia iš dangaus vandenį; juo Mes išvedėm įvairiausių spalvų vaisius. O per kalnus eina keliai – balti, rauzgani, įvairiaspalviai ir juodi kaip varnos. Ir žmonės, žvėrys bei gyvuliai – įvairių būna spalvų. Taip! Bijo juk Allaho tik tie Jo vergai, kurie išmano; iš tikro Allahas Galingas, Atleidžiantis!“ (Koranas, 35:27-28)

Šios *ajos* kviečia apmąstymams, kurie žmogų priverstų pripažinti visko, kas egzistuoja, Kūrėją. Jos taip pat žmogų kviečia išgauti naudą iš visko, ką Allahas sukūrė. Šiose *ajose* minimi mokslininkai nėra vien *šarijos* mokslų specialistai. Priešingai, čia turimi omenyje visi turintieji žinių, padedančių žmonėms gauti naudos iš sutvėrimų, kuriais juos apsupo Allahas. Pavyzdžiui, chemijos ir fizikos dėka žmonės pažino, kaip susiformuoja debesys ir iškrinta krituliai; kaip auga augalai ir susiformuoja vaisiai, žmonės sužinojo iš agronomijos; kaip sudaryti įvairių rūšių kalnai bei kitų žinių apie žemę žmonės semiasi iš geografijos ir geologijos; apie žmogaus ir gyvūnų sandarą žmonės sužinojo iš biologijos ir t.t.

16 – Islamas žmoguje išugdo jausmą, kad jį visada stebi Allahas Aukščiausiasis. Būtent todėl visur ir visada musulmonas siekia Allaho pasitenkinimo ir vengia to, kas Jį užrūstintų. Tikintysis žino, kad jį visą laiką stebi Allahas. Taip, jis nevagia dėl Allaho, o ne policijos baimės. Taip pat yra ir su likusiomis nuodėmėmis. Islamo principai visapusiškai auklėja musulmoną. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jeigu net labai garsiai kalbėsi, Jis žino ir tai, kas paslėpta, ir tai, kas dar giliau slypi.“ (Koranas, 20:7)

Pranašas ﷺ apie nuoširdumą (*ichsan*) pasakė:
„Nuoširdumo esmė yra tame, kad garbintumei Allahą taip, tarsi Jį matytum, o jei tu Jo nematai, tai atmink, kad iš tiesų Jis mato tave.“⁶³

Tam, kad išugdytų musulmonui jausmą, jog jis yra visada stebimas Allaho, islamas žengė šiuos žingsnius:

Pirmasis: tikėjimas Allaho egzistavimu. Tiktai Jis geba bet kokį dalyką ir pasižymi absoliučiu tobulumu. Jis žino apie viską, kas vyksta būtyje, ir daro tai, ką panorėjęs. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jis žino, kas ateina į žemę ir kas išeina iš jos, kas nusileidžia iš dangaus ir kas ten pasikelia. Ir Jis – su jumis, kur jūs bebūtumėt. Allahas mato tai, ką jūs darote!“ (Koranas, 57:4)

Allaho žinojimas yra absoliutus, Jis žino net pačias slapčiausius ir menkiausius dalykus. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes jau sukūrėme žmogų ir žinom, ką kužda jam siela; o Mes arčiau jo, nei kaklo arterija.“ (Koranas, 50:16)

Antrasis: tikėjimas Prikėlimu ir Surinkimu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Galvoja tie, kurie nepatikėjo, kad jie niekad nebus prikelti. Sakyk: „Taip, prisiekiu Viešpačiui savo, jūs būsite

⁶³Al-Bukhari (50)

prikelti; paskui jums bus pareikšta tai, ką jūs padarėte, ir tai Allahui lengva.“ (Koranas, 64:7)

Trečias: tikėjimas Atsiskaitymu už padarytus darbus. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir nė vienai sielai nereikės nešti svetimos naštos. O po to pas jūsų Viešpatį grįžimas, ir Jis praneš jums apie tai, dėl ko jūs nesutarėt.“ (Koranas, 6:164)

Kiekvienas žmogus prieš Allahą atsiskaitys už savo veiksmus ir žodžius: didelius ir mažus, gerus ir blogus. Už gėrį žmogui bus atlyginta gėriu, o už blogį – blogiu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir kas padarė dulkės svorio gera, pamatys tai; ir kas padarė dulkės svorio bloga, pamatys tai.“ (Koranas, 99:7-8)

Ketvirtas: pirmoje vietoje - paklusimas ir meilė Allahui ir Jo Pasiuntiniui ﷺ.

17 – Gerus darbus, kuriuos žmogus atliko islame, Allahas keleriopai pagausins, o blogi darbai nebus pagausinti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Kas ateis su geru darbu, tam – bus dešimt kartų padidinta, o kas ateis su blogu, tam bus atlyginta panašiu, ir jie nebus nuskriausti.“ (Koranas, 6:160)

Žmogus bus apdovanotas net ir už gerus ketinimus, nepaisant to, kad nepadarė gero darbo. Be to, jei musulmonas ketino padaryti ką nors bloga, bet iš Allaho baimės, jo nepadarė, Aukščiausiasis apdovanos šį žmogų gerais darbais, nes tikintysis paliko nuodėmę vardan Allaho. Pranašas ﷺ pasakė:

„Allahas Aukščiausiasis sako: „Jei Mano vergas nuspręs padaryti bloga, neužrašykite jam blogo darbo tol, kol jis jo nepadarys. Jei jis padarys bloga, užrašykite jam kaip yra, o jei jis dėl Manęs atsisakys jį padaryti, užrašykite jam vieną gerą darbą. Jei jis nuspręs padaryti gerą darbą, bet jo nepadarys, užrašykite jam vieną gerą darbą, o jei jis jį padarys, užrašykite jam nuo dešimties iki septynių šimtų gerų darbų.“⁶⁴

Be to, savo aistros numalšinimas islamo leidžiamu būdu taip pat laikomas garbinimu, jei žmogaus ketinimai buvo geri. Pavyzdžiui, jei žmogus valgymu ir gėrimu siekia pastiprinti kūną, kad galėtų dirbti savo pragyvenimui arba tinkamai garbintų Allahą, tai už šiuos veiksmus jo laukia Allaho apdovanojimas. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Jei žmogus, leisdamas savo šeimai, tikisi už tai Allaho apdovanojimo, tai jam bus užskaitoma kaip labdara.“⁶⁵**

Kai musulmonas tinkamu būdu su savo sutuoktine patenkina aistrą, ir jei jo ketinimais buvo savo doros ir tyrumo išsaugojimas ir susilaikymas nuo draudžiamo, jis už tai bus Allaho apdovanotas. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Suartėjimas su savo žmonomis jums – labdara!“** Bendražygiai paklausė: **„Allaho Pasiuntiny, nejaugi už aistros patenkinimą mums užrašomas apdovanojimas?“** Jis ﷺ atsakė: **„Sakykite, jei kas nors patenkina savo aistrą neleistinu būdu, argi jis nenusipelno**

⁶⁴ Al-Bukhari (7062)

⁶⁵ Al-Bukhari (55)

bausmės? Tad tas, kuris ją patenkina leistinu būdu, bus apdovanotas!“⁶⁶

Ir visi geri darbai, kuriuos padarė musulmonas, turėdamas gerus ketinimus, bus jam užskaityti kaip labdara. Pranašas ﷺ pasakė: „Kiekvienas musulmonas privalo duoti išmaldą.“ Vienas žmogus paklausė: „O jei jis nieko neturi?“ Jis ﷺ pasakė: „Lai dirba savo rankomis, atneš naudos sau ir duos išmaldą.“ Tas paklausė: „Allaho Pasiuntiny, o jei jis nepajėgs to padaryti?“ Jis ﷺ pasakė: „Tada lai padeda esančiam labai sunkioje padėtyje.“ Žmogus paklausė: „O jei jis negalės?“ Jis ﷺ pasakė: „Tada lai kviečia daryti leidžiamą ir sulaiko nuo peiktino, ir tai taps jam labdara.“⁶⁷

18 – Islamo religijoje blogi darbai, kuriuos padarė nuodėmiautojai, bet už kuriuos paskui nuoširdžiai atgailavo, pakeičiami gerais darbais: jei žmogus gailisi dėl to, ką padarė, ir ketina nuodėmės nebekartot. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir tie, kurie greta Allaho nesišaukia kitos dievybės ir nežudo sielos, ką draudžia Allahas, nebent pagal tiesą, ir nesvetimauja. O kas taip daro, tas sulauks bausmės. Padvigubintos jam bus kančios Prikėlimo Dieną, ir pasiliks jis tenai amžiams pažemintas, išskyrus tuos, kurie atgailavo ir patikėjo, ir darė gerus darbus, - šiems Allahas pakeis jų blogus veiksmus palaimingais; iš tikrųjų Allahas yra Atleidžiantis, Gailestingas!“ (Koranas, 25:68-70)

⁶⁶ Muslim (1006)

⁶⁷ Al-Bukhari (5676)

Šis atleidimas už Allaho teisių pažeidimą. O pažeidus žmonių teises, būtina jiems grąžinti ar kompensuoti, taipogi paprašyti jų atleidimo už jiems padarytą neteisybę.

Islamiškoji *šarija* kreipiasi į nuodėmiautojo protą ir išgydo jo sielą, atverdama duris atgailai. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „O vergai Mano, kurie buvote nesaikingi savo nenaudai, nenusivilkite Allaho malone! Iš tiesų Allahas atleidžia visas nuodėmes, juk Jis – Atleidžiantis, Maloningas!“ (Koranas, 39:53)

Visa, kas buvo paminėta anksčiau, yra susiję su musulmonais. O islamą priėmusieji nemusulmonai gauna dvigubą apdovanojimą už tai, kad tikėjo savo pasiuntiniu ir Pranašo Muchammedo ﷺ pasiuntinystės misija. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tie, kuriems Mes dovanojome Raštą prieš tai, - jie juo (Koranu) tiki. O kada jiems jį skaito, jie kalba: „Mes patikėjome juo, jis – tiesa iš mūsų Viešpaties, Mes ir anksčiau buvome musulmonai. Šitiems bus įteiktas apdovanojimas dvigubas už tai, kad jie kentėjo. Gėriu jie šalina blogį ir aukoja iš to, kuo Mes juos apdovanojome.“ (Koranas, 28:52-54)

Prie viso šito Allahas dar atleidžia visas ankstesnes nuodėmes, kurios buvo padarytos iki islamo. Tai įrodo Pranašo ﷺ žodžiai, kuriuos jis pasakė Amr ibn Al-As, tebūnie Allahas juo patenkintas, kai šis, duodamas islamo priesaiką, iškėlė sąlygą, kad jam būtų dovanotos visos jo nuodėmės. Pranašas

ﷺ pasakė: „**Negi tu nežinojai, kad islamas ištrina viską, kas buvo iki jo?**“⁶⁸

19 – Islamo religija savo pasekėjams garantuoja gerus darbus net ir po mirties. To galima pasiekti, po savęs paliekant ką nors gera. Pranašas ﷺ pasakė: „**Žmogui numirus nutrūksta visi jo darbai, išskyrus tris: nenutrūkstama labdara, žinios, kuriomis gali pasinaudoti kiti žmonės, ir dievobaimingi vaikai, kurie už jį maldauja Allahą.**“⁶⁹

Allaho Pasiuntinys ﷺ taip pat pasakė: „**Kviečiantysis į tiesų kelią bus apdovanotas lygiai taip pat, kaip ir juo pasekusysis, ir tai niekaip nesumažins nė vieno iš jų apdovanojimų. O tam, kuris kvietė į paklydimą, bus nuodėmė lygiai tokia pati, kaip ir juo pasekusiųjų, ir tai niekaip nepalengvins jų turimų nuodėmių naštos.**“⁷⁰

Tai žinodamas, musulmonas visokeriopai stengiasi ištaisyti savo visuomenę, darydamas gera, padėdamas aplinkiniams ir kviesdamas į gera. Taipogi musulmonas vengia pats ir perspėja kitus dėl peiktinų dalykų.

20 - Islamas vertina protą ir mąstymą. Jis kviečia teisingai naudotis šiomis malonėmis. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų padangėse ir žemėje – ženklai tikintiesiems! Ir jūsų sukūrimas ir gyvūnai, kurie visur pasėti, - ženklai įsitikinusiems žmonėms, ir nakties bei dienos kaita, ir tai, ką atsiunčia Allahas iš dangaus prasimaitinti ir dėl to

⁶⁸Muslim (121)

⁶⁹Muslim (1631)

⁷⁰Muslim (2674)

atgaivina žemę po jos mirties, ir vėjų įvairumas – ženklai žmonėms, protaujantiems.“ (Koranas, 45:3-5)

Būtent todėl daugybė Korano *ajū* kreipiasi į protą: „Nejaugi jie nemąsto?“, „Negi jie nesusimąsto?“, „Negi jie nežino?“ ir t.t. Tuo pačiu islamas nustatė protui ribas, kuriose jis gali pažinti suvokiamus dalykus. O slėpinio dalykų⁷¹, kurių neįmanoma patirti juslėmis, - protas pažinti negali. Tai būtų tuščias laiko ir jėgų švaistymas.

Viena iš islamo pagarbos protui apraiškų yra tai, kad protas buvo išlaisvintas nuo aklo nepagrįsto sekimo. Allahas Korane sako:

„Ir kai sakys jiems: „Sekite tuo, ką atsiuntė Allahas! - jie sako: „Ne, mes seksime tuo, ką radome pas mūsų tėvus.“ O jeigu jų tėvai buvo nieko nesupratę ir nėjo tiesiu keliu?“ (Koranas, 2:170)

21 – Islamas – sveikos prigimties (*fitra*) religija, kuri neprieštarauja žmogaus esybei. Būtent tokios prigimties Allahas sukūrė visus žmones. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tokia įgimta savybė, su kuria Allahas sukūrė žmones. Nėr pakeitimų Allaho kūryboje.“ (Koranas, 30:30)

Bet ši prigimtinė savybė gali būti paveikta išorinių faktorių. Ir to pasekoje ji gali nukrypti nuo teisingo kelio. Pranašas ﷺ pasakė: **„Kiekvienas kūdikis gimsta *fitroje* 72,**

⁷¹ Slėpinio dalykus žino tik Allahas. Bet apie kai kuriuos dalykus Allahas mums pranešė per Savo pasiuntinius.

⁷² Kiekvienas žmogus gimsta tikrajame tikėjime – islame, t.y. vienadieniu, musulmonu (vert.past.).

bet (vėliau) jo tėvai paverčia jį judėju, krikščionimi ar ugnies garbintoju!“⁷³

Islamas – tiesaus kelio religija. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „Iš tiesų Viešpats išvedė mane į tiesų kelią, į teisingą tikėjimą, į Abraomo bendruomenę, į tikrąjį monoteizmą.“ (Koranas, 6:161)

Islame nėra nieko, ko nepriimtų protas. Priešingai, sveikas protas palaiko teisingumą ir naudą to, ką atnešė islamas. Visi islamo įsakymai ir draudimai yra teisingi, juose nėra nė dalelytės neteisybės. Viskas, kas įsakyta, yra naudinga žmogui. Visa, kas uždrausta, yra absoliutus blogis. Ir tai supranta tas, kuris giliai apmąstė Korano *ajas* ir Pranašo ﷺ *chadisuus*.

22 – Islamas išlaisvino žmogaus sielą nuo garbinimo ko nors kito, išskyrus Allahą. Islamas draudžia garbinti ką nors kitą, išskyrus Allahą, net jei tai būtų Allaho pasiuntinys ar priartintasis angelas. Islamas musulmono sieloje pasėjo tikėjimą, kad pakenti arba duoti naudos gali tik Allahas. Nėra kito dalios skyrėjo, išskyrus Jį. Viskas vyksta tik Jo Valia ir Pageidavimu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir prasimanė jie vietoje Jo dievus, kurie nekuria nieko, o patys sukurti. Jie patys neturi galios ką nors nuveikti sau ar duoti naudos. Ir jie nevaldo nei mirties, nei gyvenimo, nei prikėlimo.“ (Koranas, 25:3)

Viskas yra Allaho Rankose. Allahas Aukščiausiasis sako:

⁷³ Al-Bukhari, Muslim

„Jeigu palies tave Allaho rūstis, tai nēr nuo to išvaduotojo, išskyrus Jį. O jeigu Jis panorēs tau gero, tai nēr kas sulaikytų Jo malonę. Jis apdovanoja ja, ką nori iš Savo vergų. Jis – Atleidžiantis, Gailestingas!“ (Koranas, 10:107)

Net Allaho Pasiuntiniui ﷺ, kuris turi aukščiausią statusą pas Allahą, taikoma viskas tas pats, kaip ir likusiems žmonėms. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „Aš negaliu nieko pakreipti nei savo naudai, nei pakenkimui, jeigu to neįsigeis Allahas. Jeigu aš žinočiau tai, kas paslėpta, aš padidinčiau sau visokį gėrį, ir manęs nepaliesių blogis. Bet aš esu tiktai perspėjantis mokytojas ir žinianešys žmonėms, kurie tiki.“ (Koranas, 7:188)

Islamas išlaisvino žmogaus sielą nuo abejonių, baimių ir pergyvenimų, išgydydamas šiuos negalavimus. Jei, pavyzdžiui, žmogus bijo mirties, tai juk Allahas pasakė:

„Netinka sielai mirti kitaip, nei Allahui leidus, nustatytu laiku.“ (Koranas, 3:145)

Kiek besistengtų žmogus išvengti mirties, ji vis tiek jį užklups. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „Mirtis, nuo kurios jūs bėgate, - ji sutiks jus, o po to jūs būsite sugrąžinti Žinančiajam šventąją slaptį ir atvertį, ir Jis praneš jums tai, ką jūs darėte.“ (Koranas, 62:8)

Jei žmogus bijo skurdo ir nepritekliaus, tai juk Allahas pasakė:

„Ir nėra nė vieno gyvūno žemėj, kurio prasimaitinimas nebūtų iš Allaho. Ir žino Jis jo stovyklą ir jo buvimo vietą. Viskas – šviesioje Knygoje.“ (Koranas, 11:6)

Jei žmogus bijo nelaimių ar ligų, tai juk Allahas pasakė:

„Bet kokia nelaimė, kuri įvyksta žemėje ir su jumis, užrašyta Knygoje dar prieš tai, kai jus sukūrėme. Iš tiesų tai lengva Allahui! Mes (pranešėme apie tai tam), kad jūs neliūdėtumėte dėl to, kas jus aplankė, ir nesidžiaugtumėte tuo, ką Jis jums dovanuoja. Allahas nemyli visokių pagyrūnų, pasipūtėlių.“ (Koranas, 57:22-23)

Jei žmogus bijo ko nors iš kūrinių, tai juk Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė:

„Berniuk, aš išmokysiu tave kelių žodžių: prisimink Allahą ir Jis tave saugos; prisimink Allahą, ir tu rasi Jį priešais save. Jei nori ko nors paprašyti, prašyk Allaho, jei nori kreiptis pagalbos, kreipkis jos į Allahą, ir žinok, kad jei net visi žmonės susirinktų kartu, kad tau padarytų ką nors gera, jie tau padės tik tiek, kiek tau buvo lemta Allaho. Ir jei jie susirinktų, kad tau pakenktų, jie tau pakenktų tik tiek, kiek buvo nulemta tau Allaho, nes plunksna jau pakelta, o puslapiai išdžiuvę.“⁷⁴

23 – Islamas – saikingumo religija tiek religiniuose, tiek ir žemiškuose dalykuose. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir taip Mes padarėme jus prisilaikančia vidurio bendruomene, kad jūs būtumėte liudininkai apie žmones ir kad pasiuntinys būtų liudininkas apie jus.“ (Koranas, 2:143)

⁷⁴At-Tirmizi (4/667), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

Islamas – paprastumo ir lengvumo religija. Pranašas ﷺ pasakė: „Iš tiesų Allahas pasiuntė mane (žmonėms) ne tam, kad juos versčiau ar jiems apsunkinčiau, bet tam, kad juos mokyčiau ir jiems palengvinčiau!“⁷⁵

Islamo mokymai kviečia palengvinti. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „Palengvinkite o ne apsuninkite, džiuginkite žmones geromis žiniomis, o ne verskite juos pasibjaurėti islamu.“⁷⁶

Islamas – atlaidumo ir švelnumo religija. Pranešama, kad Aiša, tebūnie Allahas ja patenkintas, Pranašo ﷺ žmona, pasakė: „Kartą pas Pranašą ﷺ atėjo judėjai ir pasakė: „As-samu aleika⁷⁷“. Aš ėmiau juos už tai prakeikinti, o Pranašas ﷺ paklausė: „Kas tau yra?“ Aš atsakiau: „Negi tu negirdėjai, ką jie pasakė?!“ Jis pasakė: „Negi tu negirdėjai, kaip aš atsakiau: „Ua aleikum“ (Ir jums)?“⁷⁸

Islamo religijoje mėgstamas naudos nešimas žmonėms. Pranašas ﷺ pasakė: „Patys mylimiausi Allahui – patys naudingiausieji iš jų, o patys mylimiausi veiksmai Visagaliui Didingajam Allahui – džiaugsmas, kuris suteikiamas musulmonui, padedant jam bėdoje, arba sumokant jo skolą, arba numalšinant jo alkį. Iš tiesų pagalba broliui musulmonui jo bėdoje man yra mieliau už mėnesio atsiskyrimą šioje mečetėje (t. y. Medinos mečetėje).

⁷⁵Muslim (1478)

⁷⁶Muslim (1358)

⁷⁷Šie žodžiai primena islamišką pasisveikinimą „As-Salamu aleika“ (Taika tau!), bet reiškia „Mirtis tau“.

⁷⁸Al-Bukhari (6024)

O tas, kuris susilaikė nuo pykčio savo broliui, Allahas nulsėps jo trūkumus; o sulaikiusiajam pyktį tuomet, kai norėjo jį išlieti, Teismo dieną Allahas pripildys jo širdį pasitenkinimu. Ir išėjusiajam padėti savo broliui musulmonui jo bėdoje, kol jis jam nepadės, Tą dieną Allahas sutvirtins jam pėdas, kai jos slys. Iš tiesų blogas būdas gadina darbus, kaip actas gadina medų.“⁷⁹

Islamas – tai saikingumo, ir jokiais būdais ne kraštutinumų ar ekstremizmo religija. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Neprislegia Viešpats sielos niekuo, išskyrus tu, kas įmanoma jai. Jai – tai, ką ji įgijo, o prieš ją – tai, ką ji įgijo savo nenaudai.“ (Koranas, 2:286)

Šiuo principu remiasi visi islamo įstatymai. Pranašas ﷺ pasakė: **„Jei jums kažką uždraudžiu, laikykitės nuo to atokiai. Ir jei kažką jums įsakau, stenkitės, tai darydami, kiek išgalite (pagal savo sugebėjimus ir galimybes). Nes iš tiesų gyvenusius iki jūsų pražudė daugybė klausimų ir ginčų su jų pranašais.“⁸⁰**

Geriausiu to pavyzdžiu yra vieno bendražygio istorija, kai jis atėjo pas Allaho Pasiuntinį ﷺ ir pasakė: **„O Allaho Pasiuntiny! Aš – pražuvęs!“** Pranašas ﷺ paklausė: **„Kas tave pražudė?“** Tas pasakė: **„Suartėjau su savo žmona per Ramadano pasninką.“** Pranašas ﷺ paklausė: **„Ar turi galimybę išlaisvinti vergą?“** Žmogus pasakė:

⁷⁹At-Tabarani ir Abu Ad-Dunja, Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

⁸⁰Muslim (1337)

„Ne.“ Pranašas ﷺ paklausė: „Ar pajėgsi pasninkauti du mėnesius iš eilės?“ Žmogus atsakė: „Ne.“ Pranašas ﷺ paklausė: „Ar turi galimybę pamaitinti šešiasdešimt vargšų?“ Žmogus atsakė: „Ne“ - ir atsisėdo; po kurio laiko Pranašui ﷺ atnešė pintinę datulių. Jis ﷺ pasakė tam žmogui: „Išdalink jas kaip labdarą.“ Tas pasakė: „Ar turiu jas išdalinti tiems, kurie vargingesni už mus, bet Medinoje nėra už mus vargingesnės šeimos!“ Tada Pranašas ﷺ nusijuokė taip, kad pasimatė jo dantys, ir paskui pasakė: „Eik, ir jomis pamaitink savo šeimos narius.“⁸¹

Visi islamo įsakymai ir garbinimo būdai atitinka žmogaus galimybes. Žmonėms neužkraunama ne pagal jų jėgas. Verta paminėti, kad tam tikrose situacijose kai kurie įsakymai ir garbinimo formos tampa neprivalomais, pavyzdžiui:

- Maldoje žmogus privalo stovėti, jei turi tokią galimybę. Bet jei stovėti jis negali, tada jis turi melstis sėdėdamas. Jei negali sėdėti – tada gulėdamas. Jei negali melstis gulėdamas – lai meldžiasi akių judesiais.
- Tas, kuris neturi pakankamai turto, neprivalo mokėti *zakiato*. Toks žmogus net gali turėti teisę gauti *zakiatą*, jei yra vargšas ar stokojantis.
- Nepagydomai sergantis žmogus, nėščioji ar moteris pogimdyminio kraujavimo metu gali nepasninkauti.
- Tas, kuris neturi materialinių ar fizinių galimybių, neprivalo atlikti piligrimystės, nes Allahas pasakė:

⁸¹Al-Bukhari (1834)

„O iš Allaho – žmonėms pareiga *chadžas*, kelionė į namus, - tiems, kas pajėgus įveikti į juos kelią.“ (Koranas, 3:97)

– Jei žmogus baiminasi pražūties, tai, pagal būtinybę, jam galima suvalgyti ar išgerti net tai, ką uždraudė Allahas, pavyzdžiui, dvėselieną, kraują, kiaulieną arba alkoholį. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jeigu kas nors bus priverstas suvalgyti neleistiną, nepareikšdamas nepaklusnumo ir neperžengdamas nustatytų ribų, - nebus čia jam nuodėmės.“ (Koranas, 2:173)

Vienas mąstytojas, komentuodamas šią *ają*, pasakė: „Šis tikėjimas pripažįsta žmogų žmogumi, o ne gyvūnu, angelu ar šėtonu. Jis pripažįsta žmogų su visomis jo silpnybėmis ir stiprybėmis. Jis mato jį kaip visumą iš kūno - su jo instinktais, proto - su jo protavimu, ir sielos - su jos jausmais. Šis tikėjimas užkrauna žmogui pareigas, kurias jis pajėgus įvykdyti. Jis nustato pusiausvyrą tarp pareigų ir žmogaus galimybių.“

24 – Islamas įpareigoja musulmoną tikėti visais Allaho pasiuntiniais: Jėzumi, Moze, Abraomu ir kitais, tebūnie jiems taika. Islamas įsako juos gerbti, vertinti ir mylėti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų tie, kurie netiki Allahą ir Jo pasiuntiniais ir nori atskirti Allahą nuo Jo pasiuntinių, kalba: „Mes tikime vienas ir netikime kitais.“ (Koranas, 4:150)

Islamą draudžia koneveikti kitų žmonių tikėjimą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Neplūskite tų, kurių jie šaukiasi šalimais Allaho, nes jie pradės plūsti Allahą iš priešiško be jokio išmanymo.“ (Koranas, 6:108)

Islamas kviečia vesti su kitatikiais išmintingą diskusiją. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Šauk į Viešpaties kelią išmintingai ir gražiai pamokslaudamas ir vesk ginčą su jais gražiuoju! Iš tikrųjų tavo Viešpats geriau žino, kas iškrypo iš Jo kelio, o kas – ne; Jis geriau pažįsta einančius teisingu keliu!“ (Koranas, 16:125)

Islamas siekia konstruktyvaus dialogo, besiremiančio dieviškaisiais principais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „O Rašto žmonės! Susitarkime dėl žodžio, vienodo mums ir jums, kad nesilankstysime niekam kitam, išskyrus Allahą, ir nieko nepridursime Jam į bendrininkus, ir kad vieni iš mūsų nepaverstų kitų viešpačiais lygiais Allahui. Na bet jeigu jie nusisuktų, sakykite: „Liudykite, kad mes – musulmonai.“ (Koranas, 3:64)

25 - Islamas - visaapimanti religija, visomis šio žodžio prasmėmis. Jis pritaikomas islamiškosios visuomenės lygiu, nes Pranašas ﷺ pasakė: **„Musulmonas yra tas, kuris nekenkia kitiems musulmonams savo liežuviu ir savo rankomis; tikintysis yra tas, kuriam žmonės gali patikėti savo kraują ir savo turtą; *mudžahidas* yra tas, kuris kovoja su savo siela, kad paklustų Allahui, o *muhadžiras* – tas, kuris paliko nuodėmes!“**⁸²

⁸²Ibn Hibban (4862), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

Taipogi islamas išsamus ir žemiškuose dalykuose. Islamas siekia draugiškų ir šiltų tarptautinių santykių, kurių pamatu yra saugumo garantijos, stabilumas ir sutarčių laikymasis tarp islamiškų ir neislamiškų visuomenių. Ypatingai tai susiję su neislamiškomis visuomenėmis, kurios neturėtų trukdyti religijos plitimui. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nėra Allahas uždraudęs daryti gera ir elgtis teisingai su tais, kurie nekovojo su jumis dėl religijos ir neišvarė jūsų iš jūsų būstų, – juk Allahas myli teisinguosius!“ (Koranas, 60:8)

Islamą savo pasekėjams liepia visokeriopa išsaugoti taiką ir stabilumą, bet agresijos prieš juos atvejais skatina gintis. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jeigu kas pasikėsina prieš jus, – tai ir jūs pasikėsinkite prieš jį panašiai, kaip jis pasikėsino prieš jus.“ (Koranas, 2:194)

Islamą taip trokšta taikos išsaugojimo, kad net karo metu skatina savo pasekėjus priimti iš savo priešininkų pasiūlymus taikytis ir nutraukti kraujo praliejimą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jeigu jie linksta į taiką, tai link ir tu į ją ir pasikliauk Allahu: juk Jis – Girdintis, Žinantis!“ (Koranas, 8:61)

Net ir trokšdamas išsaugoti taiką, islamas neleidžia savo pasekėjams, siekiant taikos, būti žeminamais. Musulmonai privalo siekti taikos, bet tuo pačiu, jie privalo išsaugoti savo orumą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Neparodykite silpnybės ir nešaukite taikytis todėl, kad jūs aukščiau likusiųjų; Allahas – su jumis, ir nenusilpnins Jis jūsų veikimo.“ (Koranas, 47:35)

26 – Kitų religijų atstovų negalima versti priimti islamo. Priešingai, jei kas nors nusprendė tapti musulmonu, tai turi įvykti visiško įsitikinimo pagrindu. Prievarta nėra islamo plitimo būdas, nes Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nėr prievartos religijoje. Jau aiškiai atsiskyrė tiesus kelias nuo paklydimų.“ (Koranas, 2:256)

Jei žmonės pasiekė islamo kvietimas ir jis buvo jiems išaiškintas, tai jie visuomet turi pasirinkimo laisvę. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Kas nori, tegul tiki, o kas nenori – netiki.“ (Koranas, 18:29)

Tikėjimas ir atvedimas į tiesų kelią – Allaho Rankose. Aukščiausiasis sako:

„O jeigu išgeistų tavo Viešpats, tada patikėtų visi, kas žemėje, iki vieno. Negi tu priversi žmones, kad jie visi taptų tikinčiais?“ (Koranas, 10:99)

Viena iš islamo ypatybių yra ta, kad Rašto žmonėms suteikiama laisvė praktikuoti savo religiją. Tai įrodo Abu Bakr, tebūnie Allahas juo patenkintas, žodžiai: „Jūs praeisite pro Rašto žmones, kurie pasišventė garbinimui celėse. Tad palikite juos ir tai, kam jie pasišventę.“⁸³

⁸³At-Tabari (3/226)

Islamas taipogi suteikė jiems laisvę valgyti ir gerti tai, kas leidžiama jų religijose. Negalima užmušinėti kiaulių, kurias jie augina, negalima atiminėti ir išpylinėti jų alkoholio. Taipogi paliekama jiems patiems spręsti santuokos, skyrybų ir finansinių santykių klausimus. Rašto žmonės, islamo nustatytuose rėmuose, gali laisvai vykdyti savo religijų prievoles.

27 – Islamas paskatino vergų išlaisvinimą, už tai pažadėdamas didžiulį apdovanojimą. Vergo išlaisvinimas islame laikomas viena iš patekimo į Rojų priežasčių. Pranašas ^ﷺ pasakė: „**Tam, kuris išlaisvins tikintį vergą, Allahas išlaisvins nuo Pragaro kiekviena jo galūnę už kiekvieną jo vergo galūnę, net ir lytinius organus.**“⁸⁴

Islamas atvėrė visus kelius vergų išlaisvinimui, palikdamas tik vieną pavergimo galimybę – karo belaisvius, tik tam tikromis sąlygomis ir po atitinkamo musulmonų valdovo nutarimo.

Vergo išlaisvinimą islamas padarė išpirka už kai kurias musulmono padarytas nuodėmes. Iš šių nuodėmių yra:

– Netyčinė žmogžudystė. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Netinka tikinčiajam žudyti tikintįjį, nebent per klaidą. O kas užmuš tikintįjį per klaidą - tai privalo duoti laisvę tikinčiam vergui ir įteikti dalį jo šeimai išpirka, jeigu šie nepavers jos išmalda. O jeigu jis yra iš priešiškos jums tautos ir tikintis, tai – išlaisvinkite tikintį vergą.“ (Koranas, 4:92)

⁸⁴Muslim (1509)

– Priesaikos sulaužymas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Allahas neišieško iš jūsų už lengvabūdiškumą jūsų priesaikose, bet Jis išieško iš jūsų už tai, ką jūs surišate priesaikomis. Išpirka už tai – pamaitinti dešimt vargšų iš to, kuo jūs maitinate savo šeimas, arba apmokyti juos, arba išlaisvinti vergą.“ (Koranas, 5:89)

– *Zihar* priesaika. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tie, kurie savo žmonas vadina uždraustomis sau, o paskui atsisako to, ką pasakė, – privalo išlaisvinti vergą, anksčiau nei jie prisilies vienas prie kito.“ (Koranas, 58:3)

– Lytiniai santykiai Ramadano metu. Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, pranešė, jog kartą vienas vyras paklausė Allaho Pasiuntinio ﷺ apie tokią situaciją, ir Pranašas ﷺ pasakė: **„Ar turi galimybę išlaisvinti vergą?“ Žmogus pasakė: „Ne.“** Pranašas ﷺ paklausė: **„Ar pajėgsi pasninkauti du mėnesius iš eilės?“ Žmogus atsakė: „Ne.“** Tuomet Pranašas ﷺ pasakė: **„Tada pamaitink šešiasdešimt vargšų.“**⁸⁵

– Išpirka už blogą elgesį su vergu yra jo išlaisvinimas. Pranašas ﷺ pasakė: **„Jei kas nors sudavė ar sumušė savo vergą, išpirka už tai – jo išlaisvinimas.“**⁸⁶

Nepaneigiami stipraus islamo siekio išlaisvinti vergus įrodymai:

– Islamas pakvietė šeiminingą su vergu pasirašyti raštišką

⁸⁵Muslim (1111)

⁸⁶Muslim (1657)

sutarimą (*mukataba*) dėl išsipirkimo už konkrečią pinigų sumą. Kai kurie mokslininkai teigia, jog jeigu vergas kreipėsi į savo šeiminingą su tokiu pasiūlymu, tai pastarasis privalo jį priimti; jie remiasi Allaho žodžiais:

„O tie, kurie nori atleidžiamojo (laisvės) rašto, iš tų, kuriuos užvaldė jūsų dešinės, - atleiskite, jeigu žinote, kad jie turi gerų (savybių), ir duokite jiems iš Allaho turto tai, ką Jis davė jums.“ (Koranas, 24:33)

– Islamas leido vergų išlaisvinimui atiduoti privalomąją labdarą (*zakiatą*). Allahas Aukščiausiasis sako:

„Išties aukos (*zakiat*) – tik neturtėliams ir vargšams, ir tiems, kas renka jas ir dalina (atlygis), – tiems, kurių širdys jaučiasi artimos, ir vergų išpirkai, ir skolininkams Allaho kelyje, ir keleiviams. Toks Allaho sprendimas. Allahas – Žinantis, Išmintingas!“ (Koranas, 9:60)

28 – Islamo religija savo nurodymais ir įstatymais apima visas žmogaus gyvenimo sritis: santykių, karo, santuokos, ekonomikos ir politikos, garbinimo ir t.t. - viską, kuo remiasi ideali visuomenė. Visuomenė pasmerkta atsilikimui priklausomai nuo jos nutolimo nuo dieviškųjų įstatymų ir nurodymų. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir pasiuntėme Mes tau Knygą visų daiktų išraiškai, vedimą tiesiu keliu, malonę ir džiugią žinią musulmonams.“ (Koranas, 16:89)

Islamą sutvarkė musulmono ryšį su jo Viešpačiu, visuomene ir jį supančiu pasauliu. Nėra tokio islamo principo, kurio nepriimtų prigimtis (*fitra*) ar sveikas protas.

Islamo universalumą parodo tai, kad jame kreipiamas dėmesys tiek žmogaus elgesiui, tiek ir antraeiliams dalykams, susijusiems su kasdieniu gyvenimu. Taip, islamas žmogui išaiškina net ir tualetu etiketą, ką jam reikia padaryti prieš nusilengvinimą ir po jo. Abd Ar-Rachman ibn Zaid, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: **„Kartą Salman Al-Farizi kažkas paklausė: „Ar tiesa, kad jūsų Pranašas išmokė jus visko, ir net kaip nusilengvinti?“ Salman pasakė: „Taip. Jis mums uždraudė tuštintis ir šlapintis atsisukus Kaabos kryptimi, apsivalyti dešine ranka ar po tuštinimosi nusivalyti mažiau nei trimis akmenukais, mėšlu ar kaulais.“**⁸⁷

29 – Islamas iškėlė moters padėtį ir ją pagerbė. Pranašas ﷺ pasakė: **„Pilniausias ir stipriausias tikėjimas yra tų tikinčiųjų, kurie yra geriausio būdo. O geriausi iš jūsų yra tie, kurie yra geriausi savo žmonoms.“**⁸⁸

Islamas išsaugojo moteriai jos žmogiškąjį pavidalą. Moteris nelaikoma nuodėmės šaltiniu arba Adomo, tebūnie jam taika, išvedimo iš Rojaus priežastimi, kaip teigia kitų religijų atstovai. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O žmonės! Baiminkitės jūsų Viešpaties, Kuris sukūrė jus iš vienos sielos ir iš jos išvedė jai porą. O iš jų abiejų paskleidė daug vyrų ir moterų. Ir bijokite Allaho, Kurio vardu jūs vienas į kitą pretenduojate. Ir gerbkite giminingus ryšius. Iš tiesų Allahas – jūsų Prižiūrėtojas!“ (Koranas, 4:1)

⁸⁷Muslim (262)

⁸⁸Ibn Hibban (4176), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

Islamas panaikino visas ankstesnes, moterį engusias, sistemas. Ypatingai pažiūras, kad moteris, neva, yra daug žemesnis tvarinys už vyrą, dėl ko jai buvo nepasiekiamas daugybė bendražmogiškųjų teisių. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Iš tiesų moterys yra vyrų seserys dvynės.“**⁸⁹

Islamas apgynė moters garbę ir orumą nuo pasikėsinimų. Už nepagrįstą kaltinimą svetimavimu baudžiama aštuoniasdešimčia kirčių. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O tie, kurie meta kaltinimus ištikimosioms, o po to neatveda keturių liudininkų, - bauskite aštuoniasdešimčia kirčių ir niekad nepriimkite jų liudijimų; tai – pasileidėliai.“ (Koranas, 24:4)

Anksčiau moteris neturėjo teisės paveldėti, bet islamas suteikė jai teisę paveldėti panašiai kaip ir vyrui. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Vyrams – dalis iš to, ką paliko tėvai ir artimieji, ir moterims – dalis iš to, ką paliko tėvai ir artimieji, - iš to, kas mažai arba daug. Tokia privaloma dalis.“ (Koranas, 4:7)

Moteriai suteikta teisė pilnai valdyti savo nuosavybę – pirkti, parduoti, bei sudarinėti kitų rūšių, *šarijos* leidžiamas, sutartis. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Aukokite iš gėrybių, kurias įsigijote.“ (Koranas, 2:267)

⁸⁹ Abu Daud (236), Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

Islamas liepia lavinti moteris. Pranašas ﷺ pasakė:
„Žinių įgijimas – kiekvieno musulmono ir musulmonės pareiga.“⁹⁰

Islamas įpareigoja tinkamai auklėti moteris, padarydama tai viena iš įžengimo į Rojų priežasčių. Pranašas ﷺ pasakė:
„Tas, kuris turi tris dukteris, jomis rūpinasi, yra joms geranoriškas, jas išauklėja ir ištekina, pateks į Rojų.“⁹¹

30 – Islamas – švaros religija.

a) Švaros religija dvasine prasme.

Švara nuo daugiadiestybės. Allahas Aukščiausiasis sako:
„Juk daugiadiestybė – didelė neteisybė.“ (Koranas, 31:13)

Švara nuo veidmainystės. Allahas Aukščiausiasis sako:
„Vargas gi besimeldžiantiems, kurie savo maldos nebrangina, kurie veidmainiauja ir atsisako išmaldos duoti!“ (Koranas, 107:4-7)

Švara nuo pasididžiavimo. Allahas Aukščiausiasis sako:
„Nenukreipinėk savo skruostų nuo žmonių ir nevaikščiok užrietęs nosį. Iš tiesų Allahas nemyli visokių pasipūtėlių, pagyrūnų! Ir derink savo žingsnius, ir nuleisk savo balsą: juk pats nemaloniausias iš balsų, - žinoma, asilų balsas.“ (Koranas, 31:18-19)

⁹⁰Ibn Madžah (224), Al-Albani *chadisų* įvertino patikimu.

⁹¹Achmad (14247), Al-Bukhari „*Al-Adab al-Mufrad*“

Švara nuo puikybės. Pranašas ﷺ pasakė: „**Prikëlimo dieną Allahas nepažvelgs į tą, kuris vilko savo rūbus iš puikybės.**“⁹²

Švara nuo arogancijos. Pranašas ﷺ pasakė: „**Į Rojų neįžengs tas žmogus, kurio širdyje yra bent dulkelės svorio arogancija.**“ Tai išgirdęs, vienas žmogus sušuko: „Bet juk žmogui norisi, kad jo rūbai ir apavas būtų gražūs!“ Į tai Pranašas ﷺ pasakė: „**Iš tiesų Allahas yra gražus, ir Jis myli grožį. O arogancija – tai tiesos nepriėmimas ir paniekos kitiems žmonėms rodymas.**“⁹³

Švara nuo pavydo. Allaho pasiuntinys ﷺ pasakė: „**Iš tiesų jus ištiko ankstesnių visuomenių ligos: pavydas ir neapykanta. Jie skuta, bet ne plaukus, o religiją. Prisiekiu Tuo, Kurio Rankoje mano siela, jūs neįžengsite į Rojų tol, kol nepatikėsite, o nepatikėsite tol, kol nepamilsite vieni kitų. Tad ar nenurodyti man jums to, kas privestų jus iki abipusės meilės, jei tai darytumėte? Skleiskite tarpusavyje pasveikinimą „Salam!“**“⁹⁴

b) Švaros religija fizine prasme. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Prieš pradėdami melstis nusiprauskite savo veidus bei rankas iki alkūnių, trinkite (vesdami drėgnomis rankomis) galvas ir kojas iki kulkšnių. O jeigu jūs ligonis, arba kelyje, arba kuris iš jūsų grįžo iš nuošalios vietos, arba jūs buvote suartėję su moterimis ir neturite vandens, tai apšvalykite švaria žeme, - nusitrinkite

⁹²Al-Bukhari (3465)

⁹³Muslim (91)

⁹⁴At-Tirmizi (3100)

ja savo veidus ir rankas. Allahas nenori ap sunkinti jūsų, o nori jus tikrai apvalyti, ir kad galėtum įvykdyti Savo malonę jums, - galbūt jūs tapsite dėkingi!“ (Koranas, 5:6)

Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, pranešė, kad Pranašas ﷺ pasakė „**Ši aja pasiūsta apie Kubos vietovės gyventojus. Joje – žmonės, kurie mėgsta švarintis, o Allahas myli apsivalančiuosius.**“ Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „**Nusilengvinę jie apsivalydavo vandeniui, ir apie juos atsiūsta aja: „Joje žmonės, kurie mėgsta apsivalyti, iš tiesų Allahas myli apsivalančius!“** (Koranas, 9:108)“⁹⁵

31 – Islamas – vidinės jėgos, prasiskverbiančios į širdį ir užvaldančios protą, religija. Būtent tuo paaiškinamas jo veržlus plitimas ir gausybė naujųjų musulmonų, nepaisant solidaus islamo priešų, bandančių iškraipyti tikrąjį islamo vaizdą, finansavimo. Priešai stengiasi nepagrįstai apkaltinti islamą tuo, su kuo jis nesusijęs. Bet viso šito nepaisydami žmonės miniomis priiminėja Allaho religiją ir labai retai jos atsisako. Daugybė orientalistų pradėjo tyrinėti islamą, kad surastų jame trūkumų ir silpnų vietų, tačiau islamo grožis, atitinkantis žmogaus prigimtį ir sveiką protą, bei jo mokytojų teisingumas padarė jiems neišdildomą įspūdį ir pakeitė jų gyvenimus. Netgi islamo priešai patvirtindavo, kad tai – tiesos religija. Tarp tokių žmonių yra orientalistas Margulijus, pagarsėjęs savo neapykanta islamui, bet ji jam nesutrukdė išsakyti tiesos; jis rašė: „Tyrinėtojai sutaria, jog Koranas užima garbingą vietą tarp religinių knygų, ir tai nepaisant to, kad jis yra pats jausias Raštas, - tai yra vėliausiai atsiųstas raštas, kurį

⁹⁵ Abu Daud, At-Tirmizi, Al-Albani įvertino *chadisa* patikimu.

pažino istorija. Tačiau Koranas aplenkė visas ankstesnes knygas, padarydamas didžiulį poveikį žmogui. Koranas davė pradžių naujoms mintims ir paklojo pamatus išskirtinės moralės mokyklai.“⁹⁶

32 – Islamas – visuomeninės tarpusavio pagalbos religija. Islamas ragina musulmoną rūpintis savo brolių-musulmonų reikalais, kur jie bebūtų. Pranašas ﷺ pasakė: „**Savo gailestingumu, meile ir užuojauta vienas kitam tikintieji panašūs į vieną kūną: kai kurią nors jo dalį išstinka liga, visas kūnas į ją sureaguoja nemiga ir karščiu.**“⁹⁷

Islamą musulmonui nurodo iš visų jėgų stengtis pagerinti savo brolių padėtį: tiek privalomąja labdara (*zakaiat*), tiek ir savanoriškais paaukojimais. Pranašas ﷺ pasakė: „**Nė vienas iš jūsų nepatikėjo (pilnai) tol, kol savo broliui nelinki to paties, ko trokšta sau.**“⁹⁸

Islamą kviečia musulmonus sunkumuose ir išbandymuose būti drauge su savo broliais. Pranašas ﷺ pasakė: „**Tarpusavio santykiuose musulmonai panašūs į statinį, kurio atskiros dalys viena kitą palaiko“ - ir, tai pasakęs, jis supynė savo rankų pirštus.**“⁹⁹

Islamą liepia padėti musulmonams, jei jiems reikia pagalbos. Allahas Aukščiausiasis sako:

⁹⁶ J.M. Rodwell „Rew G. Margoliouth: In Introduction to the Quran“, Londonas 1918.

⁹⁷ Al-Bukhari (5665)

⁹⁸ Al-Bukhari (13)

⁹⁹ Al-Bukhari (2314)

„O jeigu jie paprašys jūsų pagalbos tikėjimo (reikaluose), tai jūs turite padėti, jeigu tik tai nebus prieš tautą, su kuria sudarėte sutartį. Ir Allahas mato tai, ką jūs darote!“ (Koranas, 8:72)

Islamas draudžia žeminti kitus musulmonus. Pranašas ﷺ pasakė: **„Musulmonas musulmonui – brolis, todėl niekas iš musulmonų neturėtų engti kito, nei jo išduoti. Kas padėjo savo broliui jo bėdoje, tam padės Allahas.“**¹⁰⁰

33 – Islamas atnešė paveldėjimo sistemą, kuri paskirsto mirusiojo turtą paveldėtojams tokiu būdu, jog teisingai ir geruoju atsižvelgiama į kiekvieno teisę: vaiko, suaugusiojo, vyro ir moters. Tai patvirtina turintieji sveiką protą. Palikimas paskirstomas įvertinant paveldėtojo giminystės ryšį su mirusiuoju. Niekas neturi teisės skirstyti palikimą pagal savo troškimus ar norus. Viena teigiamų šios sistemos savybių yra ta, jog ji leidžia harmoningai paskirstyti turtą tarp visų gyventojų sluoksnių, išvengiant turto susikaupimo vienetų rankose. Šlovingasis Koranas *sūros* „Moterys“ 11, 12 ir 176 *ajose* išaiškina dalis, kurias palikimu gauna tėvai, sutuoktiniai ir broliai. Pranašas ﷺ pasakė: **„Iš tiesų Allahas suteikė kiekvienam turinčiajam teisę į jo dalį, todėl neverta sudarinėti paveldėtojams testamentą.“**¹⁰¹

34 – Islamas nurodo žmogui sudaryti testamentą, kuriuo po mirties dalis turto būtų skirta labdarystei. Tai mirusiajam taptų nenutrūkstama labdara. Testamentu paliekamas turtas negali viršyti vienos trečiosios viso žmogaus turto. Pranešama, jog

¹⁰⁰ Al-Bukhari

¹⁰¹ Abu Daud (2870)

susirgęs Sad ibn Abu Uakkas, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė Allaho Pranašui ﷺ: „Iš tiesų liga jau privedė mane iki kraštutinumo. Esu turtingas, o paveldėtojų, išskyrus dukterį, nėra, tad ar neišdalinus man du trečdalius savo turto?“ Pranašas ﷺ pasakė: „Ne.“ Aš paklausiau: „Pusę?“ Jis pasakė: „Ne.“ Aš paklausiau: „Trečdalį?“ Jis pasakė: „Trečdalį, bet ir dar per daug, nes geriau būtų jei paliktum savo paveldėtojus turtingus nei vargšus, maldaujančius iš kitų.“¹⁰²

Negalima kenkti savo paveldėtojams, nes Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš to, kai atskaičiuojama tai, kas pažadėta, arba skolos, nepadarant skriaudos, pagal Allaho įstatymą.“ (Koranas, 4:12)

35 – Islamas atnešė bausmių sistemą, kuri užtikrina visuomenėje saugumą ir ramybę, užkerta kelią nusikalstamumo augimui, taipogi apsaugo žmonių gyvybes, garbę ir turtą. Islamo bausmės praktiškai užkerta kelią nusikaltimams arba gerokai sumažina jų skaičių. Todėl matome, kad islame už kiekvieną nusikaltimą numatyta konkreti bausmė, atitinkanti nusikaltimo padaromą žalą. Taip už tyčinę žmogžudystę numatytas atpildas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O tie, kurie patikėjote! Užrašytas jums *al-kisas* (atpildas) už nužudytuosius.“ (Koranas, 2:178)

Jei nužudytojo giminaičiai norėtų, jie gali žmogžudžiui atleisti. Allahas Aukščiausiasis sako:

¹⁰² Al-Bukhari (1233)

„O jeigu žudikui bus atleista nužudytojo brolio (arba jo artimųjų)...“ (Koranas, 2:178)

Už vagystę numatytas plaštakos nukirtimas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Vagiui ir vagilei nukirskite rankas, atlygindami už tai, ką jie įgijo, kaip įbauginimą nuo Allaho. Iš tiesų Allahas – Galingas, Išmintingas!“ (Koranas, 5:38)

Jei žmogus žinos, kad už vagystę jam nukirs ranką - nevos. Tokiu būdu jis išsaugos savo ranką ir kitų žmonių turtą.

Už nusikaltimą prieš garbę – svetimavimą - islamas nurodo nuplakimo rykštėmis bausmę, jei svetimautojas niekada nebuvo vedęs. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Moteriai ir vyrui, kurie nusikalto padarę sanguliavimo nuodėmę – skirkite kiekvienam po šimtą kirčių.“ (Koranas, 24:2)

Už nepagrįstus kaltinimus svetimavimu islamas taip pat numato nuplakimo rykštėmis bausmę. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O tie, kurie meta kaltinimus ištikimosioms, o po to neatveda keturių liudininkų, - bauskite aštuoniasdešimčia kirčių.“ (Koranas, 24:4)

Šarija nustatė bendrą taisyklę bausmės laipsniui nustatyti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Atlygis už blogį – blogis, panašus į jį.“ (Koranas, 42:40)

Allahas Aukščiausiasis taip pat sako:

„Ir jeigu jūs bausite juos, tai bauskite panašiai, kaip patys buvote nubausti.“ (Koranas, 16:126)

Būtent todėl prieš vienos ar kitos bausmės pritaikymą būtina išpildyti tam tikras sąlygas ir taisykles. Verta atkreipti dėmesį, jog islamas nepadarė bausmių taikymo neatšaukiamu, bet paliko galimybę atleisti tuose dalykuose, kurie susiję su kitų žmonių teisėmis. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tačiau kas atleis ir susitaikys - jo atlygis pas Allahą.“ (Koranas, 42:40)

Bausmės islame taikomos ne tam, kad numaldytų žiaurumą arba suteiktų galimybę išlieti savo kerštą, bet tam, kad būtų išsaugotos kitų žmonių teisės, sustiprintas visuomenės saugumas ir stabilumas bei tam, kad perspėtų tuos, kurie ieško mažiausios galimybės pakenti visuomeniniam saugumui. Jei žudikas žinotų, kad jam gresia mirtis, o vagis – kad jam bus nukirsta ranka; jei svetimautojas žinotų, kad bus nuplaktas rykštėmis, o dorų žmonių šmeižikas - taip pat bus nuplaktas, tuomet jie atsakytų savo ketinimų ir taip apsaugotų save ir aplinkinius. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Al-kisas (atpildas) saugo jūsų gyvenimą, o turintieji protą! – gal būsite dievobaimingi!“ (Koranas, 2:179)

Galbūt kažkas pasakys, kad islame numatomos bausmės yra pernelyg žiaurios. Tai tokiems žmonėms galima atsakyti, jog visos visuomenės vieningai sutaria, jog nusikaltimai padaro didžiulę žalą, kad su jais būtina kovoti ir kad būtinai turi būti sulaukimosios bausmės. Nesutarimas kyla tik dėl vieno – kokias bausmes taikyti. Lai kiekvienas savęs paklausia, kurios bausmės efektyviausios ir naudingiausios nusikalstamumo

mažinimui: islamo patvirtintos bausmės ar žmogaus sugalvotos? Kaip sakoma, sergantį organą būtina amputuoti, kad būtų išgelbėtas visas kūnas.

36 – Islamas leidžia visų rūšių finansinius santykius: pirkimą-pardavimą, įmonių ir kompanijų steigimą, nuomą ir barterį. Laikantis konkrečių *šarijos* taisyklių, islamas palengvina žmonėms gyvenimą, užtikrina jų saugumą ir jų teisių išsaugojimą. Visų finansinių sandorių būtina sąlyga yra abipusis sutarimas, pilnas susipažinimas su preke, sutarties detalėmis ir sąlygomis. Islamas draudžia tik tai, kas kenkia ir yra neteisinga kaip, pavyzdžiui, lupikavimas, azartiniai žaidimai ir abejotini sandoriai. Galimybė valdyti turtą, apribota *šarijos* taisyklėmis, yra kiekvieno žmogaus teisė. Tačiau, kai kuriais atvejais islamas taiko žmogui turto draudimo principą, jei pastarasis nemoka teisingai jo tvarkyti. Pavyzdžiui, netekusysis proto ir nepilnametis neturi teisės savarankiškai tvarkyti savo turto. Kai kada areštuojamas skolininko turtas, kol jis negrąžins skolos savo kreditoriui. Šiuose nutarimuose slypi išmintis ir silpnųjų gyventojų sluoksnių teisių išsaugojimo garantija – tai leidžia išsaugoti kitų žmonių turtą nuo betikslio naudojimo ir iššvaistymo.

37 – Islamas – aiškumo religija. Islame neegzistuoja dalykai, kuriais tiesiog reikia akiai tikėti ir negalima klausinėti, kodėl yra būtent taip. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Klauskite gi žinančių Priminimą žmonių, jeigu patys nežinote.“ (Koranas, 16:43)

Islamą kategoriškai draudžia slėpti Allaho atsiųstus aiškius ženklus. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tikrųjų tie, kurie slepia tai, ką Mes pasiuntėm kaip tiesioginio vadovavimo šviesius ženklus, po to, kai Mes paaiškinome tai žmonėms Rašte, - šituos prakeiks Allahas ir prakeiks prakeikūnai.“ (Koranas, 2:159)

38 – Islamas – vienybės, savitarpio pagalbos ir draugystės religija, kviečianti visus musulmonus būti vieningais, kad būtų pasiekta didybė ir gerbūvis. Tai įmanoma pasiekti šiais būdais:

a) nesekti troškimais ir ambicijomis, kurios sėja nesantaiką. Aklas sekimas gali remtis priklausimu partijai, tautai arba valstybei. Visa tai yra skaldantieji faktoriai;

b) išvalyti tikėjimą ir garbinimą nuo visų rūšių daugiadiėvystės ir naujovių;

c) sureguliuoti musulmonų bendradarbiavimą visuose dalykuose – politiniuose, ekonominiuose ir t.t. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Stipriai laikykitės už Allaho virvės visi ir nesidalinkit.“ (Koranas, 3:103)

Aukščiausiasis uždraudė visų rūšių susiskaldymą ir nesutarimus, sakydamas:

„Ir nebūkite tokie, kaip tie, kurie išsiskyrė ir ėmė nesutarti po to, kai atėjo jiems aiškūs ženklai; būtent jiems – didelė kančia.“ (Koranas, 3:105)

Šarija išaiškino susiskaldymo pasekmes, dėl kurių musulmonai gali prarasti savo didybę, bei juos gali užvaldyti ir pažeminti priešas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir nesikivirčykite, o tai nusilpsit, ir dings jūsų jėgos. Būkite kantrūs; juk Allahas su kantriaisiais.“ (Koranas, 8:46)

39 – Islamas išaiškino žmonėms slėpinio dalykus, pranešdamas apie anksčiau gyvenusias tautas. Korane dažnos istorijos apie ankstesnius pasiuntinius, jų tautas ir apie tai, kas joms atsitiko. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir pasiuntėme Mes Možę su Savo ženklais ir aiškia valdžia pas Faraoną ir jo diduomenę.“ (Koranas, 11:96-97)

Allahas Aukščiausiasis taip pat sako:

„Ir štai tarė Jėzus, Marijos sūnus: „O Izraelio sūnūs! Aš – Allaho pasiuntinys pas jus, patvirtinęs teisingumą to, kas pasiūsta iki manęs Toroje.“ (Koranas, 61:6)

Allahas Aukščiausiasis sako:

„...Ir (pasiuntėme) adiečiams brolių jų Eberą.“ (Koranas, 7:65)

Allahas Aukščiausiasis taip pat sako:

„...Ir pasiuntėme samudiečiams brolių jų Salichą.“ (Koranas, 7:73)

Taip Šlovingasis Koranas mums pasakoja apie kitus pranašus ir pasiuntinius ir tai, kas nutiko tarp jų ir jų tautų.

40 – Islamas pateikė visai žmonijai iššūkį, pasiūlydamas sukurti ką nors panašaus į Šlovingąjį Koraną. Ir šis iššūkis tęsis iki Teismo dienos. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tegul gi jie pateikia panašų į šitą (Koraną) pasakojimą, jeigu sako tiesą!“ (Koranas, 52:34)

Korano iššūkis buvo sumažintas: pasiūlyta pateikti ką nors panašaus bent į dalį Korano. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Arba jie sako: „Išgalvojo jis jį (Koraną).“ Sakyk: „Pateikite dešimt sūrų, panašių į jo išgalvotų, ir pakvieskite, ką galite, išskyrus Allahą, jeigu kalbate tiesą!“ (Koranas, 11:13)

Iššūkio kulminacija tapo pasiūlymas pateikti bent vieną *sūrą*, panašią į Korano. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jeigu jūs abejojate tuo, ką Mes pasiuntėme Mūsų vergui, tai pateikite (sukurkite) sūrą, panašią į šitą, ir pakvieskite savo liudytojus, išskyrus Allahą, jeigu jūs teisingi.“ (Koranas, 2:23)

Iššūkis buvo mestas ne tik visiems žmonėms, bet ir džinams. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „Jeigu susirinktų žmonės ir džinai tam, kad sukurtų ką nors panašaus į Koraną, jie nesukurtų panašaus, nors vieni kitiems ir padėtų.“ (Koranas, 17:88)

41 - Islamas – tai *džihado* religija, kuriuo turima galvoje savo tikėjimo, gyvybės, šeimos ir šalies gynimas, o taipogi pasipriešinimas tiems, kurie kliudo kvietimui į Allaho religiją. Islamas yra pasaulinė religija ir neapsiriboja tik kuria nors viena tauta. Priešingai, kiekvienas privalo sužinoti ir išgirsti apie islamą ir tą gėrį, teisingumą ir meilę, kuriuos jis neša. *Džihadas* islame taipogi įsakomas tam, kad būtų pašalinta neteisybė bei suteikta pagalba engiamiesiems. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir kaukitės Allaho kelyje su tais, kurie su jumis kaunasi, bet neperženkite nustatytų ribų, – iš tiesų Allahas nemyli peržengiančių ribas!“ (Koranas, 2:190)

Džihadas islame vedamas dėl Allaho Žodžio išaukštinimo ir Jo religijos platinimo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir kovokite su jais, kol neliks pagundos, ir visa religija priklausys Allahui. O jeigu jie nustos tai darę, juk Allahas mato, ką jie daro!“ (Koranas, 8:39)

Kartą vienas vyras Pranašo ﷺ paklausė: **„O Allaho Pasiuntiny! Vieni kaunasi dėl trofėjų, kiti kaunasi dėl šlovės, o treči kaunasi dėl pasirodymo. Kas gi kovoja Allaho kelyje?“** Jis pasakė: **„Kuris kaunasi dėl Allaho Žodžio išaukštinimo, tas – Allaho kelyje.“**¹⁰³

Džihado tikslu jokiais būdais negali būti žemiškosios gėrybės, asmeninės ambicijos, žemi troškimai, valdžios plėtimas, kerštas ar jėgos demonstravimas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nebūk kaip tie, kurie išėjo iš savo būstų su didybe, su noru pasirodyti prieš žmones ir stumia jie kitus nuo Allaho kelio. Allahas apima viską, ką jie daro.“ (Koranas, 8:47)

42 - Islamas – tai kvietimo į gerą ir peiktino draudimo religija. Šis principas laikomas visų musulmonų saugumo pamatu.

¹⁰³ Al-Bukhari (2655)

Religija negali būti įgyvendinama ja nesekant. Atitinkamai, jos išpažinėjai turi vykdyti religinius nurodymus ir šalintis draudžiamų dalykų, o taipogi įvedinėti visuomenėje tvarką ir sergėti nuo netinkamų veiksmų. Tokiu būdu įmanoma visuomenę apsaugoti nuo demoralizacijos ir nedoros. Pranašas ﷺ pasakė: **„Besilaikantįjį Allaho nustatytų ribų ir jas peržengiantįjį galima prilyginti žmonėms, traukiantiems burtus strėlytėmis, kad užimtų vietas laive, kuriame vieni gavo vietas viršutiniame denyje, o kiti – apatiniame. Kai žmonės iš apatinio denio norėdavo pasisemti vandens, jiems tekdavo praeiti pro esančius viršutiniame denyje, ir galiausiai jie tarė: „Ar nepadarius mums skylės denyje, kad per ją pasisemtume vandens, netrukdydami tų, kurie viršuje?“ Ir jeigu juos palikus vienus pačius ir tai, ką jie ketina padaryti, tai žūtų visi, o jei juos sustabdytų už rankos, tai išsigelbėtų patys ir išgelbėtų visus likusius.“**¹⁰⁴

43 – Islamas yra vienu iš Teismo dienos artumo ženklų. Pranašas ﷺ pasakė, kad jis yra pranašas, atėjęs prieš Teismo dienos išaušimą. Perduodama, kad Abu Chuzaima girdėjo, kaip Sachl ibn Sad, tebūnie Allahas jais patenkintas, kalbėjo: **„Girdėjau, kaip Pranašas ﷺ, sudėjęs rodomąjį ir vidurinįjį pirštus, kalbėjo: „Aš pasiūstas kartu su šia Valanda va taip.“**¹⁰⁵

Pranašas Muchammedas ﷺ yra visų pranašų ir pasiuntinių antspaudas.

¹⁰⁴ Al-Bukhari (2361)

¹⁰⁵ Al-Bukhari (6503), Muslim (2950)

Politikos sfera islame

Islamo *šarija* politikos sferai, kaip ir kitoms, atnešė pamatinius principus ir taisykles. Ant šių pamatų statoma islamiškoji valstybė. Politinėje islamo sferoje šias taisykles įgyvendinantis valdovas laikomas Allaho įsakymų vykdymo garantu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nejaugi nežinojimo laikų teismo jie ilgisi? Kas gi geriau už Allahą teisime žmonėms įsitikinusiems?“ (Koranas, 5:50)

Musulmonų valdovas yra visos *ummos* patikėtiniu ir todėl jis privalo:

1 – Dėti visas pastangas, kad būtų įgyvendinti Allaho įstatymai; užtikrinti padorų gyvenimą visiems savo pavaldiniams ir rūpintis jų religija, saugumu, gyvybėmis ir turtu. Pranašas ﷺ pasakė: **„Neužuos Rojaus aromato tas vergas, kurį Allahas paskyrė vadovauti kitiems vergams, ir jis neatliko to, ką privalėjo jų atžvilgiu padaryti.“**¹⁰⁶

Islamiškos šalies valdovas turi laikytis to, ką pasakė Umar ibn Al-Khattab, tebūnie Allahas juo patenkintas: „Parodykite man vyrą, kuriam galėčiau patikėti vieną musulmonams svarbų dalyką.“ Tada bendražygiai pasakė: „Tai Abd Ar-Rachman ibn Auf.“ Į tai Umar, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: „Jis silpnas.“ Tuomet jie pasakė: „Toks va žmogus.“ Į tai Umar, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: „Man jo nereikia.“ Tuomet jie paklausė: „Tai ko tu

¹⁰⁶Al-Bukhari (6731)

ieškai?“ Umar, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: „Noriu surasti tokį žmogų, kuris, būdamas jų vadu, būtų panašus į juos, o jei nebūtų jų vadu, būtų panašus į jų vadą.“ Tada bendražygiai pasakė: „Tokių atveju mes nežinome nieko kito, išskyrus Ar-Rabi ibn Al-Charis.“ Tada Umar, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: „Jūs teisūs!“¹⁰⁷

2 – Nepatikėti musulmonų valdymo žmogui, kuris nesugebės būti atsakingu ir išlaikyti to, kas jam patikėta ir duota. Tokiu žmogumi gali būti tas, kuris šališkas savo draugui ar giminaičiui, bet tuo pačiu, nesuteikia valdžios tam, kuris jos nevertas.

Išskirtiniai islamiškųjų principų politikos srityje bruožai

1 – Dieviškoji kilmė. Islamiškuosius principus visiems nustatė Pats Kūrėjas Aukščiausiasis: tiek valdovui, tiek ir pavaldiniui; tiek turtuoliui, tiek ir vargšui; tiek įžymybei, tiek ir prasčiokui; tiek baltaodžiui, tiek ir juodaodžiui. Niekas, kokia aukšta bebūtų jo padėtis, neturi teisės šių principų pažeidinėti arba įvedinėti jiems prieštaraujančių įstatymų. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nelieka nei tikinčiajam, nei tikinčiajai, kada Allahas ir Jo Pasiuntinys nusprendė, pasirinkimo jų reikaluose. O kas neklauso Allaho ir Jo Pasiuntinio, tas pakliūva į neabejotiną paklydimą.“ (Koranas, 33:36)

¹⁰⁷ „Kanz al-Ummal“

Kiekvienas privalo sekti, gerbti ir įgyvendinti šiuos principus – tiek valdovas, tiek ir jo pavaldinys. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Juk tikinčiųjų kalba, kada jie šaukiami pas Allahą ir Jo Pasiuntinį, kad Jis nuspręstų – tai, ką jie sako, yra: „Klausome ir paklūstame!“ Šitie – laimingieji.“ (Koranas, 24:51)

Islame nė vienas žmogus neturi absoliučios valdžios, net ir valdovas. Visos valdžios šakos apribotos *šarijos* įstatymais. Jei kas nors pažeidžia šiuos įstatymus, jam paklusti negalima, nes Pranašas ﷺ pasakė: **„Musulmonas privalo paklusti, patinka jam tai, ar ne, tol, kol jam neįsakoma padaryti nuodėmės. Jeigu jam įsakė padaryti nuodėmę, jam nereikia paklusti ir vykdyti.“**¹⁰⁸

2 – Pasitarimo principas – *šura*, yra vienas iš politinės sistemos pamatinių dalykų. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tiems, kurie atsišaukė savo Viešpačiui ir atlieka maldą, o ką nors darydami – tariasi vieni su kitais, ir eikvoja iš to, kuo Mes juos apdalijome.“ (Koranas, 42:38)

Allahas Aukščiausiasis taipogi sako:

„Per Allaho gailestingumą tu buvai jiems švelnesnis; o jeigu būtum šiurkštus, kietaširdis, tai jie būtų atsitraukę nuo tavęs. Dovanok jiems ir paprašyk jiems atleidimo, ir tarkis su jais dėl reikalo.“ (Koranas, 3:159)

¹⁰⁸ Al-Bukhari (1839)

Pirmojoje *ajose* Allahas paminėjo pasitarimo principą kartu su malda, kuri yra religijos atrama, ir tai parodo šių dviejų dalykų svarbą. Dėl klausimų, susijusių su visuomenine nauda visai *ummai*, būtina tartis su turinčiais žinių ir supratimą, nes Allahas pagyrė tikinčiuosius, kurie tarpusavyje tariasi dėl visų dalykų.

Antroje *ajose* Allahas iš Savo Pasiuntinio ﷺ, kuris yra islamiškosios valstybės valdovas, pareikalavo tartis su kitais tikinčiaisiais dėl lemtingų dalykų, susijusių su visa *umma*, dėl kurių nėra dieviškojo nurodymo. O jei egzistuoja Allaho sprendimas, tai nėra vietos pasitarimams.

Allahas įsakė Savo Pasiuntiniui ﷺ tartis su savo bendražygiais, sakydamas:

„Ir tarkis su jais dėl reikalo.“ (Koranas, 3:159)

Pranašas ﷺ taip ir darė. Pranešama, kad Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: **„Nesu matęs nė vieno, kuris taip dažnai tartųsi su savo bendražygiais, kaip Allaho Pasiuntinys ﷺ.“**¹⁰⁹

Musulmonų teisės mokslininkai nurodė pasitarimų būtinumą dalykuose, susijusiuose su visuomenine nauda musulmonams. Net jei valdovas nesitartų su savo valdomaisiais, tai valdomieji privalo išreikšti savo nuomonę šioje srityje, kaip sakoma dviejose anksčiau paminėtose *ajose*. Nes islamo *šarija* valdovą laiko *ummos* patikėtiniu ir įgaliotiniu. Mainais, valdovas privalo prižiūrėti Allaho įsakymų įgyvendinimą. Islamas kiekvienam žmogui suteikė laisvę reikšti savo

¹⁰⁹ At-Tirmizi (4/213), silpnas *chadisas*.

nuomonę, jei pastaroji nekelia sumaištis. Pranašas ﷺ pasakė: „**Geriausias džihadas yra teisybės žodis neteisingam valdovui.**“¹¹⁰

Kartą Abu Bakr As-Siddik, tebūnie Allahas juo patenkintas, pirmasis teisingasis kalifas, pasakė: „O žmonės! Man buvo duota valdžia jums! Aš nesu iš jūsų pats geriausias. Jei darysiu gera, padėkite man tame. Jei darysiu nepageidaujamą – stabdykite mane... Pakluskite man tame, kame aš paklustu Allahui ir Jo Pranašui. O jei nepaklusčiau Allahui ir Jo Pasiuntiniui, jūs esate laisvi man nepaklusti.“¹¹¹

Umar ibn Al-Khattab, tebūnie Allahas juo patenkintas, antrasis teisingasis kalifas, sutiko Muchammed ibn Maslama. Umar pasakė: „Koks aš, tavo galva, Muchammed?“ Muchammed atsakė: „Aš tave laikau stipriu viso turto valdytoju, tuo pačiu geradariu, ir teisingu jo paskirstyme. Jei tu nukryptum į šalį, mes tave pataisytume, panašiai kaip strėlę, kurią įkišo į strėlinę.“ Tada Umar pasakė: „Pakartok.“ Muchammed pasakė: „Jei tu nukrypsi į šalį, mes tave ištaisysim, panašiai kaip strėlę, kurią įkišo į strėlinę.“ Tuomet Umar sušuko: „Šlovė Allahui, Kuris man leido valdyti tautą, kuri mane ištaisys, jei aš nukrypsiu!“¹¹²

3 – Atskaitomybė ir atsakomybė. Pranešama, jog kartą Umar ibn Al-Khattab, tebūnie Allahas juo patenkintas, buvo apsirengęs du rūbus. Jis kreipėsi į žmones su pamokslu ir pasakė: „O žmonės! Klausykite ir pakluskite!“ Tuomet atsistojo

¹¹⁰ Al-Chakim (8543), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

¹¹¹ Ibn Kasir, „*Al-Bidaja ua an-Nihaja*“

¹¹² Ibn Al-Mubarak „*Az-Zuhd*“

vienas vyras ir pasakė: „Neklausysiu ir nepaklusu!“ Umar paklausė: „Kodėl gi?“ Vyras atsakė: „Todėl, kad tu vilki du rūbus, o mes - tik po vieną.“ Tuo metu Umar patvarkė, kad visi musulmonai vienu metu dėvėtų vieną rūbą. Po to Umar garsiai pakvietė: „O Abd Allah ibn Umar, pranešk gi jiems!“ Ibn Umar pasakė: „Tai – mano rūbas, kurį aš jam daviau.“ Po to vyras pasakė: „Va dabar klausome ir paklustame.“

Tokiu būdu islamas išsaugojo tiek bendras, tiek ir asmenines teises ir laisves. Jis atskyrė įstatymų šaltinius nuo ribotų tvarinių aistrų, todėl, kad žmonių sugalvoti įstatymai yra asmeninių pažiūrų rezultatas.

O jei kalbama apie antraeilius smulkius dalykus, tai islamo įstatymas musulmonams paliko atviras duris, kad jie, vadovaudamiesi tam tikromis taisyklėmis ir principais, visuomet rastų atsakymus į iškilusius klausimus, su sąlyga, kad šios taisyklės neprieštaraus pamatiniams religijos principams. Tokiu būdu islamas visada atitinka bet kurį laikmetį ir vietovę.

Karinė sritis islame

Islame karinę sritį taipogi vadina *džihadu*. Jis, plačiaja šio žodžio prasme, reiškia kovą su savo paties siela atsisakant to, kas draudžiama, ir atliekant tai, kas privaloma, siekiant Allaho pasitenkinimo.

O siaurąja termino „*džihadas*“ prasme, jis reiškia kovą vardan Allaho religijos atnešimo ir platinimo. Apie jį kalbėjo visos ankstesnės dieviškosios religijos.

Pakartoto įstatymo ritinėliuose, kurie yra Toros, kurios laikosi judėjai, dalimi, kalbama apie baisiausių formų naikinimus:

„10 Prisiartinęs prie miesto jį užpulti, pasiūlyk jam taikos sąlygas. 11 Jeigu jis tavo taikos sąlygas priima ir tau pasiduoda, tada visi jame esantys žmonės turės tau lažą eiti. 12 O jeigu jis tau taikiai nepasiduoda, bet su tavimi kariauja, tada tu jį apgulsi. 13 Viešpačiui, tavo Dievui, atidavus jį tau į rankas, išžudysi jame visus vyriškius kalaviju. 14 Tačiau kaip grobį gali pasiimti sau moteris, vaikus, galvijus bei visa kita, kas yra mieste, – visą karo laimikį, – ir gali maitintis iš savo priešų paimto karo laimikio, kurį Viešpats, tavo Dievas, bus tau davęs. 15 Taip elgsiesi su visais miestais, kurie yra labai toli nuo tavęs, – su tais miestais, kurie nepriklauso arti esančioms tautoms. 16 Tačiau šių tautų miestuose, kuriuos Viešpats, tavo Dievas, duoda tau kaip paveldą, nepaliksi gyvo nė vieno, kas kvėpuoja.“ (Išt 20, 10-16)

Evangelijoje pagal Matą sakoma:

„34 Nemanykite, jog aš atėjęs nešti žemei ramybės. Aš atėjau nešti ne ramybės, o kalavijo. 35Atėjau sukiršinti sūnaus prieš tėvą, dukters prieš motiną ir marčios prieš anytą. 36 Žmogaus namiškiei taps jam priešais. 37 Kas myli tėvą ar motiną labiau negu mane – nevertas manęs. Kas myli sūnų ar dukterį labiau negu mane – nevertas manęs. 38 Kas neima savo kryžiaus ir neseka paskui mane – nevertas manęs. 39 Kas išsaugo savo gyvybę, praras ją, o kas praranda savo gyvybę dėl manęs – atras ją.“ (Mt 10, 34-39)

Džihadas būna dviejų rūšių:

1 – Gynybinis *džihadas* – tai kova su tais, kurie pasikėsino į religiją, garbę, turtą arba musulmonų valdas. Tokioje situacijoje kova bus kiekvieno, kuris rankoje nulaiko ginklą, asmenine pareiga (*fard ain*) tol, kol musulmonai atrems priešą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir kaukitės Allaho kelyje su tais, kurie su jumis kaunasi, bet neperženkite nustatytų ribų, – iš tiesų Allahas nemyli peržengiančių ribas!“ (Koranas, 2:190)

Jei priešišškai agresijai atremti nepakanka musulmonų jėgų, tuomet ši pareiga pereina artimiausiems kaimynams musulmonams ir toliau esantiems. Ir tai tęsis tol, kol musulmonai atrems priešą. Šią teisę turi visi žmonės, nepriklausomai nuo jų religijos ar tikėjimo.

2 – Puolamasis *džihadas* – tai kova su diktatūros ir tironijos režimais, kurie daro spaudimą tikintiesiems, trukdo islamo plitimui ir tiems, kurie nori jį priimti. Islamas – pasaulinė religija, kuri neapsiriboja viena tauta. Kiekvienas turi išgirsti ir

sužinoti apie tą gėrį ir teisingumą, kuriuos neša islamas. Būtent tai yra pagrindinis *džihado* motyvas. Kartą Bizantijos imperatorius Rustum paklausė, dėl ko musulmonai atėjo į jo valdas? Tuomet vienas iš kompanionų atsakė: „Mes atėjome tam, kad išvestume žmones iš vergų garbinimo į vergų Viešpaties garbinimą; kad išvestume žmones iš žemiško jų gyvenimo sunkumų į amžinojo gyvenimo platybes; kad išvestume iš kitų religijų priespaudos į islamo teisingumą.“

Džihadas taipogi nurodytas kaip pagalba engiamiesiems. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir kodėl gi jums nesikauti Allaho kelyje ir už silpnuosius vyrus ir moteris, ir vaikus, kurie sako: „Viešpatie mūsų! Išvesk mus iš šitos gyvenvietės, kurios žmonės tironai, ir duok mums nuo Savęs globėją, ir duok mums Tavo pagalbininką?“ (Koranas, 4:75)

O jei kalbama apie karą dėl savo galios pademonstravimo, keršto, jėgos ar pasigyrimo žaidimų, - islame toks karas draudžiamas. Todėl kad, kaip paminėta anksčiau, kovos islame yra vardan Allaho Žodžio išaukštinimo, o ne dėl asmeninių interesų patenkinimo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nebūk kaip tie, kurie išėjo iš savo būstų su didybe, su noru pasirodyti prieš žmones ir stumia jie kitus nuo Allaho kelio. Allahas apima viską, ką jie daro.“ (Koranas, 8:47)

Kartą Allaho Pranašo ﷺ paklausė: **„O Allaho Pasiuntiny! Vieni kaunasi dėl trofėjų, kiti kaunasi dėl šlovės, o treči kaunasi dėl pasirodymo. Kas gi kovoja Allaho**

kelyje?“ Jis pasakė: „Tas, kuris kaunasi dėl Allaho Žodžio išaukštinimo, tas – Allaho kelyje.“¹¹³

Džihadas islame turi savo taisykles ir etines normas. Kautis galima tik su tais, kurie tiesiogiai kariauja arba padeda kovose prieš musulmonus. Negalima žudyti senelių, vaikų, moterų, ligonių, medicinos darbuotojų, sužeistųjų ir asketų. Negalima mūšio lauke pribaiginti sužeistųjų, negalima daryti priešų lavonų, negalima užmušinėti gyvūnų, naikinti būstų, teršti vandens telkinių bei užmušinėti bėgančių iš mūšio lauko.

Toks buvo Allaho Pasiuntinio ﷺ nurodymas, kai jis siūsdavo kariuomenes kviešti į Allaho religiją. Jis ﷺ pasakė: **„Traukite į žygį Allaho vardu ir Allaho kelyje kaukitės su tais, kurie netiki Allahą. Traukite į žygį ir nesisavinkite grobio anksčiau, nei jis bus padalintas, nesielskite klastingai, nedarkykite lavonų ir neužmušinėkite vaikų.“¹¹⁴**

Abu Bakr As-Siddik, tebūnie Allahas juo patenkintas, pirmasis teisingasis musulmonų kalifas, į savo kariuomenę kreipėsi tokiais žodžiais: „Palaukite, prieš išeidami. Norėčiau jums duoti šiuos nurodymus: nevokite karo trofėjų, neišduokite, nedarkykite priešų lavonų, nežudykite vaikų, pagyvenusių žmonių ir moterų, nedeginkite palmių, neraukite medžių, neužmušinėkite avių, karvių ar kupranugarių, nebent tik maistui. Galbūt jūs sutiksite žmones, kurie atsiskyre celėse – palikite juos, ir tai, kam jie pasišventę.“¹¹⁵

¹¹³ Al-Bukhari (2655)

¹¹⁴ Muslim (1731)

¹¹⁵ At-Tabari (3/226)

Islame net karo belaisviai turi teises: jų negalima kankinti, žeminti, bauginti, žaloti ir marinti troškuliu ar badu. Priešingai, su jais reikia gerai elgtis. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jie duoda maisto, nepaisydami savo potraukio jam, neturtėliams, našlaičiams ir belaisviams. “Juk mes maitiname jus (siekdami) Allaho Veido; nenorim iš jūsų nei atlygio, nei dėkingumo!” (Koranas, 76:8-9)

Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Pamaitinkite alkaną, aplankykite sergantį, ir išlaisvinkite patiriantįjį sunkumus.“**¹¹⁶

Islamiškoji valstybė belaisvius gali išlaisvinti be jokios išpirkos, už išpirką arba iškeisti į belaisvius musulmonus.

Nugalėtoji tauta taip pat turi teises: negalima kėsintis į žmonių garbę, atiminėti jų turto arba jų žeminti; negalima griauti jų būstų arba jiems keršyti. Reikia juos kviesti į gerą, drausti peiktiną ir būti teisingiems. Pačiu geriausiu pavyzdžiu yra garantijos, kurias Umar ibn Al-Khattab, tebūnie Allahas juo patenkintas, suteikė Jeruzalės gyventojams, kai įžengė į ją nugalėtoju: „Vardan Allaho Gailestingojo Maloningojo! Tai saugumo sutartis, kurią Allaho vergas Umar, teisuolių vadas, suteikia Jeruzalės gyventojams. Jis, tokiu būdu, garantuoja apsaugą jiems patiems, jų turtui, bažnyčioms ir kryžiams... Ir niekas nevers atsisakyti savo religijos, ir nė vienam nebus pakenkta.“ Ar istorija matė tokį kilnumą, teisingumą ir toleranciją, kurią nugalėtiesiems parodė pergalingasis nugalėtojas?!! Juk jis, tebūnie Allahas juo patenkintas, galėjo

¹¹⁶ Al-Bukhari (5649)

iškelti jiems bet kokias sąlygas, bet parodė teisingumą, siekį platinti Allaho religiją ir norą visiems žmonėms suteikti gerį. Toks islame yra *džihadas*!

Prieš paskelbdama karą, musulmonų kariuomenė priešui pasiūlo rinktis: priimti islamą arba sutikti mokėti *džiziją* – nedidelę sumą, kurią moka nemusulmonas mainais už galimybę išpažinti savo religiją ir būti islamiškos valstybės apsaugoje. *Džiziją* moka trijų kategorijų žmonės:

- 1) Turtingieji;
- 2) Vidurinioji klasė – prekybininkai ir valstiečiai;
- 3) Darbininkai.

Džizija sumokama mainais už islamiškosios valstybės apsaugą nuo įvairių išorinių priešų, o taipogi už nemusulmonų garbės ir turto apsaugą. Jie gali mėgautis tomis pačiomis teisėmis ir laisvėmis, kaip ir musulmonai. Chadid ibn Al-Ualid, tebūnie Allahas juo patenkintas, kartą pasakė: „Pažadėjau jus apsaugoti mainais už *džiziją*... Jeigu mes pajėgsime jus apsaugoti, tai jūs mums sumokėsite *džiziją*, o jei nesugebėsime, tai jūs nemokėsite mums *džizijos*.“¹¹⁷

Džizija neprivaloma visiems nemusulmonams. Jos neprivalo mokėti vargšas, vaikas, moteris, vienuolis, akklasis ir neįgalus. Be to islamiškoji valstybė privalo suteikti pažeidžiamiesiems visuomenės sluoksniams tai, kas būtiniausia ir eikvoti jiems iš musulmonų išdo. Taip pasielgė antrasis teisingasis kalifas Umar ibn Al-Khattab, tebūnie Allahas juo patenkintas, kai pamatė senolį-judėją, kuris prašė išmaldos.

¹¹⁷ „*Tarik al-Balaziri*“

Sužinojęs, jog jis vienas iš tų, kurie moka *džiziją*, pasakė: „Nebūtume tau teisingi, jei paėmę iš tavęs *džizijos* mokestį, kol buvai jaunas, paliktume tave senatvėje.“ Tada Umar, tebūnie Allahas juo patenkintas, paėmęs senolį už rankos nusivedė jį į savo namus ir atidavė jam visą savo maistą ir drabužius, kokius rado. Tada jis pasiuntė išdininką į musulmonų išdą jam tardamas: „Pažvelk į šį žmogų ir į jį panašius! Duok jiems ir jų šeimoms iš musulmonų išdo pakankamai, nes, iš tiesų, Allahas Aukščiausiasis pasakė: **„Išties aukos (*zakiat*) – tik neturtėliams ir vargšams“** (Koranas 9:60), o neturtėliai ir vargšai – tai Rašto žmonės.“¹¹⁸

Chalid ibn Al-Ualid epochos metu išleistas įsakas: „Kiekvienas neįgalus senukas, nebegalintis dirbti; arba nelaimės ištiktasis; arba tas, kuris buvo turtingas, bet prasiskolino, neprivalo mokėti *džizijos*. Priešingai, privaloma iš musulmonų išdo duoti jiems išmaldą ir aprūpinti juos ir jų šeimas visais būtiniausiai dalykais.“¹¹⁹

Vokiečių tyrinėtoja Liza Lichtenstadler rašė: „Nei Bizantija, nei Persija nebuvo verčiamos rinktis „arba karas, arba islamas“. Joms buvo pasiūlyta rinktis tarp islamo ir *džizijos* mokėjimo. Tai buvo ypatingai sėkmingas planas, kaip apšviesti žemes, ir jo pasekmės pasiekė Angliją, karalienės Elžbietos valdymo metu.“¹²⁰

Negalima būti neteisingais arba priešiškais su *muahidais* ir nemusulmonais, gyvenančiais islamiškosios valstybės

¹¹⁸ Abu Jūsuf „*Al-Charadž*“, 126psl.

¹¹⁹ Abu Jūsuf „*Al-Charadž*“, 144psl.

¹²⁰ Dr. Šibli „*Mukarana al-Adjan*“ (3/174)

apsaugoje. Reikia paisyti jų teisių ir gerai su jais elgtis. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nėra Allahas uždraudęs daryti gera ir elgtis teisingai su tais, kurie nekovojo su jumis dėl religijos ir neišvarė jūsų iš jūsų būstų, - juk Allahas myli teisinguosius!“ (Koranas, 60:8)

Pranašas ﷺ pasakė: **„Jei kas nors nuskriaus *muahidą* ar pažeis jo teisę, ar vers jį dirbti sunkiau nei leidžia jo jėgos, ar paims iš jo ką nors be jo sutikimo, Teismo Dieną liudysiu prieš jį.“** ¹²¹

Tokie tad tik keli momentai, papasakojantys mums apie *džihadą* islame.

¹²¹ Abu Daud, „*as-Sachycha*“ 445

Ekonomikos sritis islame

Turtas – žemiškojo gyvenimo pamatas. Vienu iš islamo įstatymo tikslų yra nuosaikios visuomenės sukūrimas, kurioje būtų įgyvendinamas socialinis teisingumas ir visiems jos nariams būtų užtikrintas garbingas gyvenimas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Turtai ir sūnūs – šio gyvenimo puošmenos.“ (Koranas, 18:46)

Turto valdymas yra viena iš gyvybiškai svarbių būtinybių islame, be kurios neįmanoma įsivaizduoti nei individo, nei bendruomenės. Būtent todėl islamas įpareigoja privalomosios labdaros mokėjimą, kurios dydis yra 2,5proc. nuo sukaupto turto. Tai vadinama *zakiatu*. Jis paimamas iš turtuolių ir atiduodamas vargšams. Jau anksčiau kalbėta, kad *zakiatas* yra vargingų visuomenės sluoksnių teisė.

Tai nereiškia, kad islamas atšaukė privačią nuosavybę ar privatų verslą. Priešingai, islamas juos gina. Daugybėje *šarijos* tekstų minimas draudimas kėsintis į svetimą turtą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir neteisėtai neiekvokite savo turto tarpusavy ir nepapirkinėkite juo teisėjų, kad nusikalstamai surytumėt dalį žmonių turto, tuo metu, kai jūs žinote.“ (Koranas, 2:188)

Islamą pateikė ne vieną sistemą, kuri padeda pasiekti tikslų, užtikrinančių padorų gyvenimą. Iš šių sistemų yra:

1 – Lupikavimo draudimas. Žmogui draudžiama pasinaudoti brolio padėtimi ir paprasčiausiai pasisavinti jo turtą. Šis turtas

yra uždraustas. Lupikavimo paplitimas veda prie gėrio žmonėse praradimo ir turto susikaupimo vienos žmonių grupės rankose. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Bijokite Allaho ir palikite tai, kas liko iš palūkanų prieaugio, jei esat tikintieji. Jeigu jūs šito nedarysit, tai išgirsite apie karą iš Allaho ir Jo Pasiuntinio. O jeigu atgailausite, tai jūsų pradinis kapitalas. Neskriauskite, ir nebūsite skriaudžiami!“ (Koranas, 2:278-279)

2 – Islamas skatina skolinti turtą neatlygintinai, ir tai padeda išspręsti lupikavimo problemą.

3 – *Šarija* kviečia padėti stokojančiams ir neskubinti skolos grąžinimo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jeigu skolininkas turi sunkumų, tai leiskite jam sulaukti palengvėjimo. Juk duoti išmaldos – jums patiems geriau, jeigu norit žinoti!“ (Koranas, 2:280)

Buraida Al-Aslama perdavė, kad Pranašas ﷺ pasakė: „**Tam, kuris paskolino sunkioje padėtyje esančiam žmogui, už kiekvieną dieną jam bus užskaitoma labdara, lygi skolos sumai.**“ Paskui girdėjau, kaip jis ﷺ sakė: „**Tam, kuris paskolino sunkioje padėtyje esančiam žmogui, už kiekvieną dieną jam bus užskaitoma labdara, viršijanti skolos sumą dvigubai.**“ Tada jis ﷺ pasakė: „**Už kiekvieną dieną iki skolos grąžinimo bus užskaitoma labdara lygi skolos sumai. Kas pratęsė skolininkui terminą, už kiekvieną dieną jam bus apdovanojimas kaip už labdarą. O jei pasibaigus terminui jis nukels skolos grąžinimą, už kiekvieną dieną**

jam bus užskaitoma labdara, viršijanti skolos dydį dvigubai.“¹²²

4 – Islamas skatina dovanoti skolą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Juk duoti išmaldos – jums patiems geriau.“ (Koranas, 2:280)

Pranašas ﷺ pasakė: **„Kas nori, kad Allahas jį išgelbėtų nuo Teismo dienos sunkumų, lai palengvina skolininkui arba dovanoja jam jo skolą.“¹²³**

5 – Islamas uždraudė visų pavidalų monopoliją. Nes monopolininkas užlaiko prekes, kurių reikia žmonėms tol, kol jos neišnyks iš rinkos, o paskui pakelia joms kainą. Tame slypi didžiulė žala visai visuomenei: tiek turtingiems, tiek ir vargšams. Pranašas ﷺ pasakė: **„Kas bando monopolizuoti prekes, tas daro nuodėmę.“¹²⁴**

Abu Hanifa mokinys, mokslininkas Abu Jūsuf pasakė: „Viskas, ko užlaikymas kenkia žmonėms, yra monopolija. Net jei tai yra auksas ar sidabras.“ Monopolija užsiimančiu žmogumi laikomas tas, kuris piktnaudžiauja jam suteikta valdymo teise. Monopolijos draudimu nesiekama pakenkti žmonėms. Žmonės turi įvairių poreikių, o monopolija stumia juos į sunkią padėtį.

Valdovas privalo šį dalyką kontroliuoti ir priversti monopolininką pardavinėti prekes už protingą kainą. Jei

¹²² „Sachych at-Tarhib“

¹²³ Muslim

¹²⁴ Muslim (1605)

monopolininkas atsisako tai daryti, valdovas turi teisę įsikišti į jo prekybą ir priversti jį pardavinėti prekes už normalią kainą.

6 – Islame draudžiamas pridėtinės vertės mokestis, taip vadinamas PVM. Tai kai iš prekeivio paimamas tam tikras mokestis mainais už leidimą į šalį įvežti prekę. Pranašas ﷺ pasakė: „**Tas, kuris ima šį mokestį, neižengs į Rojų.**“¹²⁵

Šio mokesčio negalima imti, nes juo paimamas turtas ir perduodamas tiems, kurie neturi į jį teisių. Visi, kurie kaip nors yra su tuo susiję, paminėti šiame *chadise*: „**Į Rojų nepateks kraujas ir kūnas, užaugę ant draudžiamo turto. Toks kraujas ir kūnas labiau nusipelno pakliūti į Ugnį.**“¹²⁶

7 – Islamas uždraudė kaupti turtą ir, tuo pačiu, iš jo neišskirti tų Allaho teisių, kurios duotų naudos tiek individui, tiek ir visai bendruomenei. Tikroji turto paskirtis – teikti naudą žmonėms ir palaikyti ekonomiką. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir tuos, kurie kaupia auksą ir sidabrą ir neišleidžia jo Allaho kelyje, - nudžiugink juos skausminga kančia.“ (Koranas, 9:34)

Islamą gerbia tiek privačią, tiek ir visuomeninę nuosavybę, kurioms nustatytos savos teisės ir pareigos. Turto savininkas privalo jį leisti sau, savo šeimai ir savo giminei. Jis taipogi privalo dalį savo turto išleisti visuomenės gerovei: mokėti *zakiatą*, duoti išmaldą ir leisti jį labdarystei. Taipogi egzistuoja visuomeninės pareigos: mokyklų, ligoninių, prieglaudų, mečečių ir kt. statymas. Visa

¹²⁵ Ibn Chuzaima (2333), Šuaib Al-Arnaut pasakė, kad *chadisas* yra geras, nes turi daugybę perdavimo grandinių.

¹²⁶ Ibn Hibban (5567), Al-Albani *chadisa* įvertino patikimu.

tai užtikrina, kad turtas nesusikaups kurio nors konkretaus gyventojų sluoksnio rankose.

8 – Islamas uždraudė apsvėrimą. Tai yra vagystės, išdavystės ir apgaulės rūšis. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Vargas apsveriantiems, kurie, atsimatuodami sau iš žmonių, ima su kaupu, o kada matuoja jiems arba patys sveria, numušą svorio!“ (Koranas, 83:1-3)

9 – Islamas uždraudė visuomeninių turtų, iš kurių turi naudoti visi žmonės, privačią nuosavybę. Šiems turtams priklauso vandens telkiniai ir visuomeninės ganyklos, kurios niekam nepriklauso. Negalima žmonėms drausti jais naudotis, nes Pranašas ﷺ pasakė: **„Teismo dieną Allahas neprakalbs su trijų kategorijų žmonėmis: su tuo, kuris prisiekė nupirksiąs prekių už didelę sumą, bet sumelavo; su tuo, kuris melagingai prisiekė po popiečio maldos (Asr), kad užvaldytų kito musulmono turtą; ir su žmogumi, kuris uždraudė kitiems žmonėms pasinaudoti vandeniu, kurio jis turėjo pakankamai. Tokiems žmonėms Allahas pasakys: „Šiandieną aš atimu iš jūsų Savo malonę, kaip jūs atėmėte Mano malonę iš kitų žmonių.“**¹²⁷

Allaho Pasiuntinys ﷺ taip pat pasakė: **„Musulmonai yra trijų dalykų bendrininkai: vandens, ganyklų ir ugnies.“**¹²⁸

10 – Islame egzistuoja paveldėjimo sistema (*miras*), kuri leidžia teisingai padalinti mirusiojo turtą jo paveldėtojams,

¹²⁷ Al-Bukhari (2240)

¹²⁸ Abu Daud (2/278), Al-Albani įvertino *chadisą* patikimu.

priklausomai nuo jų artimos ar tolimos giminystės. Niekas neturi teisės skirstyti palikimo pagal savo troškimus ar ambicijas. Viena iš teigiamų šios sistemos ypatybių yra ta, jog ji leidžia harmoningai paskirstyti turtą visiems gyventojų sluoksniams, išvengiant galimybės jam susikaupti kažkurio sluoksnio rankose. Tai praktiškai neįmanoma. Pranašas ﷺ pasakė: **„Iš tiesų Allahas suteikė kiekvienam turinčiajam teisę jo dalį, todėl neverta sudarinėti paveldėtojams testamentą.“**¹²⁹

11 – Islame egzistuoja *uakf* sistema – turtas, kuris paliekamas labdarystei. *Uakf* būna dviejų rūšių:

a) Privatus *uakf*, paliekamas šeimai ar mirusiojo paveldėtojams. Šio *uakf* tikslas yra savų palikuonių apsauga nuo vargo ir žmonių prašinėjimo. Viena iš šios rūšies *uakf* sąlygų yra ta, kad po to, kai pas paliekantįjį nebelieka paveldėtojų, šis *uakf* būtų skirtas labdarystei.

b) Bendras labdaringasis *uakf*, kurio tikslas yra nauda gėrio ir dievobaimingumo srityje. Tai gali būti ligoninių, mokyklų, kelių, bibliotekų, mečečių, našlaičių ir senelių prieglaudų statybos, o taipogi viskas, kas yra naudinga visuomenei. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Žmogui numirus nutrūksta visi jo darbai, išskyrus tris: nenutrūkstama labdara, naudingos žinios ir dievobaimingi vaikai, kurie kreipiasi į Allahą su maldavimais už jį.“**¹³⁰

12 – Islame egzistuoja palikimas testamentu. Pageidautina, kad musulmonas dalį savo turto testamentu paliktų labdarystei.

¹²⁹ Abu Daud (2870)

¹³⁰ Muslim (1631)

Testamentu paliekamas turtas negali viršyti trečdaliao viso žmogaus paliekamo turto. Pranešama, jog kai susirgo Said ibn Abu Uakas, tebūnie Allahas juo patenkintas, jis Allaho Pasiuntiniui ﷺ pasakė: „Iš tiesų liga jau privedė mane iki kraštutinumo. Esu turtingas, o paveldėtojų, išskyrus dukterį, nėra, tad ar neišdalinus man dviejų trečdalių savo turto?“ Pranašas ﷺ pasakė: „Ne.“ Aš paklausiau: „Pusės?“ Jis pasakė: „Ne.“ Aš paklausiau: „Trečdalis?“ Jis pasakė: „Trečdalį, bet ir dar per daug, nes geriau būtų jei paliktum savo paveldėtojus turtingus nei vargšus, maldaujančius iš kitų.“¹³¹

13 – Islamas draudžia viską, apie ką pasakyta šiuose Allaho Aukščiausiojo žodžiuose:

„O jūs, kurie patikėjote! Nevalgykite savo turto neteisingai tarpusavyje.“ (Koranas, 4:29)

Čia priklauso svetimo turto užgrobimas, Pranašas ﷺ pasakė: „Tą, kuris savo ranka atims kito musulmono teisę, Allahas būtinai įves jį į Ugnį ir uždraus jam Rojų.“ Tada vienas žmogus paklausė: „O jei tai bus kas nors nereikšminga, Allaho Pasiuntiny?“ Jis atsakė: „Net jei tai būtų dantų šepetėlis.“¹³²

Čia priklauso vagystė. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „Kai svetimautojas svetimauja, jis nėra tikintis¹³³; ir kai

¹³¹ Al-Bukhari (1233)

¹³² Muslim (137)

¹³³ Jo tikėjimas nėra pilnas, bet jis išlieka musulmonu.

vagis vagia, jis nėra tikintis; ir kai kas nors geria alkoholi, jis nėra tikintis, tačiau atgaila jį gali ištaisyti!¹³⁴

Vagystė – tai neteisėtas žmonių turto užvaldymas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Vagiui ir vagilei nukirskite rankas, atlygindami už tai, ką jie įgijo, kaip įbauginimą nuo Allaho. Iš tiesų Allahas – Galingas, Išmintingas!“ (Koranas, 5:38)

Apgavystė ir išdavystė draudžiamos islame. Pranašas ﷺ pasakė: **„Tas, kuris prieš mus pakėlė ginklą – nėra iš mūsų. Tas, kuris mus apgavo – nėra iš mūsų.“**¹³⁵

Griežtai draudžiamas papirkinėjimas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir neteisėtai neiekvokite savo turto tarpusavyje (t. y. vagiant, plėšiant, apgaudinėjant ir t.t.) ir nepapirkinėkite juo teisėjų, kad nusikalstamai surytumėt dalį žmonių turto, tuo metu, kai jūs žinote.“ (Koranas, 2:188)

Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Allahas prakeikė tą, kuris duoda kyšį, ir tą, kuris jį ima.“**¹³⁶ Kitoje *chadiso* versijoje taip pat paminimas tas, kuris sudaro kyšininkavimui sąlygas. Duodantis kyšį yra prakeiktas dėl to, kad padeda šios ydos plitimui visuomenėje. Jei jis kyšio neduotų, nebūtų ir to, kuris jį ima. Allahas prakeikė tą, kuris kyšį ima, nes pastarasis pakenkia jį duodančiajam, neteisėtai pasiimdamas jo turta, išduodamas tai, kas jam patikėta. Juk jis ir taip privalo suteikti

¹³⁴ Muslim (57)

¹³⁵ Muslim (101)

¹³⁶ Ibn Hibban (5076), Al-Albani įvertino *chadiso* patikimu.

tą paslaugą, už kurią gauna kyšį. Ir prie šito prisideda dar daugybė kitokio blogio, kurį visuomenei padaro kyšininkavimas. O dėl tarpininko – jis sudaro sąlygas kyšio ėmimui.

14 – Islamas draudžia trukdyti savo brolio musulmono prekybai, nes tai priveda prie neapykantos ir priešiško. Pranašas ﷺ pasakė: „**Tikintysis tikinčiajam – brolis, ir tikinčiajam draudžiama pertraukinėti savo brolio prekybą, ir pirštis moteriai, kuriai jau pasipiršo jo brolis, kol tas neatsisakys.**“¹³⁷

¹³⁷ Muslim (1412)

Visuomeninė sritis islame

Islamas atnešė organizuotą visuomeninę sistemą, kuri nurodo kiekvieno jos nario teises ir pareigas. Jos tikslas yra garbingas visuomenės egzistavimas. Todėl joje yra ne tik asmeninės ir visuomeninės teisės, bet ir pareigos.

Privačiomis teisėmis ir pareigomis, kurias nurodė Allahas, yra:

1 – Valdovo teisė

Tauta privalo klausyti ir paklusti savo valdovui, kol jis nekviečia jos daryti ko nors draudžiamo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Pakluskite Allahui ir pakluskite Pasiuntiniui, ir tiems, kurie turi jums valdžią.“ (Koranas, 4:59)

Tauta privalo savo valdovui teisingai, švelniai ir pagarbiai patarinėti, nurodydama tai, kas būtų naudinga. Tauta taipogi privalo priminti apie savo poreikius. Allahas Mozei ir jo broliui Aaronui, tebūnie jiems taika, pasiūsdamas juos pas Faraoną, kad pakviestų jį į viendievybę, pasakė:

„Ir kalbėkite su juo švelniai, galbūt jis įsiklausys arba pabijos.“ (Koranas, 20:44)

Tauta privalo remti savo valdovą sunkumų metu ir nestoti prieš jį nei žodžiais, nei veiksmais. Tauta visuomet turi jam padėti ir jo neišduoti.

2 – Tautos teisė

Tautos teisę galima išreikšti šešiais principais:

a) Valdovas privalo būti tautai teisingas. Jis privalo kiekvienam suteikti tai, ko jis nusipelno, ir būti teisingu išpildant teises ir pareigas. Valdovas privalo nešališkai skirstyti atsakomybę, nieko nežemindamas ir neišaukštindamas. Pranašas ﷺ pasakė: **„Iš tiesų Teismo dieną Allahui pačiu mylimiausiu ir artimiausiu žmogumi bus teisingas valdovas. O pačiu nekenčiamiausiu Allahui ir gausiančiu pačią griežčiausią bausmę Teismo dieną bus neteisingas valdovas.“**¹³⁸

Allaho Pasiuntinys ﷺ taipogi pasakė: **„Iš tiesų Teismo dieną viena griežčiausių bausmių bus skirta neteisingam valdovui.“**¹³⁹

b) Negalima tautos engti, apgaudinėti ir išduoti. Pranašas ﷺ pasakė: **„Neužuos Rojaus aromato tas vergas, kurį Allahas paskyrė vadovauti kitiems vergams, ir jis neatliko to, ką privalėjo jų atžvilgiu padaryti.“**¹⁴⁰

c) Tarimasis su tauta svarbiais visuomeniniais, politiniais ir ekonominiais klausimais. Pasitarimas labai svarbus tik tiems dalykams, dėl kurių nėra *šarijos* tekstų. Valdovas privalo savo tautai suteikti galimybę išreikšti savo nuomonę, mintis ir požiūrį. Jei tautos pateiktos nuomonės yra teisingos, valdovas privalo jas priimti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Per Allaho gailestingumą tu buvai jiems švelnesnis; o jeigu būtum šiurkštus, kietaširdis, tai jie būtų atsitraukę

¹³⁸ At-Tirmizi (1329), Al-Albani *chadisų* įvertino silpnu.

¹³⁹ „*Sachych al-Džami*“ (1001)

¹⁴⁰ Al-Bukhari (6731)

nuo tavęs. Dovanok jiems ir paprašyk jiems atleidimo, ir tarkis su jais dėl reikalo.“ (Koranas, 3:159)

Allaho Pasiuntinys ﷺ per Badr mūšį apsisistoję vienoje vietoje, apie kurią kalbėjo, jog joje yra vandens šuliniai. Tuomet vienas bendražygis Pranašas ﷺ paklausė: „**O Allaho Pasiuntiny! Apsistoti šioje vietoje tau įsakė Allahas, ar čia karinis manevras?**“ Pranašas ﷺ atsakė: „**Tai – karinis manevras.**“ Tada bendražygis pasakė: „**Tokiu atveju, mums geriau apsisistoti už šulinių, kad užkirstume priešams iki jų priėjimą.**“ Ir Allaho Pasiuntinys ﷺ pasirinko šio bendražygio nuomonę ir pasielgė pagal ją.“¹⁴¹

d) Vieninteliu įstatymų ir konstitucijos, pagal kurią gyvena tauta, šaltiniu turi būti islamo *šarija*. Nėr vietos asmeniniams sprendimams, kurie gali būti teisingi, o gali būti ir klaidingi. Kai Umar ibn Al-Khattab, tebūnie Allahas juo patenkintas, tapo antruoju kalifu, jis kreipėsi į Abu Marjam As-Saluli, anksčiau užmušusį jo brolių Zaid ibn Al-Khattab. Umar, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: „Prisiekiu Allahu, aš tavęs nemylėsiu, kol žemė myli kraują!“ Į tai Abu Marjam atsakė: „Ir tai atima iš manęs mano teises?“ Umar, tebūnie Allahas juo patenkintas, atsakė: „Ne.“ Abu Marjam pasakė: „Tuomet tai – nėra įžeidimas, todėl kad tik moterys yra nepatenkintos, kai jos kam nors nepatinka.“

e) Valdovas negali atsiriboti nuo liaudies. Jis negali užtrenkti jai durų, išsiauškinti, apsupti save tarpininkais, kurių leidimo reikia klausti, norint pasimatyti su vadovu. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „**Jei Allahas suteiks kuriam nors kame nors**

¹⁴¹ Al-Baichaki „*Dalail an-Nubuua*“

valdžią virš musulmonų, o jis atsiribos nuo jų poreikių, Teismo dieną Allahas (taip pat) atsiribos nuo jo poreikių.“¹⁴²

f) Valdovas privalo savo tautai būti gailėstingas ir švelnus, neužkrauti jai to, kas jai per sunku, bei nevaržyti jos kasdieniniame gyvenime. Pranašas ﷺ pasakė: **„O Allah! Apsunkink tam, kuriam buvo patikėtas koks nors mano bendruomenės reikalas, ir jis jį jai apsunkino, ir palengvink tam, kuriam buvo patikėtas koks nors mano bendruomenės reikalas, o jis jį jai palengvino.“¹⁴³**

Umar ibn Al-Khattab, tebūnie Allahas juo patenkintas, išaiškindamas didžiulę valdovo atsakomybę, pasakė: „Prisiekiu Allahu! Jei mulė suklyps Irako kelyje, atsakysiu už tai prieš Allahą: kodėl neišlyginau jai kelio?!“

Musulmonų valdovas turi būti toks, kaip jį aprašė Al-Chasan Al-Basri. Jis pasiuntė laišką tuometiniam valdovui Umar ibn Abd Al-Aziz, kuriame sakoma: „O tikinčiųjų valdove! Žinok, kad Allahas paskyrė teisingą valdovą, kuris ištaiso neteisybę, sulaiko engėjus, išrauna pasileidimą, sutvirtina ir vykdo teisingumą, suteikia prieglobstį nukentėjusiems.

O tikinčiųjų valdove! Teisingas valdovas tarsi piemuo ieško savo ganimiesiems geriausios ganyklos, nuvaro juos nuo pavojų ir laukinių žvėrių, bei saugo juos nuo žalos.

O tikinčiųjų valdove! Teisingas valdovas, tarsi rūpestingas tėvas, triūsia dėl savo vaikų, juos auklėja, kol jie

¹⁴² „Sachych al-Džami as-Saghyr“ (6595)

¹⁴³ Muslim (1828)

užaug, neša jiems duoną, kol gyvas, ir palieka jiems turtus po savo mirties.

O tikinčiųjų valdove! Teisingas valdovas yra našlaičių globėjas ir geradarys vargingiesiems, jis rūpinasi jaunais ir senais.

O tikinčiųjų valdove! Teisingas valdovas tarsi širdis šonkauliuose. Kai širdis sveika – šonkauliai sveiki, bet kai širdis serganti, jie – silpni.

O tikinčiųjų valdove! Teisingas valdovas klauso Allaho ir verčia Jo klausyti kitus, jis siekia Allaho apdovanojimo ir skatina pavaldinius siekti Allaho apdovanojimo. Jis tas, kuris paklusta Allaho valiai ir priverčia kitus jai paklusti.

O tikinčiųjų valdove! Nepiktnaudžiauk tuo, ką tau suteikė Allahas, ir nebūk panašus į vergą, kuriam šeimininkas patikėjo savo turtą ir šeimą, o jis iššvaistė turtą ir paliko jo vaikus be pastogės.

O tikinčiųjų valdove! Žinok, kad Allahas paskyrė tam tikras bausmes Savo vergų sulaikymui nuo blogio. Jei už tai atsakingasis padaro nuodėmę, kokios bausmės jis nusipelno? Bausmės apsaugo žmonių gyvybes, kas, jeigu atsakingasis už šią pareigą, ką nors nužudo?

O tikinčiųjų valdove! Atsimink mirtį ir kas bus po jos, ir apie negausius pagalbininkus; tad surink viską, kas įmanoma, kad būtų pasiruošta jai ir baisumams, kurie seks po jos.

O tikinčiųjų valdove! Žinok, kad tu turi kitus namus, be šių tikrųjų. Juose tavo miegas truks ilgai, tave paliks draugai, ir liksi vienas. Tad priimk tai, kas tavęs laukia.

„Tađien, kai bėgs vyras nuo brolio ir motinos, ir tėvo, ir nuo žmonos, ir nuo sūnų.“ (Koranas, 80:34-36)

O tikinčiųjų valdove! Atmink Allaho žodžius:

„Negi jis nežino, kai bus išversta tai, kas kapinynuose, ir bus parodyta tai, kas (žmonių) krūtinėse.“ (Koranas, 100:9-10)

Tađien bus atskleistos paslaptys, kaip ir tavo darbai:

„Ji neaplenkia nei mažos, nei didelės nuodėmės – visos suskaičiuotos!“ (Koranas, 18:49)

O tikinčiųjų valdove! Dar yra laiko, kol ištiks mirtis ir ištirps visos viltys pasielgti teisingai.

O tikinčiųjų valdove! Teisk pagal islamo įstatymus ir neteisink nusižengėlių. Nesuteik pasipūtėliams valdžios virš silpnųjų, nes pasipūtėliai nesilaiko garbės įstatymų tikinčiųjų atžvilgiu, kad neneštum kitų žmonių nuodėmių naštos. Nesileisk apgaunamas tų, kurie mėgsta dalykus, privedančius prie nelaimės, ir nesisavink gerų dalykų, nuskriausdamas save Būsimajame gyvenime. Negalvok apie savo valdžią šiandieną, bet galvok apie rytdieną, kai tapsi mirties belaisviu, stovėdamas Teismo dieną prieš Allahą, esant angelams, pranašams ir pasiuntiniams, kai:

„Visi veidai bus nuolankūs prieš Gyvąjį, Palaikantį gyvenimą, - apsiriko kiekvienas, kuris skleidė netiesą.“ (Koranas, 20:111)

O tikinčiųjų valdove! Nors aš dar nepasiekiau išminčių patarimų lygio ar jų proto ir išminties, padariau viską, kas įmanoma, kad būčiau nuoširdus. Tad priimk mano žinutę kaip

vaistus, duodamus mylinčio žmogaus savo mylimam draugui: nors jie ir kartaus skonio, bet išgydys. Taika tau, tikinčiųjų valdove, Allaho Gailestingumas ir Jo palaiminimas!“

3 – Tėvų teisės

Pagrindinė tėvų teisė – kad jų vaikai jiems paklustų, būtų jų atžvilgiu geranoriški ir leistų jiems iš savo turto. Vaikai privalo savo tėvams dovanoti dovanas, aprūpinti juos visais būtiniaisiais dalykais – maistu, gėrimu, rūbais ir būstu. Vaikai privalo nuolankiai su jais elgtis, pagarbiai kalbėti ir nekelti prieš juos balso. Jie privalo būti jiems kantrūs, rūpintis jų jausmais. Negalima kalbėti to, kas užgautų jų jausmus ar sukeltų pyktį. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir nusprendė tavo Viešpats, kad jūs negarbintumėte nieko, išskyrus Jį, ir tėvams – geradarystė. Jeigu sulauks pas tave senatvės vienas iš jų arba abu, - tai nesakyk jiems: „Fui!“ - ir nešauk ant jų, o kreipkis į juos pagarbiai. Ir ištiesk jiems abiem nuolankumo sparną iš gailestingumo ir sakyk: „Viešpatie! Pagailėk jų, kaip jie mane augino mažą.“ (Koranas, 17:23-24)

Tėvų neklausymas islame laikomas viena didžiausių nuodėmių. Amr ibn Al-As, tebūnie Allahas juo patenkintas, pranešė, jog kartą pas Pranašą ﷺ atėjo beduinas ir paklausė: **„Kas yra sunkios nuodėmės?“ Pranašas ﷺ pasakė: „Bendrininkų Allahui priskyrimas.“ Tas paklausė: „O toliau?“ Pranašas ﷺ pasakė: „Tėvų neklausymas.“ Tas paklausė: „O toliau kas?“ Pranašas ﷺ pasakė: „Tėvų neklausymas.“ Tas paklausė: „O toliau kas?“ Pranašas ﷺ pasakė: „Melaginga priesaika.“ Tas paklausė: „O kas yra**

melaginga priesaika?“ Pranašas ﷺ pasakė: „Melaginga priesaika – tai priesaika, kuria neteisėtai pasisavinamas musulmono turtas.“¹⁴⁴

Išaiškindamas aukštą tėvų padėtį islame, Pranašas ﷺ pasakė: **„Allaho pasitenkinimas – tėvų pasitenkinime, o Allaho pyktis – tėvų pyktyje.“¹⁴⁵**

Tėvų teisių išpildymas yra privalomas net jei tėvai išpažįsta kitą religiją. Pranešama, kad Asma, Abu Bakr dukra, tebūnie Allahas jais patenkintas, pasakė: **„Pranašui ﷺ dar būnant gyvam, pas mane atvyko mano motina, kuri buvo daugiadiėvė. Aš jo paklausiau: „Atvyko mano mama ir nori susitikti, ar galima man su ja palaikyti ryšius?“ Į šį klausimą Pranašas ﷺ atsakė: „Taip, palaikyk santykius su savo motina.“¹⁴⁶**

Motinai reikia rodyti daugiau pagarbos, nei tėvui, parodant jai daugiau jausmų ir švelnumo. Pranešama, kad vienas žmogus paklausė: **„O Allaho Pasiuntiny! Kas labiausiai nusipelno ir yra vertas geros mano kompanijos?“ Allaho Pranašas ﷺ atsakė: „Tavo motina.“ Vyras paklausė: „O kas seka po jos?“ Jis ﷺ atsakė: „Tavo motina.“ Vyras vėl paklausė: „O kas seka po jos?“ Jis ﷺ atsakė: „Tavo motina.“ Vyras dar kartą paklausė: „O kas seka po jos?“ Jis ﷺ atsakė: „Tavo tėvas, o po jo – artimiausi giminaičiai ir t.t.“¹⁴⁷**

¹⁴⁴ Al-Bukhari (6522)

¹⁴⁵ Ibn Hibban (429), Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

¹⁴⁶ Al-Bukhari (2477)

¹⁴⁷ Muslim, (2548)

Allaho Pasiuntinys ﷺ pažymėjo, kad motinai priklauso trys teisės, o tėvui – viena. Nes motina ištvėrė daugybę sunkumų, kurių nepatyrė tėvas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes įsakėme žmogui atsidėkoti savo tėvams; motina jį sunkiai išnešioja ir gimdo.“ (Koranas, 46:15)

Motina patiria daugybę sunkumų, kol išnešioja savyje vaisių, pagimdo kūdikį ir jį maitina.

4 – Vyro teisės

a) Viršenybė šeimoje. Viršenybė šeimoje yra vyro teisė. Jis gali daryti tai, ką mano būtinu savo šeimos gerovei. Tai įrodo Allaho Aukščiausiojo žodžiai:

„Vyrai yra prižiūrėtojai žmonių savo ir yra aukščiau žmonių dėl to, kad Allahas suteikė vieniems pranašumą prieš kitus, ir dėl to, kad jie leidžia iš savo turto.“ (Koranas, 4:34)

Nes vyras dažniausiai problemas sprendžia blaiviu protu, o moterys, atvirksčiai, jas užvaldo jausmai, ir tai turi įtakos jų poelgiams. Bet tai nereiškia, kad vyrui nereikia tartis su žmona dėl dalykų, susijusių su jų santuokiniu gyvenimu.

b) Žmona privalo paklusti vyrui, jei tai neveda į nepaklusnumą Allahui. Perduodama, jog Aiša, tebūnie Allahas ja patenkintas, pasakė: **„Allaho Pasiuntiny, kas turi daugiausiai teisių į moterį?“** Jis ﷺ atsakė: **„Jos vyras.“** Tada Aiša, tebūnie Allahas ja patenkintas, paklausė: **„O kas turi daugiausiai teisių į vyrą?“** Jis ﷺ atsakė: **„Jo motina.“**¹⁴⁸

¹⁴⁸ Al-Chakim (7244)

- c) Žmona negali iš vyro reikalauti daugiau, nei jis gali duoti.
- d) Žmona privalo sergėti vyro turta, vaikus ir garbę. Pranašas ﷺ pasakė: „**Geriausia moteris yra ta, kuri džiugina tave, kai į ją žiuri; paklūsta tau, kai jai liepi; o tau nesant, saugo save ir tavo turta.**“¹⁴⁹
- e) Vyras turi teisę, uždrausti į jo namus įžengti kam nors, kas jam nepatinka. Pranašas ﷺ pasakė: „**Jūs turite teises į savo žmonas ir jūsų žmonos turi teises į jus. Iš jūsų teisių į žmonas yra ta, jog niekas neįžengtų į jūsų miegamąjį, prieš jūsų valią, ir neįleistų į namus nieko, prieš jūsų valią. O jų teisė į jus yra, kad jas padoriai maitintumėte ir rengtumėte.**“¹⁵⁰

Pirmieji musulmonai įgyvendindavo šiuos *šarijos* nurodymus. Auf, Machlam Aš-Šaibani dukra, ištekindama savo dukrą taip mokė: „Dukra mano, palieki mano namus, kuriuose gimei, savo lizdą, kuriame užaugai, pas vyrą, kurio nepažįsti. Būk jo verge, ir jis bus tavo vergu. Laikykis dešimties prisakymų ir jis taps tau lobiu: pasitenkinimas, paklusnumas, rūpinimasis grožiu ir malonus kvapas, rūpinimasis jo miegu ir maistu, jo turto tausojimas ir vaikų sergėjimas, susilaikymas nuo nepaklusnumo ir jo paslapčių saugojimas. Nerodyk jam savo džiaugsmo, jei jis kažkuo susirūpinęs, ar savo sielvarto, kai jis džiaugiasi.“

5 – Žmonos teisės

¹⁴⁹An-Nasai (2/72), Al-Chakim (2/161), Achmad (2/251, 432, 438), Al-Albani įvertino *chadisq* patikimu.

¹⁵⁰Ibn Madžah (1851), Al-Albani *chadisq* įvertinu geru.

a) Vestuvinė dovana – *mahr*, yra neatimama žmonos teisė, kurią jai turi suteikti vyras. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir duokite žmonoms dovanų jų *mahr* geranoriškai. Ir jeigu jos įsigeis ko nors iš to duoti jums, maitinkitės tuo savo labui ir į sveikatą.“ (Koranas, 4:4)

b) Teisingas elgesys. Jei vyras turi daugiau nei vieną žmoną, jis privalo su kiekviena elgtis vienodai. Vyras privalo teisingai kiekvieną žmoną aprūpinti maistu, gėrimu, rūbais, būstu ir praleidžiamu laiku. Pranašas ﷺ pasakė: **„Vyras, vedęs dvi žmonas ir nesantis tarp jų teisingas, Teismo dieną ateis su vienu nukarusiu šonu.“** 151

c) Vyras privalo išlaikyti savo žmoną ir vaikus, suteikdamas jiems tinkamą būstą ir aprūpindamas visu būtinausiu. Vyras, pagal savo išgales, privalo žmonai duoti jai būtiną turtą. Allahas Aukščiausiasis sako:

Tegul pasiturintis išlaidauja atsižvelgdamas į savo išteklius; o tas, kurio galimybės labiau apribotos, tegul eikvoja iš to, kuo apdovanojo jį Allahas. Allahas neužkrauna ant sielos nieko, viršum to, ką Jis jai dovanojo.“ (Koranas, 65:7)

Islamas skatina musulmonus leisti savo turtą savo šeimoms, pavadindamas tai labdara. Pranašas ﷺ pasakė Sad ibn Abu Uakkas: **„Visa, ką išleisi savo šeimai, bus tau užskaityta kaip labdara. Net ir į žmonos burną įdėtas maisto kąsnelis.“** 152

¹⁵¹Abu Daud (2133), Al-Albani įvertino *chadisq* patikimu.

¹⁵²Al-Bukhari (2591)

Žmona turi teisę be leidimo paimti iš vyro turto tiek, kiek reikia jai ir jos vaikams. Apie tai sakoma Hind bint Utba *chadise*. Ji pasakė: „**O Allaho Pasiuntiny! Iš tiesų Abu Sufjan – šykštus žmogus, tad ar nebus man nuodėmės, jei leisiu mūsų vaikams iš jo turto be jo leidimo?–** Į tai Pranašas ﷺ atsakė: „**Tau nebus nuodėmės, jei jiems išleisi tiek, kiek įprasta.**“¹⁵³

d) Santuokinių pareigų atlikimas yra viena svarbiausių teisių, kurias vyras privalo išpildyti savo žmonai. Kaip sutuoktinei, moteriai reikia žmogaus, kuris nuramintų jos širdį ir ją patenkintų, kad ji nepradėtų netinkamai elgtis.

e) Vyras privalo saugoti savo žmonos paslaptis, nepasakoti kitiems žmonėms apie jos trūkumus ir tai, ką pamatė ar iš jos išgirdo. Ypatingai to, kas susiję su intymiais santykiais. Pranašas ﷺ pasakė: „**Iš tiesų Teismo dieną blogiausia padėtis bus žmogaus, kuris suartėjo su savo žmona, o ji – su juo, ir vėliau papasakojo žmonėms savo sutuoktinės (arba savo sutuoktinio) paslaptis.**“¹⁵⁴

f) Vyras privalo gerai elgtis su savo žmona. Jis turi paisyti jos nuomonės. Taipogi jis iš visų jėgų turėtų stengtis suteikti jai laimingą ir ramų gyvenimą, bei pačią nuoširdžiausią meilę. Sutuoktiniui rekomenduojama juokauti, žaisti ir švelniai elgtis su savo žmona. Pranašas ﷺ pasakė: „**Pilniausias ir stipriausias tikėjimas yra tų tikinčiųjų, kurie yra geriausio**

¹⁵³ Al-Bukhari (2211)

¹⁵⁴ Muslim (1437)

būdo. O geriausi iš jūsų yra tie, kurie yra geriausi savo moterims.“ 155

g) Vyras privalo būti kantrus, jei žmona kuo nors jį užgavo. Jis neturėtų joje ieškoti trūkumų. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Tikintysis neturėtų neapkęsti tikinčiosios: jei jis nekenčia vienos jos savybės, gali mėgti kitą.“** 156

h) Sutuoktinis privalo pavyduliauti savo žmonos ir ją saugoti. Vyruui draudžiama su ja eiti į nepadornias vietas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Saugokite save ir savo šeimas nuo Ugnies, kurios kuras – žmonės ir akmenys.“ (Koranas, 66:6)

i) Vyras privalo tausoti savo žmonos turtą ir nieko iš jo neimti be jos sutikimo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir neteisėtai neiekvokite savo turto tarpusavy (t. y. vagiant, plėšiant, apgaulinėjant ir t.t.)“ (Koranas, 2:188)

Pranašas ﷺ pasakė: **„Musulmono turtu galima naudotis tik tada, jei jis nuoširdžiai tai leido.“** 157

6 – Giminaičių teisės

Giminaičiai – tai žmogaus artimieji. Islamas skatina remti juos materialiai, jei žmogus turtingas, ir padėti jiems išspręsti jų problemas. Jis taipogi skatina palaikyti juos

¹⁵⁵ Ibn Hibban (4176), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

¹⁵⁶ Muslim (1469)

¹⁵⁷ „*Sachych al-Džami*“

morališkai, domėtis jų reikalais, būti su jais švelniais ir užjaučiančiais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir gerbkite giminingus ryšius.“ (Koranas, 4:1)

Islamas skatina musulmoną palaikyti giminytės ryšius net jei giminaičiai to nenori; atleisti giminaičiams, jei jie buvo žmogui neteisingi ir stengtis su jais suartėti, net jei jie jo šalinasi. Pranašas ﷺ pasakė: **„Giminingus ryšius palaiko ne tas, kuris atsako tuo pačiu. Bet juos palaiko tas, su kuriuo giminaičiai ryšius nutraukė.“**¹⁵⁸

Islamas perspėja dėl giminytės ryšių nutraukimo, tai laikydamas viena sunkiausių nuodėmių. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Kai Allahas sukūrė visą kūriniją, iš savo vietos pakilo giminytės ryšys. Allahas Aukščiausiasis pasakė: „Stok!“ Jis pasakė: „Tai vieta, kur ieškoma Tavo prieglobsčio nuo ryšio nutraukimo.“ Tada Allahas pasakė: „Ar būsi patenkintas, jeigu Aš palaikysiu ryšį su tuo, kuris palaiko tave, ir nutraukysiu ryšį su tuo, kuris tave nutraukia?“ Jis atsakė: „Žinoma, Viešpatie!“ Tada Allahas pasakė: „Tebūnie taip.“ Paskui Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: „Jei norite, skaitykite Allaho žodžius:**

„O gal jūs, jeigu atsiversite, skleisite nešvankybę žemėje ir traukysit giminiškus saitus.“ (Koranas, 47:22)¹⁵⁹

7 – Vaikų teisės

¹⁵⁸Al-Bukhari (5645)

¹⁵⁹Al-Bukhari (7063)

a) Pagrindinėmis vaikų teisėmis yra rūpinimasis jų gyvenimu, visų jų poreikių patenkinimas bei aprūpinimas būtiniaisiais dalykais: maistu, gėrimu, rūbais ir būstu. Pranašas ﷺ pasakė: **„Pakaks žmogui nuodėmės, kai jis nepaiso teisių tų, kuriuos privalo išlaikyti.“**¹⁶⁰

b) Gero vardo išrinkimas. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Teismo dieną būsite pakviesti jūsų ir jūsų tėvų vardais, tad vadinkitės gerais vardais.“**¹⁶¹

c) Gero būdo vaikų širdyse išauklėjimas: kuklumo, pagarbos vyresniems, sąžiningumo, patikėtojo saugojimo, paklusnumo tėvams ir t.t. Vaikų sulaikymas nuo netinkamo būdo: melo, apgavystės, išdavystės, vagystės, nepaklusnumo tėvams ir t.t.

d) Naudingų žinių perteikimas, doras auklėjimas ir gerų draugų parinkimas. Pranašas ﷺ pasakė: **„Kiekvienas iš jūsų yra ganytojas, ir kiekvienas iš jūsų atsakingas už savo ganomuosius. Valdovas yra savo tautos ganytojas ir yra atsakingas už savo pavaldinius; vyras – savo namų gyventojų ganytojas ir yra atsakingas už juos; moteris – savo vyro namų ir jo vaikų ganytoja, ir ji už juos atsakinga; vergas – savo šeimininko turto ganytojas, ir jis atsakingas už jį. O taip! Kiekvienas iš jūsų – ganytojas, ir kiekvienas bus paklaustas apie jo ganomuosius!“**¹⁶²

e) Rūpinimasis vaikų saugumu. Negalima Allaho maldauti jiems blogio. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Nesišaukite**

¹⁶⁰ Al-Chakim (8526), Az-Zahabi pasakė: „*Chadisas* atitinka Al-Bukhari ir Muslim kriterijus.“

¹⁶¹ Ibn Hibban (5818)

¹⁶² Al-Bukhari (2419)

Allaho patys prieš save, ir prieš savo vaikus, ir prieš savo turta, kad tai nesutaptų su tuo laikotarpiu, kai kreipiamasi į Allahą dėl malonių, nes tada Jis jums atsakys.“¹⁶³

f) Teisingas elgesys su kiekvienu vaiku, neteikiant kuriam nors pirmenybės prieš kitus. Tai gali pasireikšti dovanomis ar bendravimu, nes nelygybė tarp vaikų veda į nepaklusnumą tėvams ateityje ir tarpusavio priešišumą. Pranešama, jog An-Numan ibn Bašir, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: **„Kartą man tėvas davė dovaną, bet mano motina Amra bint Rauacha pasakė: „Nesutiksiu su tuo tol, kol negausi iš Allaho Pasiuntinio ﷺ pritarimo.“ Tada mano tėvas atėjo pas Allaho Pasiuntinį ﷺ ir pasakė: „Padariau savo sūnui, nuo Amros bint Rauacha, dovaną, bet ji man liepė gauti tavo pritarimą, o Allaho Pasiuntiny!“ Pranašas ﷺ paklausė: „Ar tokias pačias dovanas davei ir kitiems savo vaikams?“ Mano tėvas atsakė: „Ne.“ Tada Pranašas ﷺ pasakė: „Bijokite Allaho ir būkite teisingi su visais savo vaikais!“ - po to mano tėvas sugrįžo ir atsiėmė savo dovaną.“¹⁶⁴**

8 – Kaimynų teisės

a) Islamas įsako gerai elgtis su kaimynais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir garbinkite Allahą ir nedievinkite šalia Jo ko nors kito. Darykite gera tėvams ir artimiesiems, ir našlaičiams, ir neturtėliams, ir kaimynui iš artimųjų, ir kaimynui, kuris

¹⁶³ Abu Daud (1532), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

¹⁶⁴ Muslim (1623)

nėra iš artimųjų, ir keliauninkui, ir tam, ką užvaldė jūsų dešinės. Iš tiesų Allahas nemyli tų, kurie pasipūtę ir pagyrūnai.“ (Koranas, 4:36)

b) Islamas draudžia kaip nors kenkti kaimynams. Kartą Pranašui ﷺ pasakė: „**O Allaho Pasiuntiny! Iš tiesų, viena moteris naktį meldžiasi, dieną pasninkauja, dalina labdarą, bet kenkia savo kaimynams liežuviu.“** Pranašas ﷺ pasakė: „**Nėr joje gėrio, ji – iš Ugnies gyventojų!**“ Jam ﷺ pasakė: „**O kita atlieka tik privalomas maldas ir neturtėliams duoda tik sauso pieno, bet niekam nekenkia.“** Jis ﷺ pasakė: „**Ji – iš Rojaus gyventojų.“**¹⁶⁵

c) Islamas kaimynams suteikė didžias teises ir juos išaukštino. Pranašas ﷺ pasakė: „**Gabrielius tiek man kalbėjo apie santykius su kaimynas, kad net pagalvojau, kad jis įtrauks juos į paveldėtojus.“**¹⁶⁶

d) Kaimynams kenkiančio žmogaus tikėjimas nėra pilnas. Pranašas ﷺ pasakė: „**Neįtikėjo! Neįtikėjo! Neįtikėjo!**“ Tada Pranašo ﷺ paklausė: „**Kas, Allaho Pasiuntiny?**“ Jis ﷺ atsakė: „**Žmogus, kurio kaimynas nėra saugus nuo jo blogio.“**¹⁶⁷

e) Musulmonas privalo būti kantrus, jei kaimynai blogai su juo elgiasi, bei būti jiems švelnus. Kartą kažkas Ibn Abbas, tebūnie Allahas juo patenkintas, paklausė: „**Turiu kaimyną, kuris blogai su manimi elgiasi, įžeidinėja mane ir varžo mano teises.“** Tuomet Ibn Abbas, tebūnie Allahas juo patenkintas,

¹⁶⁵ Al-Bukhari „*Al-Adab al-Mufrad*“

¹⁶⁶ Al-Bukhari (5668)

¹⁶⁷ Al-Bukhari (5670)

pasakė: „Eik, nes iš tiesų jis nepakluso Allahui, taip su tavimi elgdamasis, o tu paklusai Allahui elgdamasis su juo geriausiu būdu.“¹⁶⁸

Kaimynai būna trijų kategorijų:

- Kaimynas, turintis tris teises – tai kaimynas musulmonas ir giminaitis.
- Kaimynas, turintis dvi teises – tai kaimynas musulmonas.
- Kaimynas, turintis vieną teisę – tai kaimynas nemusulmonas.

Pranešama, jog kai Abd-Allah ibn Amro šeima paskersdavo avį, jis klausinėdavo: „**Ar davėte ką nors mūsų kaimynui judėjui? Ar pavaišinate mūsų kaimyną judėją? Nes girdėjau Allaho Pasiuntinį ﷺ sakant: „Angelas Gabrielius vis ragino mane elgtis su kaimynais gražiai ir mandagiai, kad net pagalvočiau, kad jis man įsakys (nuo Allaho) padaryti juos paveldėtojais.“**“¹⁶⁹

9 – Draugų teisės

a) Islamas kviečia rūpintis savo draugais. Islame draugai turi savo teises, kurias privaloma išpildyti – išlaidauti jiems ir duoti jiems gerus patarimus. Pranašas ﷺ pasakė: „**Geriausias iš draugų priešais Allahą – geriausias savo draugui. Ir geriausias iš kaimynų priešais Allahą – geriausias savo kaimynui.**“¹⁷⁰

¹⁶⁸ „Ichja Ulum ad-Dyn“ (2/212)

¹⁶⁹ At-Tirmizi (1943), Al-Albani *chadisą* įvertino patikimu.

¹⁷⁰ Ibn Chuzaima (2539)

b) Draugų teisės išlieka net ir mirus tam, su kuriuo jie draugavo. Kartą vienas žmogus iš Banu Salama genties Allaho Pasiuntinio ﷺ paklausė: „**Allaho Pasiuntiny, ar galiu kaip nors pagerbti savo tėvus po jų mirties?**“ Jis atsakė: „**Taip, jei melsies už juos, prašysi Allaho jiems atleisti, išpildysi jų pažadus, palaikysi giminystės ryšius su tais žmonėmis, su kuriais tu esi susijęs tik per savo tėvus, bei gerbsi jų draugus.**“¹⁷¹

10 – Svečių teisės

a) Islamas įpareigoja būti svetingiems. Pranašas ﷺ pasakė: „**Tas, kuris tiki Allahą ir Teismo diena, lai nekenkia kaimynui; tas, kuris tiki Allahą ir Teismo diena, lai pagerbia svečią; tas, kuris tiki Allahą ir Teismo diena, lai taria gerus žodžius arba tyli.**“¹⁷²

b) Svetingumo rodymas islame laikomas vienu geriausių veiksmų. Pranašas ﷺ pasakė: „**Tarp žmonių neprilygstamas yra tas, kuris paėmė už vadžių savo žirgą ir išjojo kautis Allaho kelyje, tuo pačiu šalindamasis žmonių blogio, bei tas, kuris paskerdė savo aviną ir parodė svetingumą svečiui, išpildydamas jo teisę.**“¹⁷³

c) Islamas nustatė tam tikras svečio priėmimo taisykles. Reikia būti svetingu, svečiui šypsotis ir išlydėti jį geruoju. Allaho

¹⁷¹ Abu Daud (5142)

¹⁷² Al-Bukhari (5673)

¹⁷³ Al-Chakim (2378)

Pasiuntinys ﷺ pasakė: „**Allahas Dosnus ir myli dosnumą ir gerą būdą, bei nekenčia niekingų dalykų.**“¹⁷⁴

d) Svečias privalo atsižvelgti į jį priėmusiųjų galimybes ir neužkrauti jiems ne pagal jų galimybes. Pranašas ﷺ pasakė: „**Draudžiama musulmonui gyventi pas savo brolių tiek (ilgai), kad jis įvestų jį į nuodėmę.**“ Žmonės paklausė: „**O Allaho Pasiuntiny! Kaip gi jis gali įvesti jį į nuodėmę?**“ Pranašas ﷺ atsakė: „**Pasilikdamas pas jį tol, kol jam nebeliks kuo jį pamaitinti.**“¹⁷⁵

Al-Ghazali knygoje „*Uchja ulum ad-dyn*“ rašė: „Allaho Pasiuntinys ﷺ rodydavo svetingumą ir būdavo dosnus pas jį atėjusiems. Kartais jis net paklodavo žmogui, nesančiam jo giminaičiu, savo rūbus, kad tasai atsisėstų. Pranašas ﷺ atiduodavo atėjusiajam savo pagalvę svečiui atsisėsti, o jei pastarasis atsisakydavo, jis atkakliai siūlydavo, kol žmogus sutikdavo. Kiekvienas, svečiavęsis pas Allaho Pasiuntinį ﷺ jį laikė pačiu dosniausiu žmogumi! Pranašas ﷺ kiekvienam pašnekovui skirdavo dėmesį, o jo žodžiai būdavo švelnūs, ramūs ir malonūs. Jis ﷺ į pašnekovą atsisukdavo veidu. Jo susibūrimai ir susitikimai būdavo perpildyti drovumu, kuklumu ir dorumu. Pranašas ﷺ į savo bendražygius kreipdavosi žodžiais: „O tokio tėve!“ - taip parodydamas jam pagarbą... Allaho Pasiuntinys ﷺ praktiškai niekada nepyko ir visada būdavo patenkintas.“

11 – Darbininkų teisės

¹⁷⁴ „*As-Silsila as-Sachycha*“ (3/366)

¹⁷⁵ Muslim (48)

Darbo sričiai islamas pateikė taisykles ir įstatymus, reguliuojančius darbdavių ir darbuotojų santykius.

a) Islamas siekia, kad darbdavio ir jo pavaldinių santykiai remtųsi lygybe ir bendražmogiškomis vertybėmis. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Jūsų vergai – jūsų broliai ir jūsų tarnai, kuriuos Allahas padarė jums pavaldžiais, tad lai tas, kuris užvaldęs savo brolių, maitina jį tuo pačiu, kuo ir pats maitinasi, ir rengia jį taip, kaip pats rengiasi. Neliepkite jiems daryti kažko ne pagal jų jėgas, o jei liepiate – padėkite jiems!“**¹⁷⁶

b) Islame darbininkas turi neatimamą teisę į uždarbį už atliktą darbą. Pranašas ﷺ perdavė, kad Allahas pasakė: **„Prikėlimo dieną Aš būsiu Priešininku trims: tam, kuris prisiekė Mano vardu, ir priesaiką sulaužė; tam, kuris į vergiją pardavė laisvą žmogų ir išleido gautus už jį pinigus; ir tam, kuris pasamdė sau darbininką, pilnai išnaudojo jo darbo jėgą ir nesumokėjo jam už jo darbą.“**¹⁷⁷

c) Islamas kviečia iš anksto aptarti užmokestį už atliktą darbą, prieš darbininkui imantis darbo. Abu Said Al-Chudri, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: **„Pranašas ﷺ uždraudė pasinaudoti darbininko pagalba prieš tai nesusitarus dėl užmokesčio už jo darbą.“**¹⁷⁸

¹⁷⁶ Al-Bukhari (30)

¹⁷⁷ Al-Bukhari (2227)

¹⁷⁸ Achmad (11582), silpnas *chadisas*.

d) Islamas nurodo su darbininku atsiskaityti tuojau pat, vos jis pabaigia darbą. Pranašas ﷺ pasakė: **„Atiduokite darbininkui jo užmokestį anksčiau, nei spės išdžiūti jo prakaitas.“**¹⁷⁹

e) Negalima darbininkui užkrauti daugiau, nei leidžia jo jėgos. Bet jei, vis dėlto, jis turi atlikti tai, kas jam per sunku, būtina jam padėti: arba fiziškai, arba padidinant jam užmokestį. Pranašas ﷺ pasakė: **„Neliepkite jiems daryti kažko ne pagal jų jėgas, o jei liepiate – padėkite jiems!“**¹⁸⁰

Islame darbas ir leistinu būdu gaunamas uždarbis pragyvenimui yra vertinami. Pranašas ﷺ pasakė: **„Niekas niekuomet nevalgė geresnio maisto už tą, kuris uždirbtas savomis rankomis. Iš tiesų, Allaho pranašas Dovydas, tebūnie jam taika, valgė tai, ką uždirbo savomis rankomis.“**¹⁸¹

Allaho Pasiuntinys ﷺ skatino musulmonus patiems užsidirbti savo pragyvenimui: **„Iš tiesų kiekvienam iš jūsų paimti virvę, ant nugaros atnešti ryšulį malkų ir jį parduoti, ir taip išvaduotų jį Allahas nuo poreikio prašyti, yra geriau, nei prašyti žmonių, kurie gali ką nors duoti, o gali ir atsisakyti (duoti).“**¹⁸²

12 – Darbdavio teisės

Islamą reikalauja paisyti darbuotojų ir darbdavių teisių. Jei darbininkui patikėtas koks nors darbas, jis privalo jį atlikti geriausiai, neuždeldamas ir be trūkumų. Pranašas ﷺ pasakė:

¹⁷⁹ Ibn Madžah (2443)

¹⁸⁰ Al-Bukhari (30)

¹⁸¹ Al-Bukhari (1966)

¹⁸² Al-Bukhari (1402)

„Allahas mėgsta, kad jūs savo darbą atliktumėte geriausiai būdu.“¹⁸³

Kad paskatintų darbininkus atlikti savo darbą geriausiai, Pranašas ﷺ pasakė: **„Pačiu geriausiai uždarbiu yra tai, kas uždirbta savomis rankomis, ir jei darbas atliktas geriausiai būdu.“¹⁸⁴**

Bendros teisės ir pareigos

1 – Islamas įpareigoja musulmoną rūpintis savo broliais musulmonais. Pranašas ﷺ pasakė: **„Savo gailestingumu, meile ir užuojauta vienas kitam tikintieji panašūs į vieną kūną: kai kurią nors jo dalį ištinka liga, visas kūnas į ją sureaguoja nemiga ir karščiu.“¹⁸⁵**

2 – Islamas kviečia dirbti vardan visų musulmonų gerovės. Pranašas ﷺ pasakė: **„Nė vienas iš jūsų nepatikėjo (pilnai) tol, kol savo broliui nelinki to paties, ko trokšta sau.“¹⁸⁶**

3 – Islamas kviečia sunkiu metu būti kartu su musulmonais. Pranašas ﷺ pasakė: **„Tarpusavio santykiuose musulmonai panašūs į statinį, kurio atskiros dalys viena kitą palaiko“ - ir, tai pasakęs, jis supynė savo rankų pirštus.“¹⁸⁷**

4 – Islamas kviečia padėti musulmonams, jei jiems reikia pagalbos. Allahas Aukščiausiasis sako:

¹⁸³ „As-Silsila as-Sachycha“ (3/106)

¹⁸⁴ Achmad (8393), Šuaib Al-Arnaut *chadisq* įvertino geru.

¹⁸⁵ Al-Bukhari (5665)

¹⁸⁶ Al-Bukhari (13)

¹⁸⁷ Al-Bukhari (2314)

„O jeigu jie paprašys jūsų pagalbos tikėjimo (reikaluose), tai jūs turite padėti, jeigu tik tai nebus prieš tautą, su kuria sudarėte sutartį. Ir Allahas mato tai, ką jūs darote!“ (Koranas, 8:72)

5 – Islamas uždraudė žeminti musulmonus. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Kiekvieną žmogų, kuris nepadėjo musulmonui, kai pažeidžiama jo teisė į neliečiamybę bei užgaunama jo garbė, Allahas būtinai paliks tokį žmogų be pagalbos, kai jam jos reikės; ir kiekvienam žmogui, kuris padės musulmonui, kada užgaunama jo garbė ar jį žemina, Allahas padės šiam žmogui ten, kur jis lauks Jo pagalbos.“¹⁸⁸**

¹⁸⁸ Abu Daud (4884), Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

Islamiškoji moralė

Islamas atėjo ištobulinti moralės. Pranašas ﷺ pasakė: **„Mane pasiuntė ištobulinti teisingą ir garbingą būdą (charakterį).“** 189

Islamas kviečia į gėrį ir draudžia neprideramą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Būk atlaidus, žadink gėriui ir šalinkis tamsuolių!“ (Koranas, 7:199)

Kartą Allaho Pasiuntinys ﷺ žmonių paklausė: **„Ar žinote, kas yra neturtėliai?“** Jie atsakė: **„Neturtėliais yra tie, kurie neturi nei pinigų, nei turto.“** Tada Pranašas ﷺ pasakė: **„Iš tiesų, neturtėliu iš mano bendruomenės bus tas, kuris Prikėlimo dieną atsineš maldas, pasninkus ir *zakiatą*, bet paaiškės, jog jis kažką įžeidė, kažką apšmeižė, pasisavino kažkieno turta, praliejo kažkieno kraują, ir kažkam sudavė, ir tuomet kai kurie jo gerieji darbai bus atiduoti tam, o kiti – kitam, ir jei jo gerieji darbai baigsis anksčiau, nei bus su visais atsiskaityta, tada jam pridės dalį nuskriaustųjų nuodėmių ir, galiausiai, įmes jį į Pragarą.“** 190

Allaho Pasiuntinys ﷺ išaiškino, koku keliu eiti musulmonui santykiuose su kitais žmonėmis. Jis ﷺ pasakė: **„Saugokis draudžiamų dalykų, ir garbinime būsi geriausiu iš žmonių! Pasitenkink tuo, ką tau suteikė Allahas, ir būsi iš**

¹⁸⁹ Al-Chakim (4221), Al-Albani chadisą įvertino patikimu.

¹⁹⁰ Muslim (2581)

žmonių pačiu turtingiausiu. Būk geru savo kaimynams, ir tu tapsi tikinčiu; linkėk žmonėms to, ko norėtum sau, ir tapsi musulmonu. Ir mažiau juokis, nes dažnas juokas žudo širdį.“¹⁹¹

Pranašas ﷺ pasakė: „Musulmonas yra tas, kurio liežuvis ir rankos kitiems žmonėms yra saugūs. Tikrasis kovotojas Allaho kelyje yra tasai, kuris liovėsi daręs tai, ką uždraudė Allahas.“¹⁹²

Islamas įsakymais ir draudimais siekia sukurti tvirtą ir harmoningą visuomenę.

Trumpai prisiminkime kai kuriuos islamo draudimus

1) Daugiadievyستė – ko nors kito šalimais Allaho garbinimas. Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų Allahas nedovanoja, jeigu Jam priduriami bendrininkai, bet dovanoja, kas mažiau už šitą, tam, kam panorės.“ (Koranas, 4:48)

2) Burtai. Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, pranešė, kad Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „**Saugokitės septynių pražūtingų nuodėmių: daugiadievyستės, burtų...**“¹⁹³

3) Neteisingumas ir engimas, kuris apima kitų žmonių teisių pažeidimą: tiek žodžiais, tiek ir veiksmais. Allahas Aukščiausiasis sako:

¹⁹¹ At-Tirmizi (2305), Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

¹⁹² Al-Bukhari (10)

¹⁹³ Al-Bukhari (5431)

„Sakyk: „Viešpats mano uždraudė šlykštybes, tas kurios aiškios ir slaptos, nuodėmę ir piktadarystę be teisės, ir priskirti Allahui bendrininkus, apie ką Jis nesiuntė jokio įrodymo, ir kad kalbėtumėte apie Allahą tai, ko jūs nežinote.“ (Koranas, 7:33)

4) Neteisėta žmogžudystė. Allahas Aukščiausiasis sako:

“O jeigu kas užmuš tikintįjį sąmoningai, tai nuobauda jam – Pragaras, kuriame jis bus amžinai. Ir užsirūstins ant jo Allahas, ir jį prakeiks, ir paruoš jam didelę kančią!” (Koranas, 4:93)

5) Giminytės ryšių nutraukimas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O gal jūs, jeigu atsiversite, skleisite nešvankybę žemėje ir traukysit giminiškus saitus. Tai – tie, kuriuos prakeikė Allahas. Jis apkurtino juos ir apakino jų akis.“ (Koranas, 47:22-23)

Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Neįžengs į Rojų giminytės ryšius nutraukiantis žmogus.“¹⁹⁴**

Giminytės ryšių nutraukimas reiškia savo giminaičių nelankymą, jų reikalų ignoravimą, aroganciją jų atžvilgiu, jų apleidimą, jiems tapus silpnais ir varganais. Jei žmogus duoda labdarą svetimam vargšui - tai įprasta labdara, bet jei jis padeda vargšui giminaičiui – tai ir labdara, ir giminytės ryšių palaikymas. Jei žmogus vargšas ir negali išlaidauti savo giminaičiams, jis privalo domėtis jų reikalais, būtų su jais švelnus, perdavinėti jiems sveikinimus ir būti draugiškas.

¹⁹⁴ Muslim (2556)

Pranašas ﷺ pasakė: „**Palaikykite savo giminystės ryšius bent pasisveikinimu.**“¹⁹⁵

6) Svetimavimas ir visa, kas gali prie jo privesti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir nesiartinkite prie svetimavimo, juk tai – šlykštybė ir blogas kelias!“ (Koranas, 17:32)

Vienu iš svetimavimo draudimo tikslų yra garbės, aukštos moralės ir visos visuomenės apsauga nuo supuvimo, o taipogi giminystės apsaugojimas nuo painiavos, ir kad palikimo negautų tas, kuriam jis nepriklauso. Svetimavimo draudimas užkerta kelią santuokai tarp artimų giminaičių ir apsaugo islamišką visuomenę nuo subyrėjimo bei venerinių ligų plitimo. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „**O muhadžirai! Jūs būsite išmėginti penkiais dalykais, ir aš ieškau prieglobsčio pas Allahą nuo to, kad jūs juos patys pamatytumėte! Jei svetimavimas paplis žmonėse taip, kad jie net pradės tai daryti atvirai, tuomet tarp jų pasklis maras ir badas, kurių nebuvo iki jų.**“¹⁹⁶

7) Homoseksualizmas. Allahas, pasakodamas apie pranašo Loto, tebūnie jam taika, tautą, pasakė:

„Ir kuomet atėjo Mūsų įsakymas, (miesto) viršų padarėme apačia ir užgriuvo juos lietus akmenų iš sukietinto molio, tavo Viešpaties ženklais pažymėtų. Netoliese jie yra nuo neteisingųjų!“ (Koranas, 11:82-83)

¹⁹⁵ Aš-Šihab (654), Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

¹⁹⁶ Ibn Madžah (4019), Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

Tas, kuris atlieka panašius veiksmus, lai tikisi tokios pačios bausmės!

8) Neteisėtas našlaičio turto užvaldymas. Tai yra silpnųjų teisių nepaisymas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų tie, kurie ryja našlaičių turta, būdami neteisūs, tik užpildo savo pilvus ugnimi, ir degs jie liepsnose!“ (Koranas, 4:10)

Allahas Aukščiausiasis išimtinai leido neturtingam našlaičio globėjui iš jo turto paimti tik tiek, kiek būtina jo paties naudai – mainais į darbą ir visų būtinausių našlaičio poreikių patenkinimą. Čia priklauso maistas ir rūbai, bei našlaičio pinigų investavimas į naudingus projektus, kurie ateityje atneštų jam naudos. Tai įrodo Allaho Aukščiausiojo žodžiai:

„Kas turtingas, tebūnie taupus; o kas neturtingas, tevalgo pagarbiai.“ (Koranas, 4:6)

9) Melagingas liudijimas. Islamas melagingą liudijimą laiko viena sunkiausių nuodėmių, nes jis priveda prie kitų žmonių teisių pažeidimų ir neteisybės plitimo. Melagingas liudijimas – pagalba neteisingume tam, už kurį liudijama. O to, prieš kurį paliudyta, atžvilgiu - pažeidžiamos jo teisės.

Kartą Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Ar pranešti jums, kokios nuodėmės pačios sunkiausios?“** - ir pakartojo šį klausimą tris kartus. Jie pasakė: **„Būtinai, Allaho Pasiuntiny!“** Tada jis pasakė: **„Tai – bendrininkų Allahui priskyrimas ir nepagarba tėvams.“** Tai sakydamas Pranašas ﷺ gulėjo ant šono, paskui atsisėdo ir pasakė: **„Ir iš tiesų tai – šmeižiančios kalbos ir melagingas liudijimas!“** -

ir jis kartojo šiuos žodžius, kol aš pasakiau: „O, jei tik jis nutiltų!“¹⁹⁷

10) Azartiniai žaidimai. Panašūs dalykai priveda prie žmogaus jėgų ir galimybių iššvaistymo. Azartiniai žaidimai neduoda jokios naudos nei žmogui, nei visuomenei. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Vynas (svaigalai), azartiniai žaidimai, gyvuliai paaukoti stabams, būrimas strėlyčių laidymu – niekšybės, šėtono išmonė. Tai šalinkitės šito, – galbūt tapsite laimingi!“ (Koranas, 5:90)

Net jei kas nors laimi azartinius žaidimus, tuo pačiu, neteisėtai užvaldo svetimą turtą. Išlošti siekiantis žmogus griebiasi gudrybių ir klastos. Taipogi jis gali ir pralaimėti savo turtą, o kad atsiloštų, jis pasiruošęs bet kam, net vagystei ar grobimui!

11) Melaginga priesaika. Tai pražūtinga priesaika, kuria žmogus siekia užvaldyti kito žmogaus turtą. Ši priesaika laikoma pražūtinga, nes ja prisiekusysis save pasmerkia pakliuvimui į Ugnį. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų tie, kurie parduoda sutartį su Allahu ir savo priesaikas už menką kainą, - nėr jiems dalios Paskutiniajame gyvenime ir nesikalbės su jais Allahas, ir nežiūrės į juos Prikėlimo dieną, ir neišskaistins jų; ir kančia jiems – skausminga!“ (Koranas, 3:77)

¹⁹⁷ Al-Bukhari (5631)

Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „**Kas nukirto musulmono teisę savo melaginga priesaika, tam Allahas padarė Ugnį privalomą ir Rojų uždraustą.**“¹⁹⁸

12) Savižudybė. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir nežudykite savęs patys (vieni kitų). Iš tiesų Allahas – jums Gailestingas! O kas daro tai iš nesantaikos ir neteisybės, tą Mes supleškinsim Ugnyje. Tai lengva Allahui!“ (Koranas, 4:29-30)

Pranašas ﷺ pasakė: „**Kas save kažkuo nužudė, tas Teismo dieną tuo daiktu bus nubaustas.**“¹⁹⁹

13) Melas ir išdavystė. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O tie, kurie patikėjot! Neišdavinėkite Allaho ir Pasiuntinio ir neišdavinėkite jums patiktų dalykų sąmoningai.“ (Koranas, 8:27)

Pranašas ﷺ pasakė: „**Išsiskiriantieji keturiomis (savybėmis) yra veidmainiai pilna šio žodžio prasme, o tas, kuriam būdinga bent viena iš šių savybių, turi vieną iš veidmainių savybių tol, kol jos neatsikratys. Panašios savybės būdingos tam, kuris išduoda, kai jam patikima; meluoja, kai apie ką nors pasakoja; nesilaiko sutarties ir elgiasi neteisėtai kai su kuo nors nesutinka.**“²⁰⁰ Kitoje *chadiso* versijoje sakoma: „...nepaisant to, kad šis žmogus meldžiasi, pasninkauja ir save laiko musulmonu.“²⁰¹

¹⁹⁸ Muslim (137)

¹⁹⁹ Muslim (110)

²⁰⁰ Al-Bukhari (34)

²⁰¹ Muslim (78)

14) Vienas kito vengimas ir tarpusavio neapykanta. Pranašas ﷺ pasakė: **„Nepavydėkite vieni kitiems, atsisakykite abipusės neapykantos, neatsukinėkite vieni kitiems nugarų ir būkite broliais, o Allaho vergai! Neleidžiama musulmonui apleisti savo brolio musulmono ilgiau nei tris dienas.“**²⁰²

Allaho Pasiuntinys ﷺ paaiškino pražūtingas neapykantos, kuri dažniausiai yra visų formų pagiežos priežastimi, pasekmes. Jis ﷺ pasakė: **„Sėlina link jūsų liga, kuri buvo būdinga iki jūsų gyvenusioms bendruomenėms – pavydas ir neapykanta. Tai skutanti neapykanta. Aš nesakau, kad ji nuskuta plaukus, bet ji nuskuta religiją! Prisiekiu Tuo, Kurio Rankoje mano siela, jūs neižengsite į Rojų, kol neįtikėsite, ir jūs neįtikėsite, kol nepamilsite vienas kito. Tad ar nenurodyti man jums to, kas jумыse visa tai sutvirtintų? Platinkite tarpusavyje pasisveikinimą.“**²⁰³

15) Prakeiksmas, įžeidinėjimai ir užgauliojimai. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Tikinčiajam nebūdinga nei juodinti, nei prakeikinėti, nei elgtis nederamai, nei blevyzgoti.“**²⁰⁴

Net jei kas nors juodina musulmoną, dera kreiptis į Allahą su maldavimu už tokį žmogų, kad Jis atvestų jį į Tiesų kelią, ir nedera prašyti Allaho jo nenaudai. Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas pranešė, jog kartą Allaho Pasiuntiniui ﷺ pasakė: **„Kreipkis į Allahą su maldavimu**

²⁰² Muslim (2559)

²⁰³ At-Tirmizi (238), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

²⁰⁴ Achmad (3948), Šaib Al-Arnaut perdavimo grandinę įvertino gera.

prieš daugiadievius.“ Į tai jis ﷺ atsakė: „Mane pasiuntė ne prakeikti, bet parodyti gailestingumą!“²⁰⁵

16) Godumas ir šykštumas. Islamo požiūriu visas turtas priklauso Allahui. Jis suteikė žmogui tam tikrą turtą kaip kažką, duotą saugojimui. Todėl žmogus privalo leisti turtą sau ir tiems, kuriuos jis privalo išlaikyti. Jis negali užmiršti savo stokojančių brolių teisių. Pranašas ﷺ pasakė: **„Kokia liga bjauresnė už godumą?“²⁰⁶**

Allaho Pasiuntinys ﷺ išaiškino pražūtingas pasekmes, kurias visuomenė patiria dėl šykštumo, sakydamas: **„Bijokite neteisybės, nes, iš tiesų, neteisybė Prikėlimo dieną virs tirsta tamsa, ir bijokite šykštumo, nes, iš tiesų, šykštumas pražudė gyvenusius iki jūsų, paskatinęs pralieti vienam kito kraują ir leisti daryti tai, kas jiems buvo uždrausta.“²⁰⁷**

Islamą religijos požiūriu, savarankiško žmogaus, nepadedančio savo stokojantiems broliams, tikėjimas yra silpnas. Pranašas ﷺ pasakė: **„Dvi savybės nesivienija tikrajame tikinčiajame – tai godumas ir blogas charakteris.“²⁰⁸**

17) Švaistymas – turto vartojimas ne pagal paskirtį. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir duok giminaičiui, kas jam priklauso, ir neturtėliui, ir keleiviui ir nešvaistyk be saiko, – juk švaistūnai – šėtonų

²⁰⁵ Muslim (2599)

²⁰⁶ „*Sachych al-Džami as-Saghyr*“ (2578)

²⁰⁷ Muslim (2578)

²⁰⁸ At-Tirmizi (1962), *chadisas* patikimas dėl daugybės perdavimo grandinių.

broliai, o šėtonas savo Viešpačiui nedėkingas.“ (Koranas, 17:26-27)

Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „**Iš tiesų Allahas Aukščiausiasis jums uždraudė nesiklausyti motinų, nemokėti to, ką jūs privalote sumokėti, prašyti to, kam jūs neturite teisės, gyvas užkasinėti naujagimes mergaites bei peiktinu laiko tuščiažodžiuvią, nereikalingus klausimus ir švaistymą.**“²⁰⁹

18) Kraštutinumai ir nesaikingumas religijoje. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Allahas nori jums palengvinimo, o ne apsunkinimo.“ (Koranas, 2:185)

Pranašas ﷺ pasakė: „**Iš tiesų religija yra lengva, bet kai kas nors pradeda su ja kovoti, ji jį nugali, tad laikykitės to, kas teisinga, ir artėkite, ir dėliaukitės.**“²¹⁰

19) Pasipūtimas ir arogancija. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nenukreipinėk savo skruostų nuo žmonių ir nevaikščiok užrietęs nosį. Iš tiesų Allahas nemyli visokių pasipūtėlių, pagyrūnų! Ir derink savo žingsnius, ir nuleisk savo balsą: juk pats nemaloniausias iš balsų, - žinoma, asilų balsas.“ (Koranas, 31:18-19)

Pranašas ﷺ pasakė: „**I Rojų neižengs tas žmogus, kurio širdyje yra bent dulkelės svorio arogancija.**“ Tai išgirdęs, vienas žmogus sušuko: „**Bet juk žmogui norisi, kad**

²⁰⁹ Al-Bukhari (2277)

²¹⁰ Al-Bukhari (39)

jo rūbai ir apavas būtų gražūs!“ Į tai Pranašas ﷺ pasakė: „Iš tiesų Allahas yra gražus, ir Jis myli grožį. O arogancija – tai tiesos nepriėmimas ir paniekos kitiems žmonėms rodymas.“²¹¹

Allaho Pasiuntinys ﷺ apie pasipūtimą pasakė: „Prikėlimo dieną Allahas nepažvelgs į tą, kuris vilko savo rūbus iš puikybės.“²¹²

20) Šnipinėjimas, žmonių paslapčių viešinimas, bloga nuomonė apie juos ir piktžodžiavimas jiems už nugarų. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O tie, kurie patikėjote! Venkite daugelio spėlionių! Juk kai kurios spėlionės – nuodėmė; ir nesekite vienas kito, ir tegu vieni iš jūsų neapkalbinėja už akių kitų. Negi įsigeis kuris nors iš jūsų valgyti savo brolio mėsą, kai jis mirė? Juk jūs pajutote šleikštulį, tad bijokite Allaho – juk Allahas – Priimantis atgailą, Maloningas!“ (Koranas, 49:12)

Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „Ar jums žinoma, kas yra apkalbos? Tai kada apie brolių kalbi tai, kas jam nepatiktų. Jei jam būdinga tai, ką apie jį pasakei, reiškia tu jį apkalbi, o jei jis ne toks, reiškia, tu jį šmeiži.“²¹³

Islamas draudžia klausytis svetimų pokalbių. Pranašas ﷺ pasakė: „Prikėlimo dieną žmonių pokalbių, jiems to nenorint, pasiklausiusiojo ausis užpils lydytų švinu.“²¹⁴

²¹¹ Muslim (91)

²¹² Al-Bukhari (3465)

²¹³ Muslim (2589)

²¹⁴ Al-Bukhari (6635)

21) Piktdžiuga. Pranašas ﷺ pasakė: „**Nesidžiauk savo brolio nelaime, nes tuomet Allahas jo pasigailės, o išbandys tave!**“²¹⁵

22) Draudžiama kištis į svetimus reikalus. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „**Vienu iš islamo gero išpažinimo požymių yra žmogaus atsisakymas visko, kas su juo nesusiję.**“²¹⁶

23) Vadinti vieniems kitus įžeidžiančiomis pravardėmis, įžeidinėti žodžiais, veiksmais ar net gestais, nes Allahas Aukščiausiasis pasakė:

„O jūs, kurie patikėjot! Tegul vieni žmonės nesityčioja iš kitų; galimas daiktas, kad jie – geresni už juos! Ir tegul vienos moterys nesityčioja iš kitų moterų; galimas daiktas, jos – geresnės už jas! Neskriauskite patys savęs ir nevadinkite vieni kitų įžeidžiančiomis pravardėmis. Šlykštus žodis „pasileidimas“ tada, kai patikėjote. O kurie neatgailaus, tie – neteisingieji.“ (Koranas, 49:11)

24) Teisėjo neteisingumas, kurį jis gali parodyti priimdamas sprendimą. Islame teisėjas yra vykdomosios valdžios atstovas, įgyvendinantis Allaho *šariją*. Jei teisėjas buvo neteisingas, reiškia, kad jis neišsaugojo to, kas jam buvo patikėta. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O kas nusprendžia ne pagal tai, ką atsiuntė Allahas, tai šitie – netikintieji.“ (Koranas, 5:44)

Pranašas ﷺ pasakė: „**Teisėjai būna trijų tipų: vienas iš jų įžengs į Rojų, o du – į Ugnį. Į Rojų įžengė tasai žmogus,**

²¹⁵ At-Tirmizi (2506), kuris įvertino *chadisq* geru, o Al-Albani – silpnu.

²¹⁶ Ibn Hibban (229), Al-Albani įvertino *chadisq* patikimu.

kuris žinojo tiesą ir nusprendė pagal ją. O tas, kuris žinojo tiesą ir priėmė neteisingą sprendimą, pakliūs į Ugnį; ir tas, kuris priėmė žmonėms sprendimą nežinodamas tiesos, taipogi atsidurs Ugnyje.“²¹⁷

25) Savo šeimos moterų nepavyduliavimas ir pasitenkinimas, kai kas nors su jomis elgiasi vulgariai. Pranašas ﷺ pasakė: **„Prikėlimo dieną Visagalis ir Didis Allahas nepasižiūrės į tris: į tą, kuris negerbia savo tėvų; į moterį, kuri supanašėjusi su vyrais; ir į nepavyduliaujantį vyrą.“²¹⁸**

26) Vyrų supanašėjimas su moterimis ir moterų – su vyrais. Allaho Pasiuntinys ﷺ prakeikė vyrus, supanašėjusius su moterimis, ir moteris, supanašėjusias su vyrais.²¹⁹

27) Priekaištavimas dėl padaryto gero. Pranašas ﷺ pasakė: **„Perspėju jus dėl priekaištų už padarytą gerą, nes, iš tiesų, jie padaro padėką negaliojančia ir sunaikina apdovanojimą.“ Po to Pranašas ﷺ pacitavo Allaho žodžius:**

„O jūs, kurie patikėjote! Nesielkite taip, kad dosnios jūsų labdaros virstų tuščiais priekaištais ir įžeidimais.“ (Koranas, 2:264)²²⁰

28) Reikalavimas grąžinti dovaną. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Žmogus, kuris susigrąžina dovaną panašus į šunį, kuris vemia ir paskui ėda savo vėmalus.“²²¹**

²¹⁷ Abu Daud (299), Al-Albani įvertino *chadisą* patikimu.

²¹⁸ An-Nisai (80), Al-Albani *chadisą* įvertino geru, patikimu.

²¹⁹ Al-Bukhari (5546)

²²⁰ Al-Kurtubi (2/271)

²²¹ Al-Bukhari (2449)

29) Piktžodžiavimas. Žmogui, platinančiam žmonėse nesantaiką keliančius žodžius, pažadėta žiauri bausmė. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tad nepasiduok bet kuriam mėgėjui prisiekinėti, niekingajam šmeižikui, išnešiojančiam paskalas.“ (Koranas, 68:10-11)

Pranašas ﷺ pasakė: **„Liežuvautojas neįžengs į Rojų.“**²²²

Visiems žinoma, kad paskalų nešiojimas priveda prie tarpusavio priešiškumo ir vienas kito vengimo. Allaho Pasiuntinys ﷺ tai uždraudė, sakydamas: **„Neleidžiama musulmonui nutraukti santykių su savo broliu ilgiau nei trim dienom. Praėjus šiam laikotarpiui vienas iš jų privalo priėti ir pasveikinti kitą, ir jei antrasis atsakys į sveikinimą, abu bus apdovanoti, bet jei antrasis neatsakys, jam bus nuodėmė, o pasisveikinusysis bus jos išvengęs.“**²²³

Paskalų pasekmė yra blogos nuomonės apie žmones plitimas, o taipogi šnipinėjimas, kad būtų įsitikinta žmogų pasiekusių žodžių teisingumu. Tokiu būdu paskalos priveda prie kelių nuodėmių padarymo, kurias uždraudė Allahas:

„Juk kai kurios spėlionės – nuodėmė; ir nesekite vienas kito.“ (Koranas, 49:12)

30) Puikybė prieš silpnuosius: tiek fiziškai silpnesnius, tiek ir materialiai. Puikybė uždrausta, kad visuomenėje viešpatautų gailėstingumas, meilė ir brolybė. Allahas Aukščiausiasis sako:

²²² Muslim (105)

²²³ Al-Bukhari (5727)

„Ir garbinkite Allahą ir nedievinkite šalia Jo ko nors kito. Darykite gera tėvams ir artimiesiems, ir našlaičiams, ir neturtėliams, ir kaimynui iš artimųjų, ir kaimynui, kuris nėra iš artimųjų, ir keliauninkui, ir tam, ką užvaldė jūsų dešinės. Iš tiesų Allahas nemyli tų, kurie pasipūtę ir pagyrūnai.“ (Koranas, 4:36)

31) Paveldėtojams kenkiantis testamentas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš to, kai atskaičiuojama tai, kas pažadėta, arba skolos, nepadarant skriaudos, pagal Allaho įstatymą.“ (Koranas, 4:12)

Draudžiamas maistas, gėrimai ir rūbai

Islamas draudžia:

1) Visų rūšių alkoholinius gėrimus ir narkotikus, nepriklausomai nuo jų vartojimo būdo: maisto, gėrimo, cigarečių ar injekcijų pavidalu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Vynas (svaigalai), azartiniai žaidimai, gyvuliai paaukoti stabams, būrimas strėlyčių laidymu – niekšybės, šėtono išmonė. Tai šalinkitės šito, – galbūt tapsite laimingi! Šėtonas trokšta sukurstyti tarp jūsų nesantaiką ir neapykantą su vynu ir azartiniais žaidimais, ir nukreipti jus nuo Allaho paminėjimo ir nuo maldos. Argi nenustosite tai darę?“ (Koranas, 5:90-91)

Islamas užkerta kelią visų rūšių svaigalams, bei sukliudo siekiantiems iš jų užsidirbti. Pranašas ﷺ pasakė: **„Allahas prakeikė alkoholį ir tą, kuris jį geria, ir tą, kuris jį pila, ir tą, kuris jį parduoda, ir tą, kuris jį perka, ir tą, kuris jį gamina, ir tą, kuriam jį gamina, ir tą, kuris jį neša, ir tą, kuriam jį atneša.“**²²⁴

Griežta bausme už svaigalus islamas apsaugo žmogaus protą ir jausmus nuo visko, kas gali pakenkti jų funkcionavimui. Nes islamas žmogų nori matyti žmogumi, o ne gyvuliu, praradusiu gebėjimą suvokti. Visiems žinoma, kad nuo alkoholio ar narkotikų priklausomas žmogus pasiruošęs bet kam, kad gautų pinigų eilinei jų dozei. Toks žmogus geba net vogti ar žudyti! Čia taipogi reiktų pridurti ir pasikėsinimą į

²²⁴ Al-Chakim (2235), Šuaib Al-Arnaut įvertino *chadisą* patikimu.

garbę. Būtent todėl islamas alkoholi vadina „visų sunkių nuodėmių motina“.

2) Maistui vartoti kiaulieną ir viską, kas paminėta šioje *ajoje*:

„Uždrausta jums dvėseliena ir kraujas, ir kiauliena, ir tai, kas paskersta ne vardan Allaho, ir tai, kas pasmaugta, kas buvo žiauriai nudobta, užsimušė krisdamas iš aukščio, ir kas užbadyta ragais arba sudraskyta žvėries, – išskyrus tai, ką papjausite pagal ritualą, – ir tai, kas paskersta aukojimams, ir draudžiama dalintis strėlės metimu. Visa tai – nešvarybės.“ (Koranas, 5:3)

3) Maistui vartoti bet ką, kas buvo paskersta nepaminėjus Allaho vardo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir nevalgykite to, virš ko nebuvo ištartas vardas Allaho: tai juk nedorybė.“ (Koranas, 6:121)

4) Vartoti maistui plėšriųjų gyvūnų, turinčių iltis, mėsą: liūtų, tigrų, vilkų ir t.t., o taipogi ir plėšriuosius paukščius: sakalus, erelius ir t.t.

5) Viską, kas gali pakenkti žmogaus kūnui, kaip, pavyzdžiui, rūkymas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir nežudykite savęs patys (vieni kitų). Iš tiesų Allahas – jums Gailestingas!“ (Koranas, 4:29)

6) Vyrams draudžiamas šilkas ir auksas. O moterims jie leidžiami. Pranašas ﷺ pasakė: **„Šilkas ir auksas leidžiami**

mano bendruomenės moterims ir draudžiami jos vyrams.“²²⁵

²²⁵ Achmad (19662), Šuaib Al-Arnaut chadisa įvertino patikimu dėl daugybės perdavimo grandinių.

Priminsime kai kuriuos islamo įsakymus ir paliepimus

1 – Islamas kviečia būti teisingiems: tiek žodžiais, tiek ir veiksmais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų Allahas įsako teisingumą, geradarystę ir dovanas artimiesiems; ir Jis draudžia niekšybes ir nusikaltimus. Jis ragina jus: galgi atsitokėsite!“ (Koranas, 16:90-91)

Kai pirmasis teisingasis kalifas Abu Bakr As-Siddik, tebūnie Allahas juo patenkintas, gavo valdžią, jis pasakė: „Silpnasis iš jūsų mano akyse yra stiprus tol, kol nesuteiksiu jam jo teisės, Allahui leidus. O stiprusis iš jūsų mano akyse yra silpnas tol, kol neatimsiu iš jo to, kas jam teisėtai nepriklauso, jei tokia Allaho valia... Pakluskite man tol, kol aš dėl jūsų paklūstu Allahui ir Jo Pasiuntiniui, o jei aš nepaklusčiau Allahui – jūs nepakluskite man.“ 226

Teisingumas, be išimčių, būtinas visur, visada ir visiems. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O kuomet jūs kalbate, tai būkit teisingi, kad ir su giminaičiais, ir būkite ištikimi susitarimui su Allahu. Tai Jis jums prisakė – galbūt atsiminsite!“ (Koranas, 6:152)

Teisingu privaloma būti tiek pasitenkinimo, tiek ir pykčio akimirka; tiek musulmonui, tiek ir nemusulmonui. Allahas Aukščiausiasis sako:

²²⁶ Ibn Kasyr „*Al-Bidaja ua an-Nihaja*“

„O jūs, kurie patikėjote! Būkite tvirti dėl Allaho, tikrieji liudininkai. Te nepastumia jūsų žmonių neapykanta jums į nuodėmę. Būkite teisingi, tai – arčiau dievobaimingumo.“ (Koranas, 5:8)

Kartais, jei to reikalauja aplinkybės, teisingumui net reikia priversti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes jau siuntėme Savo pasiuntinius su aiškiais ženklais ir nuleidome sykiu su jais Knygą ir svarstyklės, kad žmonės gyventų teisybėje. Ir nuleidome geležį; joje didelė jėga ir nauda žmonėms“ (Koranas, 57:25)

Šios *ajos* komentare Ibn Taimija, tebūnie Allahas jam gailestingas, pasakė: „Pasiuntinių ir Rašto atsiuntimo tikslas yra teisingas Allaho bei žmonių teisių išpildymas. O jeigu jie nususuktų nuo Rašto, juos reiktų ištaisyti geležimi (t. y. jėga).“²²⁷

2 – Islamas kviečia būti nesavanaudiškais, liudijant tikrąją meilę. Nesavanaudiškumas teigiamai veikia visą visuomenę ją sutvirtindamas. Allahas Aukščiausiasis apie tuos, kurie pirmenybę teikia kitiems žmonėms ir siekia suteikti jiems gerį pirmiau savęs, pasakė:

„Jie suteikia jiems pirmenybę, nors ir jaustų suvaržymus. Kas apsaugotas nuo savo paties šykštumo, - tie laimingi!“ (Koranas, 59:9)

3 – Islamas kviečia draugauti su geriausiaisiais ir gerbiamiausiaisiais žmonėmis, ir šalintis blogų žmonių. Allaho Pasiuntinys ﷺ pateikė pavyzdį, kas būna, kai žmogus draugauja su teisuoliais,

²²⁷ „*Madžmu al-Fataua*“ (28/263)

ir kai žmogus draugauja su nedorais žmonėmis: „Iš tiesų teisingasis draugas ir nedoras draugas panašūs į muskuso pardavėją ir kalvio dumplės pučiantį žmogų. Muskuso pardavėjas gali tau ką nors iš savo prekių padovanoti, arba tu gali iš jo ką nors nusipirkti, arba tu pajusi nuo jo sklindantį aromatą. O dumplės pučiantysis arba pradegins tau rūbą, arba tu pajusi nuo jo sklindantį dvoką.“²²⁸

4 – Islamas kviečia taikyti žmones, kai tarp jų kyla nesutarimai. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nėr gėrio daugelyje jų slaptų pokalbių, - nebent kas įsakė duoti išmaldos arba kvietė daryti gėrį, arba įvedinėjo santaiką tarp žmonių. Ir jeigu kas daro tai, siekdamas Allaho malonės, tam Mes dovanojame didelę dovaną.“ (Koranas, 4:114)

Žmonių sutaikymas islame laikomas ne mažiau svarbiu nei maldos atlikimas, pasninkas ir kitų rūšių garbinimas, nes Pranašas ﷺ pasakė: „Ar pranešti jums, kas yra laipsniu geriau už pasninką, maldą ir labdarą?“ Jie atsakė: „Taip, būtinai!“ Jis ﷺ atsakė: „Nesutariančių pusių sutaikymas, nes, iš tiesų, jų nesantaika – griovimas.“²²⁹

Vardan besivaidijančių pusių sutaikymo, širdžių suartinimo ir suvienijimo, islamas net leidžia melą. Pranašas ﷺ pasakė: „Aš nelaikau melagiu žmogaus, kuris bando sutaikyti žmones, sako jiems kažką gera, nesitikėdamas nieko kito, išskyrus jų susitaikymo; žmogaus, kuris tai sako

²²⁸ Al-Bukhari (5214)

²²⁹ At-Tirmizi (2509), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

karo metu; ir vyro, kuris bendrauja su savo žmona, ir žmonos, kuri bendrauja su savo vyru.“²³⁰

Pranašas ﷺ pasakė: „**Melagiu nelaikomas tas, kuris bando sutaikyti žmones, pranešdamas jiems ką nors gera.“²³¹**

5 – Islamas visais būdais kviečia į gerą ir draudžia peiktiną. Šis kvietimas garantuoja musulmonų bendruomenės saugumą ir apsaugojimą nuo neteisingumo, nedoros, teisių pažeidimų plitimo bei džiunglių įstatymo įsigalėjimo. Pranašas ﷺ pasakė: „**Kiekvienas iš jūsų, pamatęs blogį, privalo sustabdyti jį ranka; jei negali to padaryti – tada liežuvio; o jei ir šito negali padaryti – tada širdimi, ir tai yra silpniausias tikėjimas.“²³²**

Kvietimu daryti gera ir drausti peiktiną mokomi neišmanėliai, pažadinami nerūpestingieji, ištaisomi nuodėmiautojai ir padedama teisuoliui gyventi pagal Allaho įstatymus. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir padėkite vieni kitiems kilniuose darbuose ir dievobaimingume, bet nepadėkite nuodėmėje ir nesantaikoje.“ (Koranas, 5:2)

Allaho Pasiuntinys ﷺ pateikė pavyzdį, kas nutiks, jei visuomenė apleis kvietimą į gerį ir peiktino draudimą: „**Besilaikantįjį Allaho nustatytų ribų ir jas peržengiantįjį galima prilyginti žmonėms, traukiantiems burtus**

²³⁰ Abu Daud (4921)

²³¹ Al-Bukhari (2546)

²³² Muslim (49)

strėlytėmis, kad užimtų vietas laive, kuriame vieni gavo vietas viršutiniame denyje, o kiti – apatiniame. Kai žmonės iš apatinio denio norėdavo pasisemti vandens, jiems tekdavo praeiti pro esančius viršutiniame denyje, ir galiausiai jie tarė: „Ar nepadarius mums skylės denyje, kad per ją pasisemtume vandens, netrukdydami tų, kurie viršuje?“ Ir jeigu juos palikus vienus pačius ir tai, ką jie ketina padaryti, tai žūtų visi, o jei juos sustabdytų už rankos, tai išsigelbėtų patys ir išgelbėtų visus likusius.“²³³

Allahas Aukščiausiasis pranešė, kokia bausmė laukia už šio kvietimo apleidimą. Jis pasakė:

„Prakeikti tie iš Izraelio sūnų, kurie netikėjo Dovydo ir Jėzaus, Marijos sūnaus, liežuviais! Tai – už tai, kad jie nepaklausė ir peržengė leistinas ribas. Jie nesulaikydavo viens kito nuo smerktinų poelgių, kuriuos jie darė. Šlykštu tai, ką jie darė!“ (Koranas, 5:78-79)

Kvietimas į gerą ir peiktino draudimas turi tam tikras taisykles ir įstatymus:

- Kviečiantysis privalo žinoti, į ką jis kviečia ir dėl ko perspėja. Sufjan ibn Abd Allah As-Sakafi, tebūnie Allahas juo patenkintas, pranešė: **„Aš pasakiau: „Allaho Pasiuntiny, pasakyk man, ko privalau tvirtai laikytis?“ Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „Sakyk: „Allahas – mano Viešpats“, ir paskui būk tvirtas.“** Aš paklausiau: „Allaho Pasiuntiny,

²³³ Al-Bukhari (2361)

ko turėčiau bijoti labiausiai?“ Allaho Pasiuntinys ﷺ prilietė liežuvio galiuką ir pasakė: „Šito.“²³⁴

- Peiktino draudimas negali virsti dar didesniu blogiu.

- Kviečiantis į gerą ir draudžiantis peiktiną žmogus negali pats daryti to, kas draudžiama arba nevykdyti to, kas privaloma. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Kodėl jūs sakote tai, ko nedarote? Didžiai neapkenčia Allahas to, kad jūs kalbate tai, ko nedarote.“ (Koranas, 61:2-3)

- Kviečiantysis privalo būti švelnus ir pagarbus. Pranašas ﷺ pasakė: **„Gerumas visada papuošia tai, kame jis yra, o kai kas nors praranda gerumą – tai neišvengiamai priveda prie nešlovės.“²³⁵**

- Kviečiantysis privalo būti kantrus ir tvirtai kęsti nelaimės ir problemas, iškylančias kvietimo į gerą bei peiktino draudimo kelyje. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O sūnau mano! Atlikinėk maldą, liepk daryti tai, kas gera, ir sulaikyk nuo to, kas neleistina, ir išverk tai, kas tavo ištiko, - juk tai iš tvirtumo veikiant.“ (Koranas, 31:7)

6 – Islamas skatina gerą būdą. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Nėra nieko svaresnio, iš to, kas bus padėta ant svarstyklių, už gerą būdą.“²³⁶**

²³⁴ At-Tirmizi, Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

²³⁵ Muslim (2594)

²³⁶ „*Sachych al-Džami as-Saghyr*“ (5721)

Pranašas ﷺ mums pranešė apie apdovanojimą, kurį gaus gero būdo žmogus: „Iš tiesų man ir tiems, kurie Prikėlimo dieną bus arčiausiai manęs, pačiu artimiausiu bus tie iš jūsų, kurie yra geriausio būdo; o pačiais nekenčiamiausiai man ir tiems, kurie Prikėlimo dieną bus toliausiai nuo manęs, yra plepiai, pagyrūnai ir gražbyliai.“ Žmonės pasakė: „Allaho Pasiuntiny, mes žinome kas tokie „plepiai“ ir „pagyrūnai“, bet kas tokie „gražbyliai?“ Jis ﷺ pasakė: „Tai – pasipūtėliai.“²³⁷

7 – Islamas kviečia daryti gera. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „Daryk gera tiems, kurie jo nusipelno, ir tiems, kurie jo nenusipelno. Jei padarysi gera tam, kuris jo nusipelno, – pasielsi teisingai, o jei padarysi gera tam, kuris jo nenusipelno, tu – geradarys.“²³⁸

8 – Islamas įpareigoja žmogų tikrinti jį pasiekiančius pranešimus prieš ko nors imantis. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Jeigu ateis pas jus nedorėlis su žinia, tai pasistenkite iširti, kad iš nežinojimo nepakenktumėte kokiems nors nekaltiems žmonėms, nes jums teks dėl to gailėtis.“ (Koranas, 49:6)

9 – Islamas įsako nuoširdumą. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „Religija – tai nuoširdumas.“ Mes paklausėme: „Nuoširdumas kam?“ Jis ﷺ atsakė: „Allahui, Jo Knygai,

²³⁷ At-Tirmizi (2018), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

²³⁸ „Suna aš-Šichab“ (2018), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

Jo Pasiuntiniui, musulmonų valdovams ir musulmonų bendruomenei.“²³⁹

- Nuoširdumas Allahui yra tikėjimas Juo, Jo gražiaisiais vardais ir išaukštintais atributais; Jo Vienintelio garbinimas bei daugiadielvystės neigimas; pripažinimas to, kad Jis Vienintelis valdo visatą, ir tai ko Jis įsigeidė, buvo, o ko nenorėjo – nebuvo; Jo įsakymų vykdymas ir Jo draudimų šalinimasis.

- Nuoširdumas Allaho Knygai yra įsitikinimas, kad Koranas – Allaho Kalba, pasiųsta nuo Jo; kad Koranas – užbaigiantis dieviškasis Raštas; ir viskas, kas jame uždrausta – draudžiama, o viskas, kas jame leista – leidžiama; o taipogi, kad Koranas – tai kelias, kuriuo privaloma sekti.

- Nuoširdumas Allaho Pasiuntiniui ﷺ yra paklusimas jam tame, ką jis įsakė; tikėjimas tuo, ką jis pranešė; šalinimasis to, ką jis uždraudė; jo asmens gerbimas; sekimas jo *sunna* bei jos skleidimas žmonėse.

- Nuoširdumas musulmonų valdovams yra paklusimas jiems visur, jei tai leidžiama, kol jie neįsako ko nors nuodėmingo; gėrio jiems nurodymas; pagalba jiems jėga; nuoširdus švelnus patarimas; žmonių teisių priminimas.

- Nuoširdumas paprastiems musulmonams yra nurodymas jiems to, kas būtų jiems naudinga žemiškajame ir amžinajame gyvenime; pagalba sprendžiant jų problemas ir patenkinant jų poreikius; jų saugojimas nuo nelaimių; geri santykiai. Musulmonas privalo jiems linkėti to, ko nori sau.

Korane yra *aja*, kuri tiksliai apibūdina dosnumą:

²³⁹ Muslim (55)

„Ir nesielk taip, tarsi tavo ranka būtų pririšta prie kaklo (nebūk gobšus), ir nesiskėtriok su ja į visas puses (nebūk švaistūnas), kad netaptum niekinamas, apgailėtinas.“ (Koranas, 17:29)

10 – Islamas kviečia nuslėpti žmonių trūkumus ir skatina padėti žmonėms sunkiose situacijose. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „**Tą, kuris išvaduos tikintįjį iš vieno žemiškojo sielvarto, Allahas jį išvaduos iš vieno sielvarto Prikėlimo dieną; tą, kuris pridengs musulmoną, Allahas jį pridengs šiame pasaulyje ir amžinajame pasaulyje; o tam, kuris palengvins skolininkui, Allahas jam palengvins žemiškajame pasaulyje ir amžinajame. Allahas padės Savo vergui, kol vergas padės savo broliui.**“²⁴⁰

11 – Islamas įsako ir skatina būti kantriam: tiek vykdant Allaho įsakymus, tiek saugantis Jo draudimų. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tad iškęsk iki tavo Viešpats nuspręs, juk Mes nepaleidžiam tavęs iš akių. Ir šlovink savo Viešpatį, vos atsikėlęs!“ (Koranas, 52:48)

Taipogi pagirtina kantrybė ir dėl to, ką Allahas nulėmė, pavyzdžiui, jei žmogus vargšas, alkanas, sergantis arba patiria baimę. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes būtinai jus išbandysime truputėliu baimės, badu, turto, žmonių ir vaisių stygiumi, - pradžiugink gi kantruolius, - tuos, kurie, ištikti negandos, sako: „Iš tiesų mes priklausom Allahui, ir pas Jį sugrįžtame!“ Tai – tie,

²⁴⁰ Muslim (2699)

kuriems palaima iš jų Viešpaties ir malonė, ir jie – einantieji tiesiu keliu.“ (Koranas, 2:155-157)

12 - Islamas kviečia palikti neapykantą ir atleisti. Be jokios abejonės tokios savybės sutvirtina visuomenėje ryšius tarp žmonių bei nutolina juos nuo neapykantos ir ryšių nutraukymo. Allahas paruošė didžiulį apdovanojimą tam, kuriam būdingos šios savybės. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir skubėkite siekti atleidimo iš jūsų Viešpaties ir Rojaus sodų, kurių plotis – padangės ir žemė, paruošti dievobaimingiesiems; kurie aukoja ir džiaugsme, ir nelaimėj, užgniaužia pyktį ir atleidžia žmonėms. Iš tiesų Allahas myli darančius gera!“ (Koranas, 3:133-134)

13 – Islamas kviečia į blogį atsakyti gėriu, kad suartėtų žmonių širdys ir išnyktų jose neapykanta. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tad atstumk blogį gėriu ir tas, su kuriuo priešiški santykiai, tampa karščiausiu tavo draugu.“ (Koranas, 41:34)

Kai kurie islamiškosios moralės aspektai

Islamo *šarija* pateikė moralės sąvadą, formuojantį islamišką asmenybę. Visi musulmonai privalo siekti turėti šių savybių.

Valgymo etiketas

1 – Prieš valgymą reikia paminėti Allaho vardą, o pavalgius – Jį pašlovinti. Pageidautina valgyti ranka ir imti arčiausiai esantį maistą. Umar ibn Abu Salama, tebūnie Allahas juo patenkintas, perduotame *chadise* sakoma: „**Kai, būdamas visai jaunas, buvau Pranašo ﷺ namuose, aš beprotiškai griebdavau nuo padėklo, tada Pranašas ﷺ pasakė: „Jaunuoli, paminėk Aukščiausiąjį, valgyk dešine ranka ir tai, kas priešais tave.“**“²⁴¹

2 – Negalima peikti maisto, koks jis bebūtų. Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: „**Allaho Pasiuntinys ﷺ niekada nesiskundė maistu. Jei maistas patikdavo – jį valgydavo, o jei nepatikdavo – palikdavo.**“²⁴²

3 – Daug nevalgyti ir negerti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O sūnūs Adomo! Dėkitės savo papuošalus prie kiekvienos mečetės, valgykite ir gerkite, bet nešvaistykite: juk Jis nemyli švaistūnų! (Koranas, 7:31)

Pranašas ﷺ pasakė: „**Pati blogiausia talpa, kurią žmogus užpildo, yra jo skrandis. Adomo sūnui pakanka kelių maisto kąsnių, kad išlaikytų savo nugarą tiesią. Bet jei**

²⁴¹ Al-Bukhari (5093)

²⁴² Al-Bukhari (5093)

reikia daugiau, tada vienas trečdalis (skrandžio tūrio) – maistui, vienas trečdalis – gėrimui ir vienas trečdalis – kvėpavimo lengvumui.“ 243

4 – Nepageidautina pūsti ar kvėpuoti į indą. Ibn Abbas, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: „**Pranašas ﷺ uždraudė kvėpuoti ir pūsti į indus.**“²⁴⁴

5 – Negalima teršti maisto ar gėrimų, kuriuos vartos kiti žmonės. Pranešama, kad Abu Said Al-Chudri, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: „**Allaho Pasiuntinys ﷺ uždraudė teršti indus, iš kurių geriama.**“ T.y. uždraudė gerti iš indo kaklelio. ²⁴⁵

6 – Pageidautina nevalgyti vienumoje. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „**Susirinkite valgymui ir minėkite Allaho vardą, dėl ko jūsų maistas bus jums palaimintas.**“²⁴⁶

7 – Jei žmogų pakvietė valgyti kartu, būtina atsiklausti, jei norima pasikviesti dar ką nors.

Kartą vienas ansaras, vardu Šuaib, pakvietė penkis svečius, tarp kurių buvo Pranašas ﷺ. Bet su jais atėjo dar vienas žmogus ir Pranašas ﷺ pasakė: „Iš tiesų jis pasekė paskui mus, ir jei tu norėsi, leisi jam užėiti, bet jei panorėsi, kad jis grįžtų – jis sugrįš.“ Ir Abu Šuaib pasakė: „Aš jam leidžiu.“²⁴⁷

²⁴³ Ibn Hibban (5236), Šuaib Al-Arnaut *chadisq* įvertino patikimu.

²⁴⁴ Abu Daud (3728), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

²⁴⁵ Al-Bukhari (2132)

²⁴⁶ Ibn Hibban (5224), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

²⁴⁷ Al-Bukhari (1975)

Prašymo užėti etiketas

1 – Prašymas užėti būna dviejų rūšių:

1) Kai žmogus prašo leidimo užėti į namus. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote, neiženkite į namus, išskyrus savuosius, nepaklausę, ar galima, ir palinkėkite taikos jų gyventojams. Tai geriau jums patiems, - galbūt jūs prisiminsite!“ (Koranas, 24:27)

2) Kai žmogus prašo leidimo užėti į kokią nors vietą namuose. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O kada jūsų vaikai pasieks lytinę brandą, tegul jie prašo leidimo, kaip prašė tie, kurie iki jų. Taip aiškina pats Allahas Savo Ženklus. Allahas – Žinantis, Išmintingas!“ (Koranas, 24:59)

Leidimo užėti būtina prašyti tam, kad būtų išsaugotos namų paslaptys ir asmeniniai reikalai. Pranešama, kad Sahl ibn Sad, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: **„Kažkoks žmogus pro plyšį sienoje žiūrėjo į vieną iš Pranašo ﷺ kambarių, kai jis geležinėmis šukomis šukavo savo plaukus. Paskui Pranašas ﷺ pasakė: „Jei būčiau žinojęs, kad stebi, būtinai šiomis šukomis išdurčiau tau akį! Prašyti leidimo buvo liepta būtent dėl tokio stebėjimo!“**²⁴⁸

2 – Negalima įkyriai prašyti leidimo užėti – pakanka paklausti tris kartus. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Leidimo užėti**

²⁴⁸ Al-Bukhari (5887)

reikia prašyti triskart. Ir jei tau leido užėti, tai užėik, o jei neleido – išėik.“249

3 – Leidimo užėti prašantis žmogus privalo prisistatyti. Pranešama, kad Džabir, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: **„Kartą atėjau pas Pranašą ﷺ ir pabeldžiau į duris. Tada Pranašas ﷺ paklausė: „Kas?“ O aš atsakiau: „Aš!“ Tada Pranašas ﷺ ištarė: „Aš, aš...“ - tarsi jam tai būtų nepatikę.**“250

Sveikinimosi etiketas

1 – Islamas kviečia platinti žmonėse sveikinimo žodžius. Tai sutvirtina meilę ir draugystę. Pranašas ﷺ pasakė: **„Prisiekiu Tuo, Kurio Rankoje mano siela, jūs neįžengsite į Rojų tol, kol neįtikėsite, o neįtikėsite tol, kol nepamilsite vieni kitų. Tad ar nenurodyti man jums tai, kas jus atvestų į abipusę meilę, jei tai darytumėte? Platinkite tarpusavyje sveikinimo žodžius!**“251

2 – Žmogus, kurį pasveikino, privalo atsakyti į pasveikinimą, nes Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir kada su jumis sveikinas koku nors palinkėjimu, tai atsakykite dar geresniu arba gražinkite tokį pat. Iš tiesų Allahas skaičiuoja visus dalykus!“ (Koranas, 4:86)

3 – Islamas atkreipė dėmesį į pasisveikinimo principus. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Jojantis privalo pasveikinti einantįjį,**

²⁴⁹ Muslim (2154)

²⁵⁰ Al-Bukhari (5896)

²⁵¹ At-Tirmizi (3100)

einantysis – sėdintį, o tie, kurių yra mažiau, privalo pasveikinti tuos, kurių yra daugiau.“²⁵²

Susibūrimo pravedimo etiketas

1 – Reikia visus, esančius susibūrimo, pasveikinti ir su visais atsisveikinti. Pranašas ﷺ pasakė: „**Kai kuris nors iš jūsų ateina į susirinkimą, lai pasveikina dalyvaujančius, ir jei jis nori sėstis, lai sėdasi. Paskui, kai jis norės išeiti, lai taipogi pasisveikina, nes pirmasis pasisveikinimas nėra labiau privalomas už antrąjį.**“²⁵³

2 – Susibūrimo reikia sėstis kiek galima glausčiau, kad liktų vietos kitiems žmonėms. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Kada jums sako: „Duokite erdvės sueigose!“ - tai duokit erdvės, ir Allahas duos jums erdvės. O kada jums sako: „Kelkitės!“ - tai kelkitės. Išaukština Allahas tuos jūsiškius, kurie patikėjo, ir tuos, kuriems duotas išmanymas, skirtingais laipsniais. Allahui žinoma tai, ką jūs veikiate!“ (Koranas, 58:11)

3 - Žmogui nereikia atsistoti, kad į jo vietą atsisėstų kitas. Pranašas ﷺ pasakė: „**Lai vienas žmogus nepakelia kito iš jo vietos, kad paskui pats atsisėstų, bet sėskitės plačiau.**“²⁵⁴

4 – Tas, kuris pakilo iš savo vietos, o paskui į ją sugrižo, turi daugiau teisių į šią vietą. Pranašas ﷺ pasakė: „**Tas, kuris**

²⁵² Al-Bukhari (5878)

²⁵³ Ibn Hibban (494), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

²⁵⁴ Muslim (2177)

pakilo iš savo vietos, o paskui sugrižo, turi į ją daugiau teisių.“²⁵⁵

5 – Negalima sėstis taip, kad būtų atskirti du žmonės, išskyrus jiems leidus. Pranašas ﷺ pasakė: „**Negalima žmogui atskirti dviejų žmonių, nebent jiems leidus.“²⁵⁶**

6 – Dviems negalima šnabždėti trečiojo žmogaus akivaizdoje. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „**Jei esate trise, lai du iš jūsų nesišnabžda trečiojo akivaizdoje, nes, iš tiesų, tai gali jį nuliūdinti!“²⁵⁷**

7 - Susibūrimuose neaptarinėjami nereikalingi dalykai, kuriuose neminimas Allahas ir nėra visuomeninės naudos tiek religiniuose, tiek ir žemiškuose dalykuose. Pranašas ﷺ pasakė: „**Žmonės, kurie išėjo iš susibūrimo, kuriame nebuvo paminėtas Allahas Aukščiausiasis, panašūs į žmones, kurie išėjo iš susibūrimo, kuriame buvo asilo dvėseliena, ir jie liko nuliūdinti.“²⁵⁸**

8 – Neklausinėti pašnekovų apie tai, kas jiems nemalonu. Malik, tebūnie Allahas juo patenkintas, pranešė: „**Kartą pas Allaho Pasiuntinį ﷺ atėjo žmogus, ant kurio buvo kažkokie geltoni pėdsakai. Pranašas ﷺ retai žmonėms į akis sakydavo tai, kas jiems galėtų būti nemalonu. Kai žmogus išėjo, Pranašas ﷺ pasakė: „Jei jūs būtumėte jam pasakę nusiprausti savo alkūnes!“²⁵⁹**

²⁵⁵ Muslim (2179)

²⁵⁶ Abu Daud (4845), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

²⁵⁷ Al-Bukhari (5932)

²⁵⁸ Abu Daud (4855), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

²⁵⁹ Abu Daud (4182), Al-Albani *chadisq* įvertino silpnu.

Visuomeninių santykių etiketas

1 – Islamas rūpinasi visų visuomenės narių jausmais. Vienybė islame yra labai svarbus dalykas. Per ją pasiekama sėkmė ir apsiginama nuo visko, kas gali sužlugdyti visuomenę. Islamas įsako savo pasekėjams rūpintis savo kūno higiena ir vengti nemalonaus kvapo, kad pašnekovas nepatirtų nepatogumų. Islamas savo pasekėjus kviečia rūpintis savo rūbų švara ir neatstumti aplinkinių savo išvaizda. Islamas taipogi moko nepertraukinėti savo pašnekovo, skatina sėstis ten, kur yra vietos, nelipti žmonėms per galvas ir jų nespauti. Kartą Pranašas ﷺ per vieną savo penktadieninį pamokslą pasakė: **„Tam, kuris penktadienį išsimaudo, išsivalo dantis dantų šepetėliu, išsikvėpina kvėpalais, jei jis jų turi, apsirengia geriausiais rūbais ir išeina į mečetę penktadieninei maldai, nelipdamas per žmonių galvas, paskui pasimeldžia kiek panorėjęs, o, atėjęs imamui, sėdi ir tyliai jo klausosi nesikalbėdamas, kol šis pabaigs savo maldą, tai bus išpirka už tai, kas buvo tarp šios ir anksčiau buvusios penktadieninės maldos.“**²⁶⁰

2 – Nusičiaudėjusysis privalo pašlovinti Allahą. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Jei kuris nors iš jūsų nusičiaudės, lai pasako „Alchamdulillah“ (Šlovė Allahui), o tie, kurie jį girdėjo, turi jam pasakyti: „Jarchamukallah!“ (Lai Allahas tavęs pasigaili), o jis lai atsako: „Jahdikumullah ua juslich**

²⁶⁰ „Sachych al-Džami as-Saghyr“ (6066)

balakum!“ (Teveda jus Allahas tiesiu keliu ir ištaiso jūsų reikalus).“²⁶¹

3 – Iš čiaudėjimo etiketo taipogi yra tai, apie ką nuo Pranašo ﷺ perdavė Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas: „**Jei kuris nors iš jūsų čiaudėja, lai prisidengia veidą ranka ir pritildo čiaudėjimo garsus.**“²⁶²

4 – Žiovaujantysis turi kiek įmanoma sulaikyti žiovilį. Žiovavimas yra tingumo ženklas, nes Pranašas ﷺ pasakė: „**Allahas mėgsta čiaudėjimą ir nemėgsta žiovavimo. Jei žmogus nusičiaudės ir pasakys: „Šlovė Allahui“, kiekvienas musulmonas būtinai privalo jam atsakyti žodžiais: „Lai Allahas tavęs pasigaili“, o žiovavimas – nuo šėtono, tad lai žmogus malšina jį kiek išgali, bet jei jis pasakys: „A-a-a“, - šėtonas iš jo juoksis.**“²⁶³

5 – Žmogui nedera garsiai riaugėti. Umar ibn Al-Khattab, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: „**Kartą vienas žmogus Pranašo ﷺ kompanijoje nusiriaugėjo. Tada jis ﷺ pasakė: „Išlaisvink mus nuo savo riaugėjimo. Iš tiesų Teismo dieną alkaniausi bus tie, kurie labiausiai pasisotino šiame gyvenime.**“²⁶⁴

Pokalbio etiketas

²⁶¹ Al-Bukhari (5870)

²⁶² Al-Chakim (7684), Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

²⁶³ Al-Bukhari (5869)

²⁶⁴ At-Tirmizi (2478), Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

1 – Pašnekovo reikia klausytis atidžiai ir jo nepertraukinėti, kol jis baigs kalbėti. Allaho Pasiuntinys ﷺ per atsisveikinimo *chadžą* pasakė: „**Pasakyk žmonėms, kad atidžiai klausytųsi, ką aš jiems sakysiu.**“²⁶⁵

2 – Kalbėti reikia aiškiai ir išraiškingai, kad pašnekovas mus suprastų. Pranešama, kad Aiša, tebūnie Allahas ja patenkintas, pasakė: „**Allaho Pasiuntinio ﷺ kalba buvo aiški, jį suprasdavo besiklausantieji.**“²⁶⁶

3 – Pašnekovai vienas kitą turi sutikti svetingais veidais. Pranašas ﷺ pasakė: „**Jokiais būdais nesumenkink nieko iš to, kas leidžiama, net ir to, kad brolių reikia sutikti svetingu veidu.**“²⁶⁷

4 – Sakyti reikia tik gerus dalykus. Pranašas ﷺ pasakė: „**Kiekvieną dieną patekėjus saulei, reikia duoti išmaldos tiek kartų, kiek žmogaus kūnas turi sąnarių: jei teisingai išspręsi tarp dviejų – tai bus išmalda, jei užkelsi žmogų ant jo jojamojo gyvulio, pavėžėsi jį juo ar užkelsi ant gyvulio jo bagažą – tai bus išmalda, ir geras žodis – išmalda, ir kiekvienu žingsniu link mečetės tu duodi išmaldą, ir kai nuo kelio patrauki tai, kas kenkia žmonėms, tu duodi išmaldą.**“²⁶⁸

Ligonio lankymo etiketas

²⁶⁵ Al-Bukhari (121)

²⁶⁶ Abu Daud (4839), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

²⁶⁷ Muslim (2626)

²⁶⁸ Al-Bukhari (2827)

1 – Islamas skatina ligonių lankymą. Tai yra viena iš musulmono pareigų kito brolio musulmono atžvilgiu. Pranašas ﷺ pasakė: „**Visų musulmonų pareiga vienas kito atžvilgiu yra penki dalykai: atsakymas į sveikinimą, ligonio lankymas, mirusiojo palydėjimas, kvietimo priėmimas ir gero palinkėjimas nusičiaudėjusiam.**“²⁶⁹

Allaho Pasiuntinys ﷺ, skatindamas lankyti ligonius, pasakė: „**Iš tiesų musulmonas, aplankęs savo brolių, būna „*khurfa al-džanna*“ tol, kol nesugrįš.**“ Žmonės paklausė: „**Allaho Pasiuntiny, o kas yra „*khurfa al-džanna*“? Jis ﷺ atsakė: „**Rojaus vaisiai.**“²⁷⁰**

2 – Per ligonio lankymą reikia rodyti švelnumą ir meilę. Aiša bint Sad, tebūnie Allahas ja patenkintas, pranešė, kad jos tėvas pasakė: „**Kartą, būdamas Mekoje, susirgau. Tada mane aplankė Allaho Pasiuntinys ﷺ. Jis padėjo savo ranką man ant kaktos, paskui perbraukė ranka man per krūtinę ir pilvą ir pasakė: „O Allah, išgydyk Sadą ir leisk jam užbaigti persikraustymą.**“²⁷¹

3 – Už ligonį būtina melsti Allahą. Pranašas ﷺ pasakė: „**Jei kas nors aplankys ligonį, kurio gyvenimo laikas dar nesibaigė, ir būdamas pas jį tars septynis kartus: „Prašau Didingojo Allaho, didžiojo sosto Viešpaties, tave išgydyti,“ - Allahas būtinai jį išgydys nuo šio negalavimo.**“²⁷²

²⁶⁹ Al-Bukhari (1183)

²⁷⁰ Muslim (2568)

²⁷¹ Abu Daud (3/187), Al-Albani *chadisą* įvertino patikimu.

²⁷² Al-Chakim (1269), Al-Albani *chadisą* įvertino patikimu.

Juokavimo etiketas

Islame gyvenimas turi malonių akimirkų, nors kai kurie žmonės taip negalvoja.

Pranešama, kad Abu Ribi Hanzala bin Ar-Rabi Al-Usaidi, vienas iš Allaho Pasiuntinio ﷺ raštininkų, pasakė: „**Sutikau Abu Bakr ir jis pasakė: „Kaip tu gyveni, Hanzala?“ Aš atsakiau: „Hanzala tapo veidmainiu.“ Jis pasakė: „Šlovė Allahui! Ką tu sakai?“ Aš pasakiau: „Kai esame Allaho Pasiuntinio ﷺ kompanijoje ir jis mums primena apie Pragarą ir Rojų, mes jaučiamės taip, tarsi savo akimis juos matytume, o kai paliekame jį ﷺ ir grįžtame į savo namus, užsiėmę su savo žmonomis, vaikais ir verslais, daug ką pamirštame (apie dalykus, susijusius su Būsimoju gyvenimu).“ Abu Bakr pasakė: „Prisiekiu Allahu, aš irgi tai patiriu.“ Tad mudu su Abu Bakr nuėjome pas Allaho Pasiuntinį ﷺ ir aš jam pasakiau: „O Allaho Pasiuntiny! Hanzala pavirto veidmainiu.“ Į tai Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „Kas tau atsitiko?“ Aš pasakiau: „O Allaho Pasiuntiny! Kai esame tavo kompanijoje, tu mums primeni apie Pragarą ir Rojų, kol pradedame jaustis taip, tarsi matytume juos savo akimis, bet kai paliekame tave, užsiimame savo žmonomis, vaikais ir verslais ir pamirštame daug dalykų (susijusių su Būsimoju gyvenimu).“ Į tai Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „Prisiekiu Tuo, Kurio Rankoje mano gyvybė, jei nuėję namo išlaikytumėte tokią pat būseną, kurioje buvote su manimi, ir užsiimtumėte Allaho minėjimu, angelai sveikintusi su jumis, kai esate lovose ir kai keliaujate, tačiau, Hanzala, turi būti valanda**

(garbinimui) ir valanda (mūsų žemiškiems reikalams).“ Pranašas ﷺ pakartojo tai tris kartus.“ 273

Šiame *chadise* Allaho Pasiuntinys ﷺ išaiškino, kad leidžiami juokai ir moralinis poilsis yra labai svarbūs sielos gyvybinių jėgų atnaujinimui.

1 – Allaho Pasiuntinys ﷺ savo bendražygius išmokė juokavimo etiketo. Kartą jie pasakė: „**Allaho Pasiuntiny, tu gi su mumis juokauji!**“ Jis ﷺ atsakė: „**Iš tiesų nesakau nieko, išskyrus tiesą.**“²⁷⁴

2 – Juokauti galima tiek žodžiais, tiek ir veiksmais. Pranašas ﷺ kartais juokaudavo su savo bendražygiais. Anas, tebūnie Allahas juo patenkintas, papasakojo: „**Vienas beduinas, vardu Zahir, visą laiką iš dykumos atveždavo Pranašui ﷺ dovanų, o Pranašas ﷺ suruošdavo jį į kelią, kai jis ketindavo išvykti. Ir Allaho Pasiuntinys ﷺ sakydavo: „Zahir – mūsų dykuma, o mes – jo miestas.“ Allaho Pasiuntinys ﷺ jį mylėjo, nors jis buvo nepatrauklios išvaizdos. Kartą Zahir buvo užsiėmęs savo prekių pardavimu, o Allaho Pasiuntinys ﷺ priėjo prie jo ir apglėbė jį iš nugaros taip, kad jis negalėjo jo matyti. Tas sušuko: „Paleisk mane! Kas čia?“ - o kai pasisuko ir pažino Pranašą ﷺ, stipriai nugara prisispaudė prie jo krūtinės. O Allaho Pasiuntinys ﷺ ėmė kartoti: „Kas pirks šį vergą?“ Tai išgirdęs, Zahir sušuko: „O Allaho Pasiuntiny! Prisiekiu Allahu, tu pamatysi, kad nesu paklausi prekė.“ Į tai Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „Bet**

²⁷³ Muslim (2750)

²⁷⁴ At-Tirmizi (1990), Al-Albani *chadisų* įvertino patikimu.

nesi toks Allahui!“ - arba jis pasakė: „Bet Allahui tavo kaina yra aukšta!“²⁷⁵

3 – Juokavimas negali skaudinti musulmono, nes Pranašas ﷺ pasakė: **„Musulmonui negalima gąsdinti kito musulmono.“²⁷⁶**

4 – Juokavimas turi būti teisingas. Bandant žmones prajuokinti, meluoti negalima. Pranašas ﷺ pasakė: **„Vargas tam, kuris juokindamas žmones ką nors pasakoja ir meluoja! Vargas jam, vargas jam.“²⁷⁷**

Užuojautos reiškimo etiketas

1 – Pageidautina mirusiojo giminaičiams pareikšti užuojautą, kad palengvėtų jų sunkumas ir sielvartas. Pranašas ﷺ pasakė: **„Prikėlimo dieną Visagalis Didis Allahas garbingais rūbais apvilks kiekvieną tikintįjį, kuris paguos savo tikėjimo brolių jo nelaimėje.“²⁷⁸**

2 – Rekomenduojama melstis Allahui už mirusiojo šeimą ir skatinti juos būti kantriais ir laukti Allaho apdovanojimo. Pranešama, kad Usama ibn Zaid, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: **„Kartą, kai buvome pas Pranašą ﷺ, viena jo dukterų atsiuntė žmogų, kad pasikviestų jį pas save, nes jos sūnus buvo mirties patale. Bet Pranašas ﷺ**

²⁷⁵ Ibn Hibban (5790), Šuaib Al-Arnaut šio *chadiso* perdavimo grandinę įvertino patikima.

²⁷⁶ Achmad (23114), Al-Albani *chadisa* įvertino patikimu.

²⁷⁷ Abu Daud (4990), Al-Albani *chadisa* įvertino geru.

²⁷⁸ Ibn Madžah (1601), Al-Albani *chadisa* įvertino geru.

parsiuntė tą žmogų atgal, sakydama: „Grižk ir jai pasakyk, kad Allahui priklauso tai, ką Jis pasiėmė, ir tai, ką Jis dovanojo, ir viskam Jis nustatė savą terminą, tad liepk jai būti kantriai ir tikėtis Allaho apdovanojimo.“ Tačiau netrukus ji vėl pasiuntė jo, sakydama, kad prašo jo tučtuojau pat pas ją ateiti, ir tuomet Pranašas ﷺ pakilo, o kartu su juo pakilo Sad ibn Ubada ir Muaz ibn Džabal. Dukters namuose Pranašui ﷺ perdavė berniuką, kuris jau pradėjo gargaliuoti, ir tuomet Pranašo ﷺ akys prisipildė ašaromis. Tai pamatęs, Sad paklausė: „Allaho Pasiuntiny, kas tai?“ Jis atsakė: „Tai – gailestingumas, Allaho patalpintas vergų širdyse, ir Allahas pasigailės iš Savo vergų tik gailestingųjų.“²⁷⁹

3 – Rekomenduojama už mirusįjį maldauti Allahą, kad Jis jam atleistų. Imamas Aš-Šafi, tepasigaili jo Allahas, mano, kad pageidaujama sakyti: „Lai Allahas pagausina jūsų apdovanojimą, sutvirtina jūs nelaimėje ir atleidžia jūsų mirusiajam.“

4 – Pageidaujama mirusiojo šeimai gaminti maistą. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „**Paruoškite Džafar šeimai maisto, nes juos ištiko nelaimė, kuri juos atitraukia.**“²⁸⁰

Miego etiketas

1 – Prieš miegą žmogus turi paminėti Allahą ir gultis ant dešinio šono. Prieš tai jis turi įsitikinti, kad pataluose nėra nieko,

²⁷⁹ Muslim (923)

²⁸⁰ Al-Chakim (1377), Al-Albani *chadisą* įvertino geru.

kas galėtų jam pakenkti. Pranašas ﷺ pasakė: „**Kai kuris nors iš jūsų eina miegoti, lai pirma paima savo rūbą ir vidine jo puse patapšnoja patalus ir ištaria Allaho vardą. Nes jis juk nežino, koks sutvėrimas po jo juose pasislėpė. O kai gulsi, lai gulasi ant savo dešinio šono ir pasako: „Šlovė Tau, Allah, Viešpatie mano! Su Tavimi paguldžiau savo šoną ir su Tavimi jį pakelsiu. Jei tu sulaikysi mano sielą, tai atleisk jai, o jei ją paleisi, tai apsaugok ją taip, kaip saugai Savo dievobaiminguosius vergus.“**281

2 – Pabudus, žmogui pageidautina kreiptis į Allahą su tais maldavimais, kuriuos sakė Allaho Pasiuntinys ﷺ. Chuzaifa ibn Al-Jaman, tebūnie Allahas juo patenkintas, pranešė: „**Kai Pranašas ﷺ guldavosi miegoti, dėdavo dešinę ranką po dešiniu skruostu ir sakydavo: „Allah, su Tavo vardu numirsiu ir atgysiu.“ O pabudęs jis ﷺ pasakydavo: „Šlovė Allahui, Kuris mus atgaivino po to, kai numarino. Ir Jis prikels mus Teismo dieną.“**282

3 – Žmogus turi gultis anksčiau, jei jis neturi kokių nors svarbių reikalų. Pranešama, kad Pranašas ﷺ nemėgo gultis anksčiau, nei atliks naktinę maldą, ir nemėgo po jos kalbėtis.“283

4 – Nepageidaujama miegoti ant pilvo. Pranešama, kad Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: „**Kai Allaho Pasiuntinys ﷺ pamatė ant pilvo gulintį žmogų, tai pasakė: „Iš tiesų Allahas nemėgsta, kai taip gulima.“**284

281 Ibn Hibban (5534), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

282 Al-Bukhari (5955)

283 Al-Bukhari (543)

284 Ibn Hibban (5549), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

5 – Prieš miegą būtina padaryti viską, kad miegas būtų saugus. Pranašas ﷺ pasakė: „**Iš tiesų ši ugnis yra jūsų priešas. Kai eisite miegoti, ją užgesinkite.**“²⁸⁵

Nusilengvinimo etiketas

1 – Prieš įžengiant į tualetą reikia ištarti žodžius: „**Vardan Allaho. O Allah, iš tiesų ieškau prieglobsčio pas Tave nuo šėtonų ir šėtonių.**“²⁸⁶

2 – Išėjus iš tualetu reikia ištarti žodžius: „**Aš prašau Tavo atleidimo.**“²⁸⁷

3 – Nusilengvinant negalima veidu arba nugara atsiskirti Kaabos kryptimi. Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, pranešė, kad Pranašas ﷺ pasakė: „**Iš tiesų aš jums tarsi jus mokantis tėvas! (Ir todėl), kai kuris nors iš jūsų eis nusilengvinti, lai neatsisuka į Kaabą nei veidu, nei nugara!**“ Ir jis liepdavo valytis trimis akmenukais ir draudė tam naudoti mėšlą ir kaulus.“²⁸⁸

4 – Būtina pasislėpti nuo žmonių žvilgsnių, nes Pranašas ﷺ pasakė: „**Kas atėjo į išvietę, lai pasislepia.**“²⁸⁹

5 – Negalima nešvarumų valyti dešine ranka. Pranašas ﷺ pasakė: „**Kai kuris nors iš jūsų geria, lai nekvėpuoja į indą,**

²⁸⁵ Al-Bukhari (5936)

²⁸⁶ Ibn Abu Šaiba (29902), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

²⁸⁷ Ibn Chuzaima (90), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

²⁸⁸ Ibn Chuzaima (80), Al-Azimi pasakė: „*Chadiso* perdavimo grandinė – gera.“

²⁸⁹ Ibn Madžah (337)

o nuėjęs į nuošalią vietą, lai nesiliečia prie savo lytinio organo dešine ranka ir ja nesiprausia.“²⁹⁰

Santuokinio gyvenimo etiketas

1 – Allaho vardo paminėjimas. Pranašas ﷺ pasakė: „**Jei kiekvienas iš jūsų, įsigeidęs suartėti su savo žmona, pasakytų: „Vardan Allaho. O Allah! Apsaugok mus nuo šėtono, ir apsaugok nuo šėtono tą, kuriuo Tu mus apdovanojai!“ - ir jei jiems būtų lemta turėti vaiką, šėtonas negalėtų jam pakenkti.“²⁹¹**

2 – Sutuoktinių žaidimai. Kartą Pranašas ﷺ paklausė Džabir, tebūnie Allahas juo patenkintas: „**Džabir, ar tu vedei?“ Aš atsakiau: „Taip.“ Jis paklausė: „Vedei mergelę ar tą, kuri jau buvo ištekėjusi?“ Aš atsakiau: „Tą, kuri jau buvo ištekėjusi, Allaho Pasiuntiny.“ Jis paklausė: „Kodėl gi ne jauną mergelę, su kuria galėtum žaisti, ir ji žaistų su tavimi?“²⁹²**

3 – Meilės ir prieraišumo rodymas. Aiša, tebūnie Allahas ja patenkintas, pasakė: „**Pranašas ﷺ, pasninkaudamas bučiuodavo ir glamonėdavo savo žmonas, taip jis labiau už kitus kontroliuodavo savo aistrą.“²⁹³**

4 – Sutuoktiniai gali mėgautis vienas kitu kaip panorėję, jei laikysis Allaho Pasiuntinio ﷺ paminėtų sąlygų. Kartą pas

²⁹⁰ Ibn Chuzaima (78), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

²⁹¹ Al-Bukhari (141)

²⁹² Al-Bukhari (5052)

²⁹³ Abu Daud (311), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

Allaho Pasiuntinį ﷺ atėjo Umar ibn Al-Khattab, tebūnie Allahas juo patenkintas, ir pasakė: „**O Allaho Pasiuntiny! Aš pražuvęs!**“ Allaho Pasiuntinys ﷺ paklausė: „**Kas gi tave pražudė?**“ Umar atsakė: „**Šiąnakt sėdau į balną iš kitos pusės.**“ Allaho Pasiuntinys ﷺ nieko jam neatsakė. Bet po to, kai jam buvo atsiųsta *aja* „**Jūsų žmonos – dirva jums, eikite į savąją dirvą, kada ir kaip įsigeisite**“ (Koranas, 2:223), jis ﷺ pasakė: „**Suartėk iš priekio ar nugaros, bet venk suartėjimo per išangę ir mėnesinių metu.**“²⁹⁴

5 – Asmeninių paslapčių saugojimas. Pranašas ﷺ pasakė: „**Iš tiesų Teismo dieną blogiausia padėtis bus žmogaus, kuris suartėjo su savo žmona, o ji – su juo, ir vėliau papasakojo žmonėms savo sutuoktinės (arba savo sutuoktinio) paslaptis.**“²⁹⁵

Keliavimo etiketas

1 – Prieš kelionę būtina sugrąžinti saugojimui patikėtus daiktus, atiduoti skolas ir aprūpinti savo šeimą visais būtiniaisiais dalykais. Pranašas ﷺ pasakė: „**Tas, kuriam liko skola savo broliui, lai jos atsikrato, prieš išauštant Dienai, kai nebus nei dinaro, nei dirhamo. Kitaip jo geri darbai bus atiduoti jo nuskriaustam broliui, o jei jis neturės gerų darbų, jam bus užkrautos brolio nuodėmės.**“²⁹⁶

²⁹⁴ At-Tirmizi (2980), Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

²⁹⁵ Muslim (1437)

²⁹⁶ Al-Bukhari

2 – Nepageidaujama keliauti vienuoje, nes Pranašas ﷺ dėl šito perspėjo. Išskyrus atvejus, kai žmogus neranda pakeleivio.

Kartą pas Allaho Pasiuntinį ﷺ atėjo žmogus, sugrižęs iš kelionės. Tada Pranašas ﷺ paklausė: „Kas tave lydėjo?“ Žmogus atsakė: „Niekas.“ Tada Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „Vienas raitelis – šėtonas, du raiteliai – du šėtonai, o trys raiteliai – tai jau tikrieji raiteliai.“²⁹⁷

3 – Gerų draugų ir tinkamo kelionės vadovo pasirinkimas. Pranašas ﷺ pasakė: **„Jei į kelionę leidžiasi trise, lai vieną jų paskiria vadovu.“**²⁹⁸

4 – Keliauninkas turėtų pranešti savo šeimai, kada sugrįš namo nes Allaho Pasiuntinys ﷺ taip darė. Nepageidaujama netikėtai parsirasti namo naktį. Pranašas ﷺ pasakė: **„Jei kurio nors iš jūsų ilgai nebuvo namuose, lai negrįžta į šeimą naktį.“**²⁹⁹

5 – Reikia atsisveikinti su savo šeima ir draugais, nes Pranašas ﷺ pasakė: **„Geriausiu draugu Allaho Aukščiausiojo akyse yra tas, kuris geriausias savo draugui, o geriausiu kaimynu Allaho Aukščiausiojo akyse yra tas, kuris geriausias savo kaimynui.“**³⁰⁰

6 – Žmogus turi kuo greičiau grįžti į savo namus, vos užbaigia savo reikalus. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Kelionė yra dalimi to, kas sukelia kančias. Ji kiekvienam iš jūsų neleidžia normaliai valgyti, gerti ir miegoti. Tad lai tas iš**

²⁹⁷ Al-Chakim (2495), Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

²⁹⁸ Abu Daud (2608), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

²⁹⁹ Al-Bukhari (4946)

³⁰⁰ „*Sachych al-Džami as-Saghyr*“ (3270)

jūsų, kuris užbaigė savo reikalus, pasiskubina sugrįžti pas savo šeimą.“³⁰¹

Kelių etiketas

1 – Pranašas ﷺ pasakė: „Jokiais būdais nedera jums sėdėti ant kelio!“ Žmonės pasakė: „Bet mes būtinai turime tai daryti, nes tik ten mes galime susirinkti ir vienas su kitu bendrauti!“ Tada Pranašas ﷺ pasakė: „Jei jau jums būtinai reikia ten susirinkti, tai suteikite keliui jo teisę.“ Žmonės paklausė: „O ką reiškia suteikti keliui teisę?“ Jis ﷺ atsakė: „Tai reiškia nuleisti žvilgsnius, nieko neskriausti, atsakyti į sveikinimus, skatinti gėriui ir sulaikyti nuo blogio.“³⁰² Kitoje šio *chadiso* versijoje sakoma: „Padėti tam, kuriam reikia pagalbos ir nurodyti kelią paklydusiam.“³⁰³

2 – Būtina palaikyti kelių švarą ir jokiais būdais negadinti to, kas teikia visuomeninės naudos. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „Šalinkitės dviejų veiksų, kurie užtraukia prakeikimą!“ Žmonės paklausė: „Kokie tai veiksmai, Allaho Pasiuntiny?“ Pranašas ﷺ pasakė: „Tai kuomet kas nors tuština ant kelio, kuriuo vaikšto žmonės, arba šešėlyje, kur jie apsistoja.“³⁰⁴

³⁰¹ Al-Bukhari (1710)

³⁰² Al-Bukhari (2333)

³⁰³ Abu Daud (4817), Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

³⁰⁴ Muslim (267)

3 - Negalima neštis to, kas galėtų pakenkti kitiems žmonėms. Pranašas ﷺ pasakė: **„Lai tas, kuris praeina pro mūsų mečetes arba turgavietes su strėlėmis, ranka uždengia jų smaigalius, kad nesužeistų kurio nors musulmono.“**305

Prekybos etiketas

1 - Prekybos pagrindas yra leidžiamumas, nes ji remiasi naudos mainais tarp pirkėjo ir pardavėjo. Bet jei prekyba bent vienai pusei gali pakenkti, tuomet tokia prekyba tampa draudžiama. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Nevalgykite savo turto neteisingai tarpusavyje.“ (Koranas, 4:29)

2 – Islamo požiūriu, žmogui geriausia užsidirbti savo darbu. Pranešama, kad Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Geriausias uždarbis yra tas, kurį žmogus uždirbo savomis rankomis bei uždirbtas bet kuria sąžininga prekyba.“**306

2 – Islamas visokeriopai skatina prekyboje teisingumą. Pranašas ﷺ pasakė: **„Teisingas ir pasitikėjimo vertas prekybininkas bus sykiu su pranašais, teisuoliais ir kankiniais.“**307

4 – Būtina paminėti visus nematomus prekės trūkumus, jei tokių esama. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Neleidžiama niekam nieko pardavinėti, kol jis nepaaiškins, kas tame**

³⁰⁵ Al-Bukhari (6664)

³⁰⁶ „Sachych at-Tarchyb ua at-Tarchyb“

³⁰⁷ „Sachych at-Tarchyb ua at-Tarchyb“

daikte yra (iš trūkumų). Ir kiekvienas, ką nors žinantis, privalo tai pranešti.“³⁰⁸

5 – Negalima pirkėjo apgaudinėti ir nuslėpti nuo jo prekės trūkumų. Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, pranešė: **„Kartą Allaho Pasiuntinys ﷺ ėjo pro į krūvą sumestus produktus ir įkišo į juos ranką, kol jo pirštai palietė drėgmę. Jis paklausė: „Kas tai, produktų savininke?“ Pardavėjas atsakė: „Juos sudrėkino lietus.“ O kodėl gi nepadėjai drėgnųjų paviršiuje, kad žmonės juos matytų? Kas sukčiauja, tas nepriklauso mano pasekėjams!“³⁰⁹**

6 – Teisingumas ir melo vengimas. Pranašas ﷺ pasakė: **„Pardavėjas ir pirkėjas turi teisę rinktis, kol jie neišsiskyrė. Jei jie bus teisingi ir paminės visas sandorio detales, tai jų prekyba jiems bus palaiminga. O jei jie ką nors nuslėps ar pameluos, tai jų sandoris neteks palaimos.“³¹⁰**

7 – Atlaidumas ir pakantumas prekyboje. Tai sutvirtina broliškus ir bendražmogiškus ryšius tarp pirkėjo ir pardavėjo. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Lai Allahas būna maloningas tam žmogui, kuris buvo kilniaširdis pardavinėdamas, pirkdamas ir gražindamas skolą.“³¹¹**

8 – Neprisiekinėti parduodant. Pranašas ﷺ pasakė: **„Jokiais būdais dažnai neprisiekinėkite sudarydami prekybinį**

³⁰⁸ Achmad (16056)

³⁰⁹ Muslim (102)

³¹⁰ Al-Bukhari (1973)

³¹¹ Al-Bukhari (1970)

sandorį, nes iš tiesų iš pradžių tai padės realizuoti prekę, bet vėliau sunaikins palaiminimą.“³¹²

9 – Jei viena iš pusių apgailestauja dėl sandorio, islamas skatina jį nutraukti. Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: **„Kas sutiks nutraukti sandorį su savo apgailestaujančiu broliu, tam Allahas Teismo dieną atleis jo klaidą.“³¹³**

Tai tik keli islamiškojo etiketo pavyzdžiai, kuriuos pavyko paminėti šioje nedidelėje knygelėje. Bet pakanka paminėti viena: visoms sferoms, kurios susijusios tiek su privačiais, tiek ir bendrais žmogiškaisiais dalykais, egzistuoja arba Korano nuostatos, arba Pranašo *chadisai*. Visa tai tvarko musulmono gyvenimą tokiu būdu, kad jis tampa Allaho garbinimu, už kurį jam priklauso Allaho apdovanojimas.

³¹² Muslim (1607)

³¹³ „*As-Silsila as-Sachyha*“ 223psl.

Pabaiga

Šią knygėlę norime užbaigti dviejų įžymių, islamą priėmusių, žmonių žodžiais. F.Filvis 314 pasakė: „Vakaruose egzistuoja didžiulė dvasinė tuštuma. Ne kiekviena ideologija arba tikėjimas gali užpildyti šią tuštumą ir suteikti laimę, ypatingai kai žmogus verčiamas kaupti materialų turtą, kurį vadina „ekonomine gerove“. Vakarietis nenustoja jausti savo gyvenimo beprasmybės ir klausinėti: „Kodėl gyvenu? Kur link einu?“ Ir iki šiol jam niekas į šiuos klausimus neatsakė. Šis vargšas nesupranta, kad jo vaistas slypi tikrojoje religijoje, apie kurią jis nieko nežino, išskyrus piktus išgalvojimus. Bet šviesa jau skverbiasi ir aušra jau gelsta.

Vakarietis savo akimis pamatė vyrus ir moteris, kurie išpažįsta islamą ir pagal jį gyvena. Kasdien kuris nors iš jų priima tiesos religiją ir tai tik pradžia...“

Debora Potter 315 rašė: „Islamą yra Allaho įstatymas. Mes pamatėme jo aiškumą mus supančioje būtyje. Tik Allaho paliepiu juda kalnai, jūros, planetos ir žvaigždės, kuriomis orientuojamasi kelyje. Visa tai paklūsta jų Kūrėjo Allaho valiai. Allahui priklauso geriausias pavyzdys! Visi šie sutvėrimai negali kalbėti ir vykdo tik tai, ką jiems liepė Tas, Kuris viską nulėmė. Tokiu būdu kiekviena šios būties dalelė, net ir bedvasė,

³¹⁴ Britanijos laivyno generolas, Pirmojo ir Antrojo pasaulinio karo dalyvis. Išaugęs vakarų krikščioniškoje visuomenėje. Bet nepaisant to, susipažinęs su Šlovinguoju Koranu ir kai kuriais islamiškais veikalais, 1942m. priėmė islamą. Žr. Imad Ad-Din Chalil knygoje „Apie islamą jie pasakė“.

³¹⁵ Debora Potter gimė 1954m. Treverzo mieste, Mičigano valstijoje, JAV. Baigė Mičigano universiteto masinių informacinių priemonių fakultetą. Žr. Imad Ad-Din Chalil knygoje „Apie islamą jie pasakė“.

paklūsta Allahui, tai reiškia, yra „musulmonu“. Bet žmogus yra išimtis iš šios taisyklės, nes Allahas jam suteikė pasirinkimo laisvę. Todėl jis privalo arba paklusti Allaho įsakymams, arba sugalvoti savus bei išpažinti religiją, kokios nori. Deja, dažniausiai žmogus pasirenka antrąjį kelią... Daugybė žmonių Europoje ir Amerikoje priima islamą, nes jie trokšta dvasinės ramybės ir moralinio nusiramavimo. Be to, didžiulis skaičius orientalistų ir krikščionių pamokslininkų, pradėjusių savo misijas siekdami sunaikinti islamą ir parodyti jo trūkumus, patys tapo musulmonais. Tiesos įrodymai nepaneigiami, jų neįmanoma užginčyti.“

Allaho malone knygelė užbaigta.

Taika ir palaima mūsų Pranašui Muchammedui, jo šeimai ir bendražygiams.

www.islamland.com

info@islamland.com

ISLAM LAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM